

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65 szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnep után való napon is

I. év.

Budapest, 1897., szerda, november 24-én.

5. szám.

A vén dobosról.

Ezernyolczszázhatvanhét óta megháromszorozódott a hadügyi költség. A monarchia hadirejét-hozzávéve, a két honvédséget is — ma 201 millió forinttal konzerváljuk az egykori 90 millió helyett. Ebből a közös hadsereg rendes szükséglete másfél száz millió, horribilis összeg, ha meggondoljuk, hogy nem verek-szik több emberünk, mint az a négy száz stíriai legény Krétán. A rendkívüli hadi-szükséglet is tíz-husz millióra rug, ezt jobbra Sterneck admirális régi szerelme okozza; a czirkáló hajó. Mondják, hogy haditengerészetünk ebben a tekintetben vezet Európában és mivel a csatahajókra való sok pénzt csak sok esztendei részletekben kaphatná meg az admirális, építeni pedig csak kell valamit, hogy el ne maradjunk: Sterneck ennél fogva épít czirkáló hajót. Ebből az következik, hogy ha a többi hatalmak akarnak ijesztgetni a Levantében, akkor ők küldenek négy-öt toronyhajót és egy-két czirkalót, ha pedig mi akarunk ijesztgetni, akkor mi küldünk egy-két toronyhajót és négy-öt czirkalót. Innen van, hogy a Brazília-egyben is csak fokozatosan ijedt meg Törökország és nem egyszerre.

Nagyobb újításokkal az idén nem állt elő Krieghammer lovassági tábornok, csudálatosan még csak a tüzérséget sem reformálják az idén. Ennek a fegyvernemnek, úgy látszik, csak minden második esztendőben sorsa a reorganizáció. A hadsereg ócska anekdotái között tudniillik

van egy új alak: az a tüzérkapitány, aki mindig páros-számú esztendőben kéri ki a nyolcz heti szabadságát és mire visszajön, rendszeren más regimentben találja meg az ágyúit. De még csak nem is a maga ágyúit, hanem valami új fajtát. Aztán így szól: „Töltsétek meg a nyolcz czentiméterest ürlöveggel“. „Nincs már nyolcz czentiméteres, csak kilencz czentiméteres“ — feleli a tüzemester. „Jól van, mondja megint két esztendő múlva a kapitány, töltsétek meg a kilencz czentiméterest ürlöveggel“. „Nincs már ürlöveges — feleli az őrmester — csak gránát“. És ez így folytatódik, a világ végezetéig.

Az idén páratlan száma van az esztendőnek, tehát nem történt nevezetes változás, mindössze csak a puskapor különböző nemei közé vonul be valami füstnélküli. Költségnövekedés sincsen valami különös, még csak az a nyolczszázezer forint se gyarapodott meg, amely arra a célra van megszavazva, hogy a legénységnek legyen vacsorája hetenként kétszer. Kár, hogy ezt — szakszerű szóval élve — nem „fejlesztik“ tovább, mert mélyen az ember természetében rejlik, hogy ha hetenként kétszer van vacsorája, akkor már mindennap akar vacsorálni. Érdekes momentumok nem a költségvetésben vannak, hanem a rezolúciókban.

Mi újabbán büszkéek vagyunk a katonai sikereinkre is, nem csupán az erdélyi fejedelmek szobraitra, akik néha szabadsághősöknek is neveztetnek, de a legfelsőbb köziratokban pusztán a hivatalos czímet kapják. Mi rólunk azt beszéli

Moszkva és Páris, sőt Ausztriának minden régi jofinista udvari tanácsosa is, hogy tolakodó szittyasággal kérünk helyet a Radetzky hadseregében, sőt hogy ez sikerül is nekünk. Honvédségünk kinőtt a keretrendszerből, magyar születésű tábornokaink pozíciót követelnek a hadseregben, Ludovika-akadémiánk magyar nevelésű tisztet fog szolgáltatni, egészen elmagyarosítjuk a hadsereget. Vigyázzuk meg a rezolúciókat, úgy van-e ez?! A hadi iskolába felvettek 74 osztrákot, 14 magyart. A katonai műszaki akadémiába alig kerül magyar fiú, Sternecket meg a tengerészeti albizottságban figyelmeztetik arra, hogy a tengerész-jelöltekkel is így áll a dolog. A dologi szükségletek beszerzése, a magyar ipar bizonyos fokú mellözése hasonlóképen okot adnak a régi gravámenekre és a jövőben látjuk már, hogy lesz még nekünk nagyobb gravámenünk. A Ludovika-akadémia fejlesztéséről szóló törvénynek szerfölött megörvendezett a haza és így maradt ki egy bizonyos paragrafus. Már látjuk is, hogy a jövő Bolgár Ferencze föláll a delegációban és megkérdezi a hadügyminisztert: „Mért van az, hogy az a hetven-nyolczvan katonatiszt, akit a Ludovika-akadémia nevel a hadseregnek, jobbra osztrák ezredbe kerül?“ — Így nem nevelünk magyar ezredeket, így van az már ma is a közös hadsereg magyarországi hadapródiskoláival. És négyszemközt csak valjuk be egymásnak: „Ma is csak feketesárgára festik a kaszárnya kapuját és sajnos, nincs igazuk Moszkvá-

Halhatatlanok a városházán.

No nézze meg az ember, hová vették be magokat! Ki gondolná azt? A mithologia elég nagy fantáziával van csinálva, de még abban se örök semmi, még a Charon hivatala se: az is csak addig tartott, míg más háleket fogott, aki szállítja a csónakon a lelkeket. És ehhez az álláshoz megvolt a csónak. Ha csónak nincs, a mithologia bizonyosan nyugdíjba helyezi Charont, mert csónak nélkül nincs csónakázás. A mi székes fővárosunk merészebb reptü. Ne méltóztassanak mosolyogni, mingyárt be fogom bizonyítani. Személyes tapasztalatok után fogom bizonyítani.

Jártam a városházán, az öregem, (ámbátor az új is ósdi) valami apró ügyem-bajom volt, azaz, hogy csak az ügy volt apró, a baj nem (apró baj is nagygyá lesz a városházán). Valami összeget kellett deponálnom pénzügyi papirokban.

A fővárosi közigazgatás, meg kell vallani, egyike a legkitünőbb és legleleményesebb intézményeknek közép Európában, a karlsbadi kura szempontjából. Mert ott annyit küldözik emelétről-emeletre a feleket, hogy az fölér a legnagyobb hegymászással, s oly egészségügyi szakavatottsággal van elrendezve, hogy

egymástól messze legyen, ami közvetlen egymásmellé tartozik, miszerint e tekintetben alig lehet már nagyobb tökélyt elérni — ha csak még be nem hozzák, hogy például külön pénztárnok legyen a rézpénzre, a nickelre, az ezüstre és bankóra és minden pénztárnok egy másik emeleten legyen elhelyezve, esetleg a másik házban, úgy, hogy ha valaki 6 flr 52 krt akar lefizetni, ezt négy különböző helyen kelljen — hogy is mondják csak — eszközölnie.

Hát mondom, jártam, keltem, le fel és fel és le és megint fel, amint küldöztek és minthogy minden helyiségben, iktatóban, pénztárban, számféjtésnél és mit tudom én még hol, más más szabályzatot tudott az illető ketreczekben pipázgató ur, némelyik még a Rottenbiller szabályzata szerint jár el, a másik a Gyöngyösiéhez tartja magát, a harmadik a Kammermayeréhez, aszerint, hogy melyikkel állott illo tempore atyafiságos nexusban (mert valamelyikkel bizonyosan állott), mindezeknél fogva tehát kétszer háromszor újra leküldtek, meg felküldtek és azután visszaküldtek, míg végre harmadfél órai gyaloglás után azzal a sóhajjal nyithattam be egy helyiségbe (gondolom a számféjtési osztályba, a harmadik emeleten): „Istenem, ha ilyen nehezen megy a dolog, mikor én teszem be a pénzt, mennyi-

vel nehezebben fog monni, ha majd kiviszem.“

Sok mindentféle diffikultást csináltak, le kellett írnom az értékpapírok számát, természetét egyenkint. Ezen specifikálás után azt mondta egy házisipkás ur, hogy „Nix nutz, ennek a pénzügyi papirjainak a papirjai nem vétetnek be deponitumnak.“

— De kérem — jegyzöm meg — Faller főjegyző ur azt mondta nekem, hogy ennek a pénzügyi papirjainak a papirjai beválnak.

— Az lehetetlen — mondta az illető sárga haju ur és elfordult.

Erre leszaladtam a főjegyző urhoz és megmondtam neki, hogy egy sárga haju ur azt mondta nekem a harmadik emeleten, hogy nem jök a papírok.

— Az lehetetlen — jegyzé meg a főjegyző ur.

Már most ott álltam a két homlokegyenest szembenálló „lehetetlen“ közt. De a főjegyző ur mégis előzékeny volt s még egyszer megnézván valami szabályzatot, egy sovány nyurga hivatalnokot küldött velem fel, aki a bank papirjainak tekintélyességén emelintsen a sárga haju ur előtt.

Míg ők egymással halkán beszélgettek, alkalmam volt figyelmesen szótlnözni a tércs helyiségben, mely mintaszerűen rekeszekre van felosztva, különböző közigazgatási ágakra, amit az illető helyiségen egy feliratos tábla jelez.

nak, Párisnak meg a jozefinista udvari tanácsosoknak.

Az első nemzeti vívmányokból tehát alkalmunk van némiképp kiábrándulni. Ez ma egyszer pozitív haszna a delegációs intézménynek és most ne ignoráljuk mi Krieghammer hadügyminisztert se, ez egyszerű generálist, aki hadtestparancsnok volt Krakkóban és utóbb a sors szeszélyes játékánál fogva kénytelen volt felelősséget vállalni azért, amit Beck tábornagy cselekszik. Az egyéves önkéntes, a tartalékos hadnagy, a szegény, jó tartalékos hadnagy, aki senkit se bánt, és semmiiben sem botlik meg, csak a kardjában, ő volt a szönyegen forgó tárgy. Krieghammer azt mondta, hogy még mindig nincsenek elegendőek ezek a jó fiúk. Krieghammer tehát még sohase látott ellenőrzési szemlét a Mária-Terézia kaszárnnyában. A véderő-vita esztendejében tudniillik még csak két tartalékos tiszt esett minden századra; ma már öt-hat esik, néhol nyolcz-tíz. A második esztendőt azonban nem lehet elengedni, az szükséges, mindössze csak mérséklendő, mert mégis csak sok ami sok, szóval a hadügyi kormányzat kénytelen elfogadni az ellenzék 1889-iki argumentumait. A hadügyi kormányzat, a vén dobos, a düsseldorfi dobos, aki mindig elhessegette a szindikuszok ablakai alól a lármázó gyerekeket. Ugyanis a Heine gyermekéveiben élt ez a düsseldorfi dobos, aki a tanács urak ablakai alól folyton zavargatta a lármás gyerekeket, míg aztán egy szép napon csak földhöz vágta háromszögletű kalapját a vén dobos és maga is közéjük állt a gyerekeknek:

— Jobban kiabáljatok, gyerekek, így, ahogy én kiabálok!

Mert független ország vagyunk!

Mélyen tisztelt urak a politikában, kedves kollegák a szerkesztőségek asztalainál: ne méltóztassanak rossz néven venni, ha a kiegyezés dolgában valamivel több világosságot kérünk

önöktől. Méltóztassanak elhinni, annyi konfuziót vitt belé a szenvedély, a kiegyezésnek amugy is súlyos kérdéseibe, hogy bizony-bizony alig tud már eligazodni az ember, ha az igazságot keresi.

Ne bántsuk most a közjogot, ne bántsuk a politikát. Csak éppen a gazdasági kérdések rendjét tekintjük által, hogy bemutathassuk: ime ekkora a zavar, ennyi gazt kell eltisztítani az őszinteség utjából. Csak egy pár példára akarunk rámutatni.

Néhány hete a magyar közvélemény az osztrák járadék-adóval foglalkozott, panaszkodván, hogy adó alá esnek majd odaát zálogleveleink, vesztenek majd az értékükből és ez kalamitás a magyar gazdára. Hát bizony mindez igaz. És nagyon helyes volt az is, amikor a közvélemény sürgette a magyar kormányt, hogy tegyen valamit a baj elhárítására. De a nyilvánosság nem állott meg itten, hanem tovább ment és elkezdett jajveszékélni, hogy: Ausztria adót vet ki mi reánk, Magyarország adófizetjévé válik az osztráknak. Már bocsánatot kérünk, de talán csak önálló állam vagyunk. Ha pedig Magyarországnak a közös ügyektől eltekintve, semmi köze Ausztriához, ha független ország vagyunk, akkor igazán bajos belátni, hogy miért ne alkothatná meg Ausztria a maga adórendszerét úgy, ahogy neki tetszik; miért ne szedhetne adót ott, ahol adó-alapot talál. Szó sincs róla, kellemetlen, ha Ausztria önálló adó-rendszere bennünket sújt, de ami a jogot illeti: hát semmi jogunk sincs ellene remonstrálni, épen úgy nincs jogunk, mintha Franciaország tenne valami olyan intézkedést, amely megkárosít bennünket.

Sok szó esik mostanában a kartellekről és nagyon sokan akadnak, akik azt követelik, hogy rendezzük ezt a kérdést Ausztriával együtt, rendezzük a kiegyezéssel kapcsolatban. Tisztelettel kérjük ezektől az uraktól, akarnak-e újabb közös ügyet teremteni? Ha pedig nem akarnak, mi alapon kívánják, hogy Ausztriával együtt cselekedjünk valami olyat, a mihez saját magunknak is van jogunk is, erünk is elegendő? Hisz független ország vagyunk talán.

Panaszkodunk, hogy odaát egyik-másik vasúti tarif-intézkedés sérti a mi érdekeinket. Sokszor igaz a panasz. De mielőtt gravament lát-

nánk benne, ne méltóztassék elfelejteni, hogy ha Ausztria nem rendezheti a maga díjszábsási ügyeit úgy, ahogy neki tetszik, akkor mi is csak azt tehetjük, ami Ausztriának kellemes. Pedig független ország vagyunk talán.

A nagy zavarról, amely abban nyilatkozik, hogy Brünn meg Csehország önálló osztrák vámterületet hirdet, mikor pedig Brünn és fél Csehország éhen halna, ha más országok postója, vászna, üvege ide tudna szabadulni; a nagy zavarról, amely kitetszik abból, hogy nálunk, a mezőgazdaság körében követelik az önálló vámterületet, az ipar és a kereskedelem hallgat, mikor pedig az ipar és a kereskedelem számíthatna annak révén nagy előnyökre — erről a nagy zavarról nem akarunk most szólni. Csak arról, amelynek példáit imént soroltuk fel.

Méltóztassék elhinni, nagyon fontos kérdés ez és nem következmények nélkül való. Nem kis mértékben forrása ez a konfuzió azoknak a képtelen követeléseknek, amelyek odaátról mifelé repülnek, szintén gravamena formájában.

Hallatlan dolog! Magyarország támogatni meri a maga iparát! Magyarország törekedni mer arra, hogy ipara legyen! Csöndesebben osztrák urak. Majd ha számot vetünk valamely osztrák cikkre, akkor tessék majd panaszkodni, akkor megsértettük. De a míg ezt nem tesszük, addig tessék hallgatni, addig semmi közük az uraknak ahhoz, hogy mit teszünk. Valamint hogy nekünk se lett volna jogunk annak megakasztására, amikor Önök a szőlők baján próbáltak segíteni. Mert független ország vagyunk.

Magyarországon nincs törvény, amely az ipari munkásoknak baleset ellen való biztosítását kötelezővé tenné! Követelni kell ezt a magyaroktól, mert e nélkül az osztrák ipar súlyosabb helyzetben van a magyarnál! Hát tessék hallgatni, osztrák urak, Önöknek semmi közük ahhoz, hogy mi mit adunk a mi munkásainknak. Valamint hogy mi sem követeljük, hogy fenyegetse Önöket is aratási sztrájk, amely megdrágítja a mezőgazdasági termelést. Mert önálló ország vagyunk.

Hogy még nagyobb dolgot említsünk. rettentés az elképedés odaát, hogy Magyarország

Csodálkozva olvastam az egyikben: „A bazilika boltok bérlete”. Bekukkantottam a rácsokon, három kiváló jóarcú ur pipázgatott benn con amore. Egész öröm volt elnézni, milyen jól érzik ott magukat.

Bazilika boltok bérlete! tünődtem magamban. Hogy lehet az? Hiszen nekem úgy rémlik, mintha már azokat lebontották volna. Az ördög vigyen el engem, ha nem valami parkféle áll most a helyükön... egy-két évig kerítés volt... igen, igen.

Magam elé képzeltem a bazilika legintimébb tájkát. Nem, nem, nincsenek már ott boltok. És mégis, mit keresne itt akkor a felirat és a boltbérletek három sáfárja? Hiszen, hogy valaki aktív toronyőr lehessen, ahhoz mégis csak szükséges a torony.

Ámbátor nem épen okvetlenül — szövegettem odább a gondolataimat — lám a jeruzsálemi királyság sincs már meg és jeruzsálemi király mégis van a magyar király személyében. — De mégis. Nem, nem. — Kezdtém a homlokomat dörzsölni. Boszantott, hogy annyira cserbe hagyott a memoriám. Megesküdtem volna, hogy a boltokat már lebontották — és mégsem lehet...

Egy ismeretlen urat kérdeztem meg az

ügyfelek közt, aki ott teljesen otthonosnak látszott.

— Ugyan kérem, meg vannak még a Bazilika boltjai?

Szemembe nevetett.

— Dehogy, régen lebontották, eltávolították. Ön tán nem pesti?

— De az vagyok. Hanem zavarba hozott, hogy a boltbérletek hivatalnokai itt vannak.

Gunyosan mosolygott.

— Hja, azokat nem olyan könnyű eltávolítani, mint a boltokat.

— De hisz ez még se járja! Milyen alapon vannak itt?

— In partibus infidelium. Azon az alapon amin a nem létező megyék püspökei. A megye már az ördögé, de ők megvannak.

— Az más. A püspökökről ne beszéljünk. Csodálom, hogy ön ezen nem haborodik fel. Talán nem pesti?

— De igen, csak hogy mi haszna lenne, ha felháborodnék. Filozófiával kell venni a dolgot — felelte jóízű flegmával — mert előbb lettek a boltok, azután lettek a hivatalnokok, tehát csak méltányos, hogy előbb tünjenek el a boltok és csak azután a hivatalnokok. Hány-szor van az, hogy egy összetartozó dolognak az egyik fele túléli a másikat.

— De mint ön mondja, már régen, évek előtt lebontották a boltokat. Azóta...

— Eh, hát nagyon túlélik. Sőt esetleg halhatatlanok. Már az se csoda.

Annyira furcsának látszott nekem az eset, hogy nem hittem sem a saját memoriámnak, sem a jó kedélyű kövér urnak, mindjárt másnap elmentem megnézni a bazilikát. Hát csakugyan nincsenek ott többé a boltok.

Most megint már a tegnapi látományomban nem bíztam és megint fölmentem a váróházára, hogy jól megnézzem még egyszer a nem létező objektumok bérletének tábláját, beszedőit és intézőit. Hát csakugyan ott pipáztak ma is con amore mind a hárman. Egész öröm volt elnézni, milyen jól érzik ott magukat.

S most még csak hagyján, hiszen mindnyájan tudjuk, hogy voltak boltok, de milyen csodálkozás lesz majd ebből a jövő században, amikor senki sem fog többé a boltokra emlékezni, vagy egy pár század múlva, mikor már a bazilika is bedül, végelgyengülésben (nem mint azelőtt) és három hivatalnok (alkalmasint már másik három ur) még mindig ott fog pipázni azon tábla alatt és azon a czímen: a bazilika boltok bérlete.

a bank terén paritást követelt és kapott. Hát jól van, ne adják meg az urak a paritást. Mi meg nem adjuk meg a bank-privilegiumot. Nagyon tiszta a helyzet, mert bizony meg fogják érezni Önök, hogy független állam vagyunk.

Ilyenek a konfuzió gyümölcsei; a konfuzió is oka, ha odaát olyan badar vélemény tud támadni, mintha Magyarországnak most nem is lenne jussa az önálló vámterülethez, azért mert a kereskedelmi szerződések 1903-ban járnak le; a konfuzió is oka, ha odaát attentatumnak tekintenek minden krajczárt, amelylyel viteldijainkat lejjebb szállítjuk minden lépést, amelylyel kimutatjuk, hogy önálló ország vagyunk; a konfuzió is oka, hogy odaát folyton gyarapítani akarják a közös intézményeket.

Azért hát még egyszer kérjük a tisztelt politikus urakat, a kolléga urakat: gondolják meg, mielőtt követelnek. Legyenek szenvedélyesek, ha kell, a jogtalan tulkapások visszaverésében, de legyenek higgadtak, tartsák mindig a törvényt a kezükben, a mikor ők maguk követelnek.

Mert a ki többet kíván annál, a mennyit a törvény megad, a ki nem tekinti a jog korlátait: az Magyarország jogait sérti, az Magyarország állami mivoltának árt.

Dr. Pap Dávid.

POLITIKAI HIREK.

Déli 12 órakor a képviselőháznak ülése van.

A miniszterelnök a királynál. Bécsből telegrafálják: *Bánffy* Dezső báró miniszterelnököt ma délelőtt a király külön kihallgatáson fogadta. A miniszterelnök ma este Budapestre utazik, a honnan esütörtökön ismét visszatér az osztrák fővárosba.

Fiume. Visszagondolván azokra a borongós szép napokra, mikor a hazát szeretni a hatalom szemében bűn volt, jól esik tudnunk, hogy Fiume ebben büntetésünk vala. A béklyóiból fölszabadult, megújodott, modern Magyarországnak nem is lett aztán senki jobban dőlgetett, mindenképen kitüntetett kedvence, mint épen Fiume. Nem csuda, hogy haraggal vegyes fájdalom fog el minden igaz magyar hazafit annak hallatára, hogy Fiume csekély kanapé-procresszusa, merőben jogosulatlan féltékenység révén formálisan kész pártot ütni az ő dajkáló édes anyja ellen.

Arcepirítóan alacsony, kicsinyes módokon és formákban keres kielégítést a fiumei elégtelenség. Ez a politikai demonstráció választott anyagánál fogva részben a közlekedési, részben a mezőgazdasági rovat keretét érinti. Am akármily csekélyre értékeljük is a fiumei izgatottság általános politikai jelentőségét, lehetetlen elzárkóznunk annak fölismerése elől, hogy immár, ugy lehet, nagy időre, vége a régtől fogva megszokott árkadiai állapotoknak.

Fiume önérzete a gondtalan, pazar kézzel ráköltött millióktól beteges túltelgesséssel megdagadt.

Amig csak pénzről volt szó, lehetett a magyar állam elegáns gavallér, de mihelyest a politikai integritásunk csorbitását követeli ez a szép, de szeszélyes és csapodár szeretőnk, meg kell szünnie minden szentimentalizmusnak.

Nagy és súlyos felelősség terheli a magyar kormányt minden a fiumei ügyben tett intézkedése folytán.

Szeretjük hinni, hogy sem az új kormányzó kinevezése, sem a városi képviselőrekonstrukciója, sem a rég kívánatos rendészeti reformok keresztülvitele nem lesz forrásává újabb, kelletlen és káros bonyodalmoknak.

A magyar államiság bélyegények Fiume minden izére rá kell süttetnie, mert úgy látszik, az újabb fiumei nemzedék könnyen felejté ősi erényét s szívesen adja át magát olyan álmoknak, melyek nemcsak az általános politikai tisztességbe, hanem a büntető kodex hűtlenségéről szóló paragrafusába is sokszorosán beleütöknék.

A mezei munkások törvénye. *Darányi* Ignác földmivvelésügyi miniszter — mint értesülünk — a képviselőház holnapi ülésében fogja beterjesztetni a munkaadók és mezőgazdasági munkások közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló törvényjavaslatot.

A delegációk.

Ma az osztrák és a magyar delegáció is ülésezett. De míg a magyar delegációnak már a hadügyi albizottsága is elvégezte a dolgait, az osztrák delegáció még csak ma fogott munkába. Egyébként ugy esett az idén, hogy jóformán elvégzett előre már mindent a magyar delegáció külügyi albizottsága, mert a külügyminiszter ő excellenciája ott mondta el az expozéját s még a külföldi sajtó is hamarabb mondhatott róla kritikát, mint a szegény osztrák delegátusok, akik elől a magyar kollégák és a külföldi újságírók már leszedték a tejfölt. Így aztán az osztrák delegáció tagjai csak rágódtak a világszerte ismeretes expozén s hogy mégis mondjanak valami újat is, hát előhozakodtak az osztrák reichsrath saját külön bajával. Obstrukciót azonban nem csináltak s a külügyi költségvetést elfogadták anélkül, hogy a delegáció ülésterméből is hálózobát kellett volna alakítani.

Ma fejezte be tanácskozásait a magyar delegáció hadügyi albizottsága is, megint a legnagyobb esőndben, minden emóció nélkül, pedig főtisztelendő Molnár apát is beszélt, követelvé, hogy a bakák „minden menetelésé előtt” misét mondjanak.

A két ülésről alább következik bécsi tudósítónk részletes jelentése.

Az osztrák delegáció.

Az osztrák delegáció *költségvetési bizottsága* ma tárgyalta a külügyi költségvetést.

Dumba előadó bevezető szavai után gróf *Goluchowski* külügyminiszter utal a magyar delegáció külügyi bizottságában kifejtett expozéjára.

Az első szónok dr. *Stransky* volt, aki *Goluchowski* gróf expozéjáról a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott. Szólo pártját nagyon kielégíti az Oroszországgal való barátságos viszony, amely a keleti zavaroknál kiállotta az első erőpróbát.

Dr. *Gross* a kvóta alkotmányos megállapítása előtt a delegációk bizottságainak határozatait a közös költségek fölosztásáról nem tartja megengedhetőnek és tiltakozik ez ellen. Hangsúlyozza, hogy ez nem folytatása pártja képviselőházi politikájának, amelynek ellenállása csakis az osztrák kormány ellen irányul, Szólo sajnálkozik afölött, hogy a krétai megszárlások az osztrák-magyar csapatok szemeláttára folytatónak és kérdi, miért maradnak ott hadihajóink és csapataink. Szólo attól fél, hogy a belpolitika hatással lesz a hármasszövetségre és kérdi, hogy Berlinben történt-e közbenjárás az osztrák képviselőknél az *Alldeutscher-Verband* gyűlésén való fellépésének megakadályozására.

Dr. *Schelcher* kérdést intéz a külügyminiszeriumi hivatalnokok helyzete iránt és kifogásolja, hogy a diplomáciai testület csakis a nemességből áll, a konzulátusi képviselők pedig zsidóörzelműek. Vitatja azt, hogy az európai koncert érvényesült volna. Azután még egy körülményre nézve kíván fölvilágosítást a külügyminisztertől. Honnan van az, hogy a Budapesti Tudósító a delegációkról szóló tudósításokat monopolizálja. Kéri a minisztert, hogy gondoskodjék arról, hogy a jövőben az expozé hivatalosan kerüljön minden laphoz.

Kaiser tiltakozik az ellen, hogy a közös hozzájárulást az eddigi kules szerint osszák föl és a legnagyobb fontosságot tulajdonítja a hármasszövetségnek és a német birodalommal való benső viszonyoknak. Az Oroszországhoz való közeledésben a béke sikeres biztosítását látja és kérdést intéz az osztrák-magyar csapatoknak Krétáról való visszahívása ügyében. A külügyi politika biztonságát szóló Ausztria belső politikája által veszélyeztetve látja és sajnálja, hogy Magyarország a közösügyek rendezésére vonatkozó méltányos igények elől makacsul elzárkózik és beavatkozik az osztrák belügyekbe. Szólo pártja az európai gazdasági szövetséget ohajtandónak tartja. Itt különösen a földmivvelési érdekeket kell te-

kintetbe venni. *Goluchowski* gróf fejtegetésével szölo teljesen egyetért.

Ezután még *Lupul*, *Kramarz* és *Popovazki* beszéltek, mire az ülést délutánig félbeszakítják.

A szünet után gróf *Zedtwitz* beszél és bizalmat szavaz a külügyminiszternek.

Báró *Dipauli* sajnálattal szölo az osztrák belpolitikai viszonyokról és az osztrák állami eszme érdekében a tarthatatlan viszonyok minél előbbi tisztulását tartja ohajtandónak. *Goluchowski* gróf külügyi politikáját helyesli.

Jedusiczky a miniszteri expozét helyesli.

Gróf *Goluchowski* külügyminiszter a hozzáintézett kérdésekre kijelenti, hogy a külügyminiszeriumban a legszigorubb vasárnapi munkaszünet betartatik, csak a melléje rendelt hivatalnokok tesznek kivételt, mert ezekre neki szüksége van. *A Scheicher* által felhozott tudósító viszonyokra nézve kijelenti, hogy arról mit sem tud. Ő gondoskodott arról, hogy a „*Pol. Corr.*” és a *Reichraths-Corresponden*ze megkapja az expozéját, amely lapok érdeklődtek iránta, megkaphatták onnan. *Kaiser* kérdésére azt feleli, hogy az „*Alldeutscher Verband*” gyűlésének betiltására nézve ő semmiféle ingerenciát nem gyakorolt. Azt a német hatóságok maguk tiltották be, mert nem engedhetik meg, hogy egy külföldi állam ügyeivel nyilvánosan foglalkozzanak. Az osztrák hatóságok ép ugy cselekednének; ez irányban a legszigorubb receiprocitász tartatott szem előtt.

Kállay Béni közös pénzügyminiszter megjegyzi, hogy az arány megállapítása, mely szerint a közös kiadások a monarchia két államára felosztatnak, nem a delegációhoz tartozik, hanem a két állam parlamentjéhez és hogy a kvóta felosztása a közös kormány előterjesztéseiben csupán az eddigi gyakorlaton alapul. Különben e tekintetben már az 1877—78-iki évről precedens eset van, amikor a delegáció megállapította a felosztást, ámbár a kvóta még megállapítva nem volt.

Dumba előadó indítványozza, hogy a külügyminiszternek bizalom szavazzassék.

Ezt az indítványt egyhangulag elfogadják, hasonlóképen a preliminarét is.

Lupul referál ezután a közös pénz- és vámkiadásokról. Ezeket az előirányzatokat is elfogadják.

A magyar delegáció.

A magyar delegáció *hadügyi albizottsága* Szölo *Kálmán* elnöklete alatt ma délután két órakor ülést tartott. Az ülésen jelen voltak: Gróf *Goluchowski* Agenor külügyminiszter, *Krieghammer* Ödön lovag, lovassági tábornok, hadügyminiszter, *Kállay Béni* közös pénzügyminiszter, *Szentgyörgyi Gyula* osztályfőnök, *Zsoldos Ferencz* altábornagy, *Canisius*, *Glücksman*n, *Nassvetter*, *Csipek*, *Ellmayer*, *Krobotni*, *Klar* és *Gaal* ezredesek, *Höchsmann* főhadbíró, *Kreuz* vezértörzsorvos, *Röckenbaum* lovag, vezérhadbíró, osztályfőnök, *Dobruczky* intendáns. A magyar kormányt báró *Bánffy Dezső* miniszterelnök, *Lukács László* pénzügyminiszter, báró *Fejérváry Géza* honvédelmi miniszter és báró *Jósika Samu* felség személye körüli miniszter képviselték.

Szölo Kálmán az ülést megnyitotta s azután folytatták a részletes tárgyalást.

Az első tizenöt tételnél jelentéktelenebb kérdésekre szölgált a hadügyi kormány felvilágosítással:

A 16. tételnél, a katonai képzőintézetek szükségletöbblétére felvett 38004 frtnál *Hegedüs Sándor* azt kérdezi, hogy miért ejtették el a székely alreál iskolai tanfolyamot, amely tavaly kilátásba volt helyezve? Báró *Rudnyánszky József* fejtegetése után, hogy miért szükséges ez az álföldön, *Krieghammer* Ödön közös hadügyminiszter azt válaszolja a felvetett kérdésre, hogy a tanfolyamot azért ejtették el, mert a székelyek nem voltak hajlandók kellő összeggel a költségekhez hozzájárulni. *Miklós* Ödön erre azt jegyzi meg, hogy az természetes is, mert nem követelhető, hogy egy vidék rendkívüli áldozatokat hozzon. Báró *Fejérváry Géza* honvédelmi miniszter pedig azt hangsúlyozza, hogy az sem követelhető, hogy székely ifjak, akik szegények, nemcsak az előkészítő tanfolyamon, hanem 12 esztendőig, tehát az egész katonai kiképzés alatt, ingyen tartassanak el.

Krieghammer Ödön hadügyminiszter továbbá kijelentette, hogy egy előkészítő iskolának Erdélyben

való felállításának ügye új stádiumba lépett azáltal, hogy a magyar honvédelmi miniszter időközben új törvényjavaslatot terjesztett be a magyar honvédség iskoláiról. Egyébként az illető megyékkel folytatott tárgyalások nem vezettek kielégítő eredményre.

A 24., 25., 26. és 27. tételekre vonatkozólag Megedüs Sándor felolvassa az élmezési albizottság jelentését és az új határozati javaslatot, mely a válaszok 5. pontjára, nevezetesen a magyar iparra vonatkozólag volna meghozandó és amely csak némileg tér el a tarvalyi válasz formulázásától.

München Aurél felhívja a meleg vacsora kérdését, amire nézve Kriegerhammer Ödön hadügyminiszter azt válaszolja, hogy a hadsereg intézősége nem téveszti szem elől a legénység meleg vacsorájának fontos kérdését és alkalmas percben kérni is fogja az ehhez szükséges anyagi eszközöket.

Ezzel a különbözetek tárgyalása befejeztetvén, áttért az albizottság a rendes költségvetés egyes tételeinek tárgyalására. A 4. czímmel, a katonai lélekészek szükségleténél Molnár János szólalt fel és azt kívánta, hogy: 1. az iskolákban több súlyt helyezzenek a hittanra és egy óránál több legyen hetenkint a hittan oktatására szárvá; 2. történék gondoskodás arról, hogy a katonai szemlék ne tartassanak vasárnap, hogy a legénység misére mehessen; 3. hogy minden menetelés előtt tábori mise tartassék; 4. hogy a közigazgatási szemlék és behívások, pl. a tartalékosok behívása, a lovak előállítás és más hasonló dolgok ne vasárnap történjenek, hanem hétköznapokon.

Kriegerhammer Ödön hadügyminiszter kimutatást terjeszt elő és kijelenti, hogy vasárnap soha nem tartanak meneteléseket. Nagyobb gyakorlatoknál és fegyvergyakorlatoknál azonban ezt nem lehet mindig elkerülni. Ilyen napokon tábori misét szolgáltatni azért nem lehetséges, mert az egyes csapatokhoz nincsenek lelkészek beosztva. Arra a megjegyzésre, hogy a legénységnek vasárnap nincs alkalma misét hallgatni, a hadügyminiszter megjegyzi, hogy ezt sohasem tiltják el a legénységnek és hogy havonként egyszer elviszik a katonákat a templomba.

Az 5. czímmel, a katonai igazságügyi igazgatásnál Bolgár Ferencz a katonai büntető perrendtartás tárgyában intéz kérdést hadügyminiszterhez, ki erre kijelenti, hogy a *büntető törvénykönyv, amely körülbelül 500 paragrafusból áll, már kész*; most a hadügyminiszteriumban hadügyi és igazságügyi férfiak ankétje előtt van és ha ezek ezzel elkészülnek, átküldetik az illetékes többi miniszteriumoknak.

A bizottság kimondotta, hogy a hadügyminiszter e nyilatkozata a jelentésbe felvételik.

A rendes költségvetés többi tételénél vita nem lévén, a tárgyalás bevégeződött. Utána bizalmas természetű ülés volt, amelyben 7,500,000 forint-ról szóló póthitel tárgyalták, amelyet el is fogadtak.

A legközelebbi ülés holnap délelőtt tíz órakor lesz.

Egyház és iskola.

(S) Kolozsvárott november 25-én lesz az erdélyi római katolikus státus gyűlése, melyen egy nem annyira érdekes, mint inkább érthetetlen tárgy fölött is határozni fog az érdemes státusgyűlés. Tárgyalni fogja ugyanis Majláth Gusztáv gróf püspök amaz átiratát is, melyet ez „a királyi kincstár kegyurasága alatt levő római katolikus népiskolák elállamosítása ellen” a státus igazgató-tanácsához intézett.

A dolog előzménye az, hogy az erdélyi püspökmegegyében már több, mint egy évszázad előtt a királyi kincstár több községben plébániákat alapított, iskolát épített, melyekben a kincstár által dotált tanító végezte a tanítást, aki egyúttal ellátta az egyházi kántori teendőket is.

Mikor az újabb törvények az iskolák felokoztatásáról kimondották, természetesen maga a kincstár is megszüntette ezeket az iskoláknak felelősségi jellegét s azokat a közoktatásügyi miniszter hatáskörébe helyezte és állami kezelés alá rendelte.

Eddig mindenki azt hitte, hogy ez a dolog egészen rendben van, hogy a kincstárnak ép úgy joga van saját iskolái fölött rendelkezni, azok felekezeti jellegét a törvényeknek megfelelőleg megszüntetni, mint bármely más privat hirtokosnak, ki iskolát tart fenn, sőt a törvényekben járatosabb emberek ama szigorubb nézetnek is hódoltak, hogy ez a kincstárnak nemcsak joga volt, de kötelessége is, — de nem így Gusztáv püspök!

Fulminans modorban panasolja föl a katolikus státusgyűléshez intézett átiratában az egyház és a püspöki hatóság ellen elkövetett sérelmet s valóban almondhatjuk, hogy érveléseivel az egész jogászvilágot méltán ámulásba ejtette!

Szerinte az iskola az egyháznak *elválaszthatatlan tartozéka volt* (!) s ezek a kincstárnak *egyházi kegyurasága* alatt (!) állottak, „önkényüleg járt el” tehát a kincstár, midőn az iskolákat „az egyházmegyei főhatóság megkérdése nélkül” államosította, „az egyház hatósága alól kivonta, hitvallásos jellegétől megfosztotta.”

Sőt Majláth püspök szerint a kincstár ezzel a tulajdonjogot is megsértette, mert az *egyház tulajdonát képező* (?) tanítói telket, lakást és dotációt elvette és az állami iskoláknak adta.

Mindezekből azt következtethetnénk az ember, hogy Majláth püspök azt kívánja a kath. státustól, hogy követelje vissza az iskolákat az egyházi főhatóság alá, követelje azoknak ismét felekezeti jellegét, a tanítói telket, lakást és dotációt az egyház tulajdonába való visszabocsátását, egy szóval a „status quo ante” helyreállítását.

De Majláth logikája ily következtetéshez gyöngének bizonyult, mindezt nem követeli, hanem átiratát azzal végzi, hogy kötelességének tartotta ezeket pontokat a státusnak bejelenteni, hogy *erélyes állást* foglaljanak a pénzügyminiszter, mint a kincstári kegyuraság képviselője ellen.

Valóban, menydörgés és villámlás közepette mozdultak meg a hegyek s — „nascitur ridiculus mus”!

Mit akar tehát Majláth püspök? Ő maga ezt nem jelentette ki s így mi sem tudhatjuk; de vajjon tudhatják-e a kath. státusgyűlés tagjai, kik előtt elvégre is ugyanaz az elaboratum fekszik, melyből mi akartunk kiokosodni, s ha ők is úgy vannak vele, mint mi, vajjon minő határozatot fognak hozni?

Hogy azonban Majláth püspök okoskodásában mily gyenge lábón állanak az érvek, ha ugyan ilyenekről egyáltalában szó lehet, az alig igényel bővebb fejtegetést.

Egyáltalában ez idő szerint főpapjaink között igen kevés komolyan képzett egyházjogász van s így nem ritka eset, hogy gyakran akadunk náluk oly nézetekre, felfogásra, melyeket a kánonjog nem ismer, vagy épenséggel ellenük nyilatkozik.

A szóban forgó kérdésre nézve egyszerűen megemlítjük, hogy az egyházi jog szerint az iskola, még ha felekezeti volt is, sohasem volt az egyház elválaszthatatlan tartozéka s az egyház jog a tanítási viszonyokra sohasem terjeszkedett ki. Iskolák építése, fenntartása, tanítók javadalmazása sohasem képeztek tárgyát a kegyuri jognak s az ebben foglalt patronatusi jogosítványok és kötelezettségek, melyek a középkori skolasztikus modoru versekbe foglalva ugyszólván közzsajon forognak, iskolák fentartásáról, tanítók praesentálásáról mit sem tudnak.

Tulajdonjog megsértéséről pedig annál kevésbé lehet szó, mert a kérdéses iskolák és telkeik sohasem az egyháznak, hanem a kincstárnak tulajdonát képezték és képezik máig is.

Midőn végül a miniszter enuncoialta azt is, hogy csak oly tanítókat fog alkalmazni, kik a cultus divinushoz szükséges kántori teendőket is elvégezni képesek, Majláth püspök rekriminációjára annál kevésbé volt szükség, mert hisz azelőtt is egy ember látta el mind a tanítást, mind a kántori teendőket, s valamint most, úgy akkor is bármelyik hivatását csak a másíknak rovására teljesíthette.

Nyilván nem egyéb ez a kenetes fulminatorium, mint a fiatal püspök harcingerő kötekedése az igazat tartó, jogát nem engedő állammal szemben.

Meg vagyunk róla győződve, hogy a magyar főpapság érettebb, komolyabb, igazán hazafias tekintélyei maguk sem nézik jó szemmel, mint csörteti tompa bádogkardját az áldott béke promenádján az ecclesia militans új portépés lajtinándija.

A státusgyűlés tárgyalásaira gróf Majláth Gusztáv püspök ma este érkezik Kolozsvárra, holnapra odavárják a világi elnököt báró Jósika Samu minisztert is, akit akadályoztatása esetén gróf Korniss Viktor fog az elnökségben helyettesíteni.

KÜLFÖLD.

A török csapatok Görögországban parancsot kaptak, hogy gondoskodjanak téli szállásról s vonuljanak oda, mert tavasz előtt nem lehet arra számítani, hogy a török csapatokat Thesszáliából visszahívják. Tehát a porta ki akar telelni a görög földön. A görögök azonban mindenképen menekülni akarnak a teher alól, a sajtó izgatottan sürgeti a kormányt, hogy terjessze elő azokat a javaslatokat, amelyek ama kölcsönre vonatkoznak, melylyel a törökökkel való differenciákat rendbe hozhatják, felhívják a miniszteriumot, hogy minden egyéb belpolitikai ügyet hagyjanak addig függőben, amíg el nem érik, hogy a török csapatok Thesszáliát kiűritik s az ország normális állapotba nem jut. Ez az irányzat, ezek a törekvések kétségtelenül a legjobb bizonyítékát képezik annak, hogy Görögország egészen kijózanodva akarja lebonyolítani a szerencsétlen háboru következményeit.

A Dreyfus-ügy.

A ma érkezett hírek között az a legnevezetesebb, hogy egyszerre felmerül az állítás és pedig egyáltalán nem hihetetlenül, hogy az egész Dreyfus ügy egy nagy csalás. Egy család becsapta a francia kormányt, hogy árulás van, és az egész ügyet maga a feljelentő csinálta, hamisított iratokkal, hamis vádakkal.

A „Figaro” a következő telegrammot közli:

Egy német magasabb rangu katonatiszt Berlinben azt a kijelentést tette a Dreyfus-ügyben, hogy tulajdonképen az egész esetben egyáltalában *nincsenek se kének, se árulók*; se a német katonai attasé, se más német ember nem kapta meg egyiket sem a jegyzékben felsorolt iratoknak. Nincsen se kém, se csaló, akinek a francia kormány fölült volna, csak *egy semmirekellő ember* van. Az illető irományokat, amelyeket a német kormány különben soha nem vett kézhez, egy ügyes csaló hamisította, aki azokat csakis azért készítette, hogy eladja őket a francia kormánynak, amely ilyenformán dupirozva lett.

Egyébként a várakozás most Piquard ezredes elé fordul, aki a hét végén érkezik Tuniszból. Ő tőle várnak döntő felvilágosításokat. Ezalatt a katonai vizsgálóbírósgát ejtette zavarba az, hogy csakugyan komoly kételemek merültek fel afelől, hogy tulajdonképen miféle ember az, aki magát Esterházy-nak nevezi. Megdöbbentő világot vet ez a francia katonai adminisztrációra, sőt tartanak tőle, hogy mi fég még kiszülni.

A N. Fr. Pr. tudósítója jelenti Párisból, hogy Dreyfus kapitány ügyében feltűnést keltő pauza állott be, hársüregük a tények józan felülvizsgálását. Mindinkább megerősödik az a meggyőződés, hogy Dreyfus — ki iránt a rokonszenv a közönség körében egyre nő — *ártatlan*. A kormány késlekedő magatartását, melyért a miniszteriumot oly hevesen megtámadták, politikai okosságnak tartják, mert a kormány azért jár el oly óvatosan, hogy az igazságot ne csak kiderítse, hanem győzelemre is vezesse.

Ha a hadügyminiszter nyomban akkor jelent volna meg a kamarában és elrendelte volna a pör revízióját, amikor Dreyfus testvére vádat emelt, akkor a miniszterium nem jutott volna eredményre.

Clemenceau azt a leleplezést közli lapjában, hogy Dreyfusnak ama végzetes iratot, amelyre a vád alapítva volt, *meg sem mutatták*, s így még csak meg sem vizsgálhatta, honnan eredhetett. Ezt az okmányt oly veszedelmesnek tartották, hogy zárt ajtó mögött nyitották ki. Ma pedig az a fontos titkos okmány mindéféle kezekben van és nem-

sokára valamelyik lapban fogják az eredetinek a mását látni.

Clemenceau lapja ujabban azt is elmondja, hogy mikép volt lehetséges Dreyfus elítélni. A miniszterium be akarta bizonyítani Dreyfus bűnöségét, csak hogy bizonyítékaival nem állhatott elő anélkül, hogy nemzetközi bonyodalom ne támadt volna belőle. Ezért bizonyítékképpen csakis a „borderaut“ használták hivatalosan.

A *Journal*-ban Casimir-Perier volt elnökségi titkárja, Lafargue kijelenti, hogy Casimir-Perier elnöksége alatt Vilmos német császár *egyetlenegyszer sem irt levelet a francia köztársaság elnökének* s hogy a Rappelnak erre vonatkozó híre merő koholmány.

Ganneron, az elyséi elnöki kabinetiroda vezetője, ma kijelenti az újságokban, hogy Casimir-Perier nem a Dreyfus-ügy miatt mondott le elnöki állásáról s ha ebben az ügyben a német császártól levelet kapott volna, amelyben becsületszárával kezkesedik Dreyfus ártatlanságáért, úgy Casimir-Perier bizonyosan nem szentesítette volna a katonai bíróság ítéletét.

Az *Echo de Paris* újabb verziót hoz arról, hogyan került a bordereau a francia kormány kezébe. A bordereau ugyanis katonai ügydarabokkal küldetett Németországba és onnan került vissza Franciaországba. Schwarzkoppen párisi német katonai attasé tényleg sohasem kapta meg a bordereaut, hanem egy másik német katonai attasé. Dreyfus kapitány védői épen ezért teljes joggal hivatkoznak Schwarzkoppen tanuskodására.

Érdekes az is, amit ama pneumatikus pósta lapról derítenek ki, amely Dreyfust elárulta. Eddig arról volt szó, hogy ez a német hadi szövegség papirkosarából került. Ma már Schwarzkoppen lakásáról lopták volna el. Azonban ez mind csak leplezése volna annak, hogy a lelkes rendőrség minden a német követséghez szóló levelet fölbontott és lefőnyképezte mielőtt rendeltetési helyére jutott.

A *Petit République* megjegyzi, hogy az *afféret el akarják simítani*. Különböztet mindazok a lapok, a melyek eddig Esterházyt védelmükbe vették, ma már nagyon tartózkodóan beszélnek.

Most nagyban járja a „Katonai Panama“ heccze. Egyremásra gyanúsítanak, épúgy mint az igazi Panama idejében. Legelső sorban Piquard ezredes, aki most Tuniszban parancsnok, a célpont. Az *Intransigeant* azonban még más három tisztre is — állítólag meglehetősen felismerhetően — céloz. Ezeket a kormány ismeri is, de nem bánthatja őket mert ... mert: *Rothschildékkal barátságban vannak!*

Schwarzkoppen német katonai attasét iparkodnak a vérmesebbek az ügy diabolusának feltüntetni, aki egyáltalán Franciaország ellen a legveszedelmesebb tervekkel foglalkozott. Mintha bizony a német kormánynak nem volna esze ahhoz, hogy az ő titkos szándékait ne egy ily exponált emberrel végeztessék.

A *Patric* plane Vilmos császárnak egy Schwartz-kopperhez intézett köszönő leveléből megdönthetlennék akarja bizonyítani, hogy ez a köszönlet a Dreyfus ügy-folytán jött s hogy az egész ügy kulcsa Berlinben van.

A „*Gil Blas*“ arról cikkez, hogy Párisban van vagy tíz nagyvilági dáma aki kémkedéssel foglalkozva, nagy lábon él, fényes szalont tart, — senki sem tudja miből?

Igaz, hogy ezek a hölgyek nem ismeretlenek a rendőrség előtt, amely a legéberebb figyelemmel kíséri őket, nemcsak a nappalikat, hanem az éjjelieket is, azonban mégis egy egész sereg magasabb rangú hivatalnok mozog körülöttük, mert ezekre vetik magukat.

Különösen S... marquiset említi, aki egy búbajos 15 éves kis lánynyal lakik egy fényes hotelben. A marquiset tényleg rajtacsípték amikor egy előkelő urnak a zsebéből egy fontos okmányt akart kicsempészni. De olyan szép volt, és különösen a 15 éves kis lány, hogy nem csapták belőle skandalumot — csak jobban óvakodtak tőle.

TÁVIRATOK.

Kedélyes interpelláció.

Bécs, november 23. (Alsó-ausztriai tartománygyűlés.) A tartományi marsall közli, hogy Noske képviselő interpellációt nyújtott be, a melyet mint-hogy a többség és az elnökség ellen sértéseket tartalmaz, nem olvastat fel.

Filippovich a szabadelvű nagybirtokosok által aláírott tiltakozást olvassa fel az ellen, hogy indítványait nem bocsátják tárgyalásra.

Noske is tiltakozik az interpellációjával szemben tanúsított bánásmód ellen, miközben hevesen támadja a többséget és az elnökséget.

Hanem azért az interpellációt nem olvasták fel.

A fiumei mozgalmak.

Flume, november 23. Az autonomisták körében nagy az elégedetlenség amiatt, hogy Gaál Tibor dr. kormányzó helyettes a rapprezentanzát választók névjegyzékét maga állítja össze, felhasználván az alkalmat, a mikor a municzipium jogait ő egymaga gyakorolja. Az autonomisták megvannak győződve, hogy a kormány minden erőlködése daczára ismét csak a volt bizottsági tagokat fogják megválasztani, kivéve azt a tizenöt képviselőt, akik három évig nem voltak bizottsági tagok s így nem választhatók meg újra. — Ezek helyét is szerintők autonomista érzelmű polgárok fogják elfoglalni. Ma este a zenés katonai akardó elmaradt, mert az a hír volt elterjedve, nagy tüntetések lesznek, amelyeknek az éle Karanda, az Adria tengerhajózási társulat igazgatója ellen irányul. Ez azonban nem történt meg, mert a rendőrség a különben feltűnően élénk utcákon semmiféle csoportosulást sem tűrt meg. Nagyon bosszantja a fiumeieket néhány budapesti lapnak az a híre, hogy a postaszekrények ellee történt merényletet a város intelligens elemei követték el, s hogy ezek valamennyi postaszekrényen bemocskolták a magyar czimert. Az egész dologban csak annyi igaz, hogy érellen subanczok nyolcz postaszekrényt fekete festékekkel bemázoltak, amit a postaszolgák már korán reggel észrevettek s a szekrényeket megtisztogatták.

A protekció Szerbiában,

Belgrád, november 23. Az itt megjelenő lapok több olyan esettel foglalkoznak, melyeket a mostani miniszterek rokonaik és hozzátartozóik érdekében tettek, hogy őket jól jövedelmező állásokhoz juttassák, minden tekintet nélkül arra, hogy a megfelelő képzettségek megvan-e. Különösen nagy izgatottsággal írnak Georgevics Vladan miniszterelnökről, aki mindent elkövet, hogy fiát, aki csak nem rég hagyta el az iskolát, a konstantinápolyi nagykövetségnél hétezer frank évi fizetéssel alkalmaztassa.

Kréta okkupálása.

Pétervár, november 23. A kormányhoz közel álló körök sokat beszélnek arról a tervről, hogy Törökország Kréta-szigetét engedje át Oroszországnak, oly módon, hogy Oroszországnak ugyanolyan missziója legyen a szigeten, mint Ausztria-Magyarországnak van Boszniában és Hercegovinában.

HIREK.

Fekete fátyolos hölgyek.

A chicago-konstantinápolyi expressz-vona telső osztályának külön szakaszában hárman ülnek: egy férfi és két gyászruhás hölgy.

Mind a három oly misztikus, olyan rejtélyes, mintha nem ebből a világból valók volnának.

Még a gyorsvonat dübörgése is olyan rémségesen hangzott a ködös téli éjszakában.

Az idegenek némán ültek. Mógorván bámultak ki a sötétségbe. A esendet végre a férfi szakította meg.

— Engedje meg nagysád, hogy bemutassam magamat. A nevem mellékes. Foglalkozásra nézve esztergályos legény vagyok. Én gyártottam azokat a lutritokokat, melyek a temesvári lutri-perben olyan nagy szerepet játszottak.

A nő, kihez e szavakat intézte, félrehuzta arczáról a fekete fátyolt, csodálkozva nézett az idegenre, azután hirtelen a férfi nyakába borult.

— Testvérem, soha nem látott sötét testvérem.

— Hát igaz volna?

— Ugy van. Én vagyok az a fekete ruhás nő, aki a Takács Zoltán esete alkalmával a sétatéren megjelentem.

— Milyen holdog vagyok, édes testvérem. Mióta mesterem, az a boszorkányos prókátor kidobott a világba, nem láttam magamhoz hasonló lelket.

A két testvér még átölelve tartotta egymást, mikor a harmadik hölgy sikoltva a nyakukba borul.

— Édes, soha nem látott testvéreim!

A többiek visszahátráltak tőle.

— Mit idegenkedtek tőlem? Én vagyok az a fekete fátyolos hölgy, aki Walsen-Esterháznak a titkos levelet átadtam.

— Erről ismerünk rád. Bizony te is a mi édes testvérünk vagy. Egy anya szülőttei vagyunk mind a négyen.

Egy a szögletben tildögélő asszonyság a kinek a szeme be volt kötve és egy mérleget tartott a kezében és eddig mélyen hallgatott, kíváncsian kérdezte:

— Egy anyának a szülőttei? És hogyan hívják az anyákatok leánykáim?

— Neve: az ügyvédi fufang.

— A királyné utazása. Bécsből jelentik: A királyné csekély számú kísérettel holnap reggel nyolcz órakor gyorvonattal *Biarritzba* utazik. Két hónapig fog ott tartózkodni s azután Cap-St-Martinba megy, a hol februárban a király és Ferencz Salvator főherczeg meg fogják látogatni.

— Tisza Kálmán Berlinben. Berlinből táviratozza tudósítónk: Tisza Kálmán tegnap este Berlinbe érkezett, hogy meglátogassa legfiatalabb fiát, Lajost, aki mint annak idején testvérhattyjai, István és Kálmán, a berlini egyetemnek rendes hallgatója. Ma délelőtt Tisza Kálmán ellátogatott Szögyény-Marich Lászlóhoz, a berlini osztrák-magyar nagykövethez, akinél körülbelül félóra hosszat időzött. A látogatás után a nagykövet kocsin kísérte el vendégét szállodájába. A déli órákban Tisza Kálmán fiával az Unter den Linden boulevardon sétálgatott s érdeklődéssel nézte a nagyobb üzletek pompás kirakatait. Apa és fia este is hosszabb gyalogos sétát tettek. Tisza Kálmán valószínűleg még két napig marad a német fővárosban.

— A fiumei magyar földrajz. Dr. Mayländer Mihály, a lemondott fiumei podeszta, bucsuzása alkalmával a fiumei népoktatásról is beszélt és ekkor szószerint ezeket mondotta:

— A magyar történet, földrajz és magyar nyelv tanítása tekintetében Fiume mindig kifogáson felül állott.

Ezek az önértetes szavak birták fiumei levelezőnkét rá, hogy egy kissé utána nézzen a dolognak s a mai postával már nagyon épületes adatokkal illusztrálja, hogy mennyire áll Fiume, a magyar földrajz tanítása tekintetében, minden kifogáson felül. Megemlíti első sorban, hogy a hatvankilencz lapon terjedő tankönyvből csak az utolsó öt oldal és ráadásul még hét sor foglalkozik Magyarországgal, míg a tankönyv többi része egészen Ausztriának van szentelve. De ez még hagyján. Öt oldalon és hét sorban is helyes képét lehetne adni Magyarország geografiájának. Csakhogy ez a sovány terület is alkotmányellenes tanokkal van telezsántva s többek közt Magyarország úgy van feltüntetve, mintha Ausztria provinciája volna. Van továbbá a könyvnek egy fejezete, melynek felírása így szól: *Magyarország Fiumével és Erdély nagy fejedelemséggel*. A felség attributumairól szólva, a *Magyar korona* czim alatt azt állítja, hogy a császár uralkodása kezdetén ünnepies *igérettel* fogadja az alkotmány megtartását. Hogy Magyarországon a király ezt esküvel fogadja, arról a fiumei földrajz mit sem tud. Ami már most a városok leírását illeti, ez még sokkal érdekesebb. Megtudjuk belőle, hogy van Magyarországon Schomlau, Gran, Raab, Wieselburg, Grosswarden, Theresienstadt, Pressburg, stb. nevű város. Magáról a fővárosról, a melyet a fiumei földrajz talán a Gyulai Pál kedvéért — Buda-Pestnek ír, az érdekes tankönyv nem sokat beszél, de egészen újfajta osztályzása azt mondja, hogy 359,821

lakosa közül 48 százalék német, 37 százalék magyar 15 százalék pedig — zsidó. Nincs híjjával az érdekesnek az Erdélyről szóló fejezet sem, melyből a fiúmei alattvaló megtanulhatja, hogy Erdély három részre oszlik: a *szászok* vidékére *Hermanstadt* fővárossal, a *székelyek* országára *Maros-Vásárhely* fővárossal és az *oláhok* országára *Klausenburg* fővárossal. Szóval, összegezi a maga adatait fiúmei levelezőnk, a podeszta ur csakugyan jogos önérettel hivatkozhatott rá, hogy a magyar földrajz tanítása tekintetében Fiume mindig kifogáson felül állott. De másrészt báró Bánffy Dezső is jogosan cselekedett, amikor végre. erélyesen fogott a fiúmei dolgok rendezéséhez.

— **Frigyes főherceg főudvarmestere.** A *Pressburger Zeitung* értesülése szerint gróf *Wolkonski* Oswald, Frigyes főherceg főudvarmestere legközelebb visszalép. Utódjául a pozsonyi lap báró *Kotz* Vilmos tábornagyt említi.

— **Rekvium gróf Károlyi Györgyért.** Ma délelőtt tíz órakor fényes rekvium volt az egyetemi templomban gróf *Károlyi* György lelki üdvéért. A gyászistentiszteleten, melyet Krizsán Mihály pápai kamarás cselebrált, a Károlyi család összes Budapesten időző tagjain kívül a fővárosi főrangú társaság is nagy számban volt jelen.

— **Wahrmann Richard Afrikában.** *Wahrmann* Richard, az ismert sportman, mint bécsi tudósítónk telefonozza, nemsokára Adenbe indul, hogy onnan nagyobb expedícióval Szomáliába és Abessziniába menjen. *Wahrmann* Richard, aki utazását felesztendőre tervezi, az expedíció tagjait Werndpuskákkal fegyverzi fel és kutatásaiból etnográfiai gyűjteményt akar haza hozni.

— **A diákasztal Wlassicsnál.** Csütörtökön, e hónap 25-én, a mensa akadémika küldöttségileg fog tisztelegni *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszternél, átnyújtva azt a memorandumot, melyben az egyesület lakbérének fedezésére államséggelt kérnek.

— **A zimonyi emlékszóbor.** Zimonyban, a régi Hunyai-vár romjain emlékszóborot emelt a millennium évének kegyelele. Sokan is keresik fel. de — mint Zimonyból írja levelezőnk — aki ott járt, az mind bosszúsággal tér vissza. A bosszúság oka pedig az, hogy az emlékmű öre egy árva szót sem tud magyarul.

— **Gróf Zichy Jenő kitüntetése.** A „Berliner Gesellschaft für Anthropologie und Urgeschichte“ november 10-ikén tartott közgyűlésében *Virchow* Rudolf elnök ajánlatára gróf *Zichy* Jenőt egyhangulag levelező tagjának választotta meg, mint aki tudományos utazásaival és kutatásaival ebben a szakban nemcsak nemzetének, de az egész tudományos világnak értékes szolgálatokat tett és magát a tudományos világ kitüntetésére is érdemessé tette. Gróf *Zichy* Jenő legújabb expedícióját már teljesen megszervezte s ennek következtében újabb jelentkezéseket nem vesz figyelembe. Az expedíció néhány tudós tagja már előre utazott s maga gróf *Zichy* Jenő január közepén indul útnak.

— **A württembergi herceg balesete.** Stuttgartból jelentik: *Róbert*, württembergi herceg, *Fülöp* hercegnek és *Mária Terézia* főhercegnőnek másodszüllött fia, aki jelenleg hadnagy a württembergi 2-ik dragonos ezredben, három nappal ezelőtt lebukott a lóról s agrázkodást szenvedett. Napokig eszméletlen állapotban fektült. Tegnapelőtt óta azonban már sokkal jobban érzi magát s az orvosok véleménye szerint rövid időn teljesen felépül.

— **A Budai Polgári Kör jubileuma.** A Budai Polgári Kör december 18-án üli meg dr. *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter és *Rupp* Zsigmond elnöklése mellett fennállásának huszonöt éves jubileumát, mely alkalommal dr. *Buday* József fogja ismertetni a kör huszonöt éves történetét.

— **Százezerforintos alapítvány.** Székesfehérváron és Fejérmegyében már régóta az égető kérdések közé tartozott a megyei kórház ügye. A régi kórház rozoga épület, amely a legelemibb követelményeknek sem felelt meg, nem is szólva a városi kórházról, amely az ő huszonöt betegágyával tulajdonképpen meg sem érdemelte a kórház nevet. A megye és a város között már régóta folytak a tárgyalások egy modern kórház létesítése tárgyában, de a közszükségletet képező ügy nem juthatott dűlőre az anyagi eszközök hiánya miatt. Most egyszerre megváltozott a helyzet. Csalai *Kégl* György földművelésügyi miniszter — mint tudósítónk jelenté-

— százezer forintot tett le Huzsár Agoston alispán kezeihez egy új megyei kórház építésére. Az alapító-levél értelmében az új kórházat a legzelesterübbnek bizonyult pavillon-rendszerben 1899. december 31-éig fel kell építeni. A megyében Székesfejérvár szabad királyi város egyesíteni óhajtaná a városi kórházat a megyeivel az alapítvány a közös kórházról illeti meg. Szép rendelkezése az alapító okiratnak az is, hogy minden letivásáron a kórház orvosai külön ingyenes rendelési órákat kell hogy tartsanak a vidékről bejövő szegény nép számára. Az alapítvány híre az egész megyében nagy örömet okozott.

— **Építő munkások sztrájkja.** Még ezidőszerint nincs, de az építőmesterek biztosra veszik, hogy meg lesz, még pedig tavaszra. Legalább erre enged következtetést a budapesti építőmesterek segélypénztárának a viselkedése. Ennek a pénztárnak a hivatalnokai ugyanis nagyjából szocialisták, akik minden alkalmat felhasználnak, hogy a munkásokat sztrájkra izgassák. Az építőmesterek folyamodtak a miniszterhez, hogy oszlassa fel a pénztárt, amely nem egyéb, mint sztrájkfészek. A pénztár tagjai, többnyire kőművesek, ácsok, kőfaragók tegnap ebben az ügyben ülést tartottak, és állást foglaltak a pénztár feloszlatása ellen. A miniszter még nem határozott.

— **Halálozások.** Aszódi *Podmaniczky* Ilona báróné e hónap 21-én, 68 éves korában meghalt Budapesten. Holttestét ma délután beszentelték s holnap az aszódi családi sírboltban helyezik örök nyugalomra. — *Elek* Dávid ügyvéd, 44 éves korában Szolnokon, 21-én elhunyt.

— **A maglopott koring-király.** A bécsi nyugati pályaudvar pödgyász raktárában néhány nappal ezelőtt tolvajok garázdálkodtak. Több rendbeli pödgyásztáska tünt el az ő révökön, a többek között *Strauss* Jánosnak egy bördnje is, amely a legkülönfélébb holmikkal volt megrakva. Volt benne fehérnemű, cipő, egy napernyő, egy autogramokkal teleírt legycző, két rend vászonruha, két antik karkötő, egy kötet *Petrarca*, egy csomó arczkép, továbbá hat kötet hangjeggy s egy sereg női *toilette-cikk*. Minden félreértés elkerülése végett szükséges megjegyeznünk, hogy ez utóbbiak legalis portékák voltak, jogos tulajdonai a maestro bájos feleségének. Abból a körülményből, hogy az egész bördnje értékét a rendőrség csak ezer forintra becsülte, kiviláglik, hogy az a hat kötet kóta nem volt egy *Strauss*-féle új operette kézírata. Egyébként a nyugati pályaudvarban két nappal később ismét eltűnt néhány bördnje, amiről a rendőrség a jelentésében úgy emlékezett meg, hogy azok valamiképpen eltűntek. Amint hogy a legtöbb lopásnak az oka abban rejlik, hogy a tolvajok az ugynevezett tulajdonjogra nézve vastag tévedésben vannak.

— **A patkánymég.** Két ember halálát okozta tegnap a patkánymég. Béres Imréné véletlenségből összekeverte a lisztal. Rövidlító s nem vette észre. A pogácsát, amelyet sültött józúen ettek s lefűkűtek. Bűfűlájában ő is, meg a veje, *Brandl* Béla, péklegény is hirtelen rosszul lett. Az öreg asszony néhány óra alatt meghalt, a fiatal emberrel pedig ma reggelre végezett a mérge. Leánya *Brandl* Béláné most az anyját is, az urát is siratja, de csak önmagát vádolhatja, mert a mérget ő tette a liszt mellé, hogy a patkányok meg ne dézsmálják.

— **Keresztülugrott az üvegajtón.** Bécsből feltűnést keltő esetet jelentenek, melyben egy ismert ügyvéd leánya szerepel. A *Máriahilfen*, a *Gungerdorfer-uton* a járóelők egyszerre csak azt látták, hogy *Eigl* Pál cipőüzletének üvegajtóján keresztülugrik egy nő. Az ajtó he volt téve, az elegánsul öltözött nő az öklével és lábával beverő a boltajtó üvegabláját és kiugrott rajta az utcára. Két másik nő, akik közül az egyik a fején és nyakán több sebből vérzett, utána szaladt s azt kiáltotta:

— Fogjátok el a tolvajt!

A fiatal nőt letartóztatták és a rendőrségre vitték. A cipőüzlet tulajdonosnője ott elmondta, hogy az a nő eljött a boltjukba és cipőt akart vásárolni. Ő rögtön felismerte benne azt a hölgyet, aki ez ővi februárban négy pár cipőt lopott tőlük. Ezt a gyanut egyenesen a szemé közé vágta, a gyanúsított nő azonban tagadta, hogy csak valamikor is ebben az üzletben járt volna. *Eigné* erre bezárta a boltajtót és azt mondta, hogy a rendőrségnél majd kitűdődik minden. A fiatal hölgy hajlandóan nyilat-

kozott, hogy kifizeti a négy pár cipő árát s néhány sort írt azzal a kéressel, hogy küldjék el azt a *Kunmer-szállóba*, ahol férje — egy előkelő cég utazója — lakik. A czédulát elvitték a szállóba, ahol azonban a portás azt mondta, hogy ilyen nevű utazó nem lakik ott. Az üzlethelyiségben azalatt *Eigné* és egy szolgálóné maradtak. Egyszerre az a fiatal hölgy megragadott egy vasrudat, mely a boltban hevert, és vele egy csapást mért a szolgálóné fejére. Aztán kezével és térdével beverte a boltajtó üvegabláját és kiugrott rajta. A rendőrségnél azt vallotta, hogy ő egy bécsi ügyvéd leánya és nem tolvaj. A rendőrség kiderítette, hogy a letartóztatott nő egy tekintélyes ügyvéd leánya. Az apa, bár a leánya som azt nem tagadta, hogy a négy pár cipőt már ki akarta fizetni, sem azt, hogy a vasdarabral ráütött a szolgálónőre, azt hiszi, hogy szerencsétlen tévedés forg fóm. Az ügyvéd *Eigné* ellen bünvádi följelentést is tett személyes-szabadság megszorítása és becsület-sértés miatt.

— **A zágrábi mensa-akadémia javára.** *Zágrábról* táviratozzák: *Novakovits Gyurabojski* Mihály nyugalmazott testőrségi őrnagy 10.000 forintot adott a zágrábi mensa-akadémia javára.

— **Lefoglalt rőpirat.** A rendőrség a főügyészség rendelkezése a *Jönnek a szocialisták* című rőpiratból *tizezer példányt lefoglalt*. Minthogy az „elvtársak“ a vidékre is nagy mennyiséget küldtek belőle a kereskedelemügyi miniszter most megvonta a rőpirattól a postai szállítást s utasította a postahivatalokat, hogy a továbbításra feladott példányokat tartsák vissza.

— **A leggazdagabb háztulajdonosnő.** Nagy Ferencznről van az a hír elterjedve a — házimesteri körökben. A jó hír: tőke, amelynek kamataiból is megél az ember. Ez a vezérigazsága Nagy Ferencznré asszonynak, s hogy a tőkét növelje, maga is hozzájárul háza számának az emeléséhez. Tulajdonképpen pedig nincsen egyetlen háza sem, mert az a három, a melyre fölig meddig számot tarthat, egyelőre az utolsó darab tégláig a hitelezők. Nagy Ferencznré mindazonáltal kihirdetésekből házimestereket keres, kauczióval. A kínél a kauczió megvan, azt azonnal szerződötteti, az egyik, vagy a másik, vagy a kilenczedik házához. *Mészáros István* is szerződöttette 2500 forint parázspénz kauczió alapján. A hivatalba lépést azonban folyvást halogatta, míg *Mészáros* elunta a dolgot és elment a házhoz, amelyhez fölvettek. Ott aztán megtudta, hogy nem is kell házimester. Följelentette tehát a leggazdagabb háztulajdonosnőt s a rendőrség a vizsgálat után áttette az ügyet a királyi ügyészséghez.

— **Halálos vivó gyakorlat.** Sajnálatos szerencsétlenség történt e napokban a montpellier-i gimnázium vivó iskolájában, a hol az intézett két növendéke, a tizenhat éves *Tegala* Marió és a tizenöt éves *Pujade* Pál, a vivómester vezetése mellett a vitör-vívásban gyakorolták magokat. Egyszerre csak *Pujade* azzal a kiáltással: *meg vagyok sebesülve*, összerogyott. *Tegala* vitöréről ugyanis leesett a biztosító gömb, a hegyes szerszám mélyen behatolt *Pujade* mellébe. A szerencsétlen flu pár perc múlva meghalt.

— **Bátorlelkű asszony.** Szegedi tudósítónk táviratozza: Szombat éjjel a dugszagdag bácskai *Fernbach* család apatini kastélyába rablók lörtek be. Az általános ijedelemben csak *Fernbach* Erzsébet urasszony nem vesztette el a fejét s többszörös revolverlövéssekkel elriasztotta a kellemetlen éjjeli vendégeket.

— **Az öreg pipa.** A napokban halt meg Gógény községben *Vas* József földmives, aki a környéken a legöregebb ember volt. *Vas* József még a múlt században 1794-ben született s így 103 évet élt. Világ életében nagyon józan ember volt s szesz italokat alig ivott. Ellenben sokat pipázott s szentül meg volt győződve arról, hogy a pipa tartotta benne a lelket.

— **Az expresszvonat alatt.** A Szegedről tegnap este tíz óra után elindult kaleti expresszvonat Szeged-Kapitányásig és Kis-Telek állomás között *Tóth* Ferencz vasúti őrt a 298. számú őrháznál teljesen szétzúzta. A szerencsétlen őrt tetemére csak éjjel után akadt rá a mozgó őrt, a mikor már három vonat ment rajta keresztül. Mint levelezőnk írja, a szerencsétlen őrt akkor költötte fel a felesége, a mikor a jelzés megtörtént, hogy a vonat indul. Ő

azonban korábban jött ki és a pályatest tulsó oldalán várta a vonatot. Mikor az megjött, hirtelen át akart ugrani, de a vonat elsöpörte. A vonat az öt köpönyegét és ruhájának egy darabját elvitte egész Kis-Telek állomásig. Ma reggel kiment a vizsgálóbizottság. Két csendőrt összeszedte a szétroncsolt holttest tagjait. Tóth Ferenczet özvegye és négy gyermeke siratja.

— **Kasszabelférés.** A bonyhádi rendőrség ma táviratban értesítette a főkapitányságot, hogy *Streicher* Benő odavaló kereskedésébe az éjjel ismeretlen tolvajok törtek be, akik ellopták a Wertheim-szekrényben talált 1800 forint készpénzt és mintegy 400 forint árá bélyeget. A tettesek még nem kerültek meg.

— **Mulat az ifjúság.** Az egyetem fiatalosága nem csak tanul, hanem mással is foglalkozik — a többiek között mulat is. Ilyen járathban volt egy seereg fiatal ember az éjszaka is a bástya-utczában, s a mulatás hevében a Lueger szavait czitálgatta, a változatosság kedvéért hol csak kiabálva, hol pedig hóbömbölvé. Minden ablak kinyílt, s a környék lakói ijedten ugrádoztak ki az ágyból, hogy az egyetemi ifjúság mulatságát figyeljék. De mikor a diákok észrevették, hogy az ablakok mögött kíváncsiak lesik, egyszerre kedvet kaptak az ablakbeverésre is. És hullott alá a sok üvegdarab. Egész csapat rendőrré volt szükség, hogy a diákok jókedvét lehűtse. A vizsgálók közül hatot bekísérték.

— **Tömeges csalások zálogozódulakkal.** A prágai rendőrség hosszú kutatás után egy száznál több tagból álló csalóbandát fedezett fel, a mely a zálogozódulákkal való csalásokat nagy stílusban űzte. A prágai aranyművesek és óráskorok már másfél esztendője figyelték meg azt a rájuk nézve szomorú tény, hogy a vevők elmaradoznak s a forgalom napról napra csökken. A saját hatáskörükben kutatni kezdtek s rájöttek arra, hogy egy jól szervezett csaló-banda dolgozik Prágában, s hogy az emberek nyakra före vásárolnak olcsó pénzen zálogozódulákat. Figyelmessé tették erre a körülményre a rendőrséget, a melynek detektívjei azután elfogtak egy *Pick* nevű embert, aki röviddel ezelőtt még nagyon szegény ember volt s néhány hónap óta hirtelen meggazdagodott. Ennél a *Pick*nél egy csomó zálogozódulát s többnyire csekély értékű megaranyozott ezüst ékszereket találtak. A további kutatás során kiderült, hogy egyes zálogházakban bearanyozott ezüst holmikra oly magas kölcsönöket adtak, mintha azok aranyból lettek volna. Csakhamar egymásután jelentkeztek a károsultak is, kiknek a száma már néhány száz. Az egyik károsult elmondta, hogy husz forintért megvett egy száz forintos zálogozódulát s mikor a kiváltás után megbecsültette a tárgyat kiderült, hogy az csak tizenöt forintot ér. Ilyen és ehhez hasonló esetet több százat jelentettek fel a rendőrségnek, mely azt is megtudta, hogy egy bécsi cég 40000 forint értékű ezüst ékszer és drágakő utánzatokat küldött Prágába. Az elfogatások száma napról napra szaporodnak.

— **Megágyzott gyermekek.** *Tölgyes*-ről írják a következő szerencsétlenséget: A múltkor egy paraszt ház, melyben három gyermek aludt, míg szüleik mezei munkán jártak. A tűzifármára hazasiető szülők már teljes lángtengerben találták szegényes hajlékukat és gyermekeiknek csak összeégett holttestére akadtak. A gondatlan szülők ellen megindították a vizsgálatot.

— **Egy orvos jubileuma.** Dr. *Baldt* Lajos, aki huszonöt esztendő óta orvosa a budapesti szent Erzsébetről nevezett apácza-zárda fejtgyelete alatt álló kórháznak, ma tartotta jubileumát. Az ünnepség hálaadó istentisztelettel kezdődött, amelyen tíz növendéket avattak fel és egy apácza letette a fogadalmat, folytatódott pedig a zárda nagytermében, hol *Bogácsics* Mihály czimzetes püspök az apácza, *Márkus* József főpolgármester a székesfőváros, dr. *Ludvig* kórházi igazgató pedig a kórház nevében intézeti üdvözlő beszédet a jubilánshoz. Az ünnepséget lakoma zárta be.

— **Baptisták Nyiregyházán.** Levelezőnk jelenti: Nyiregyházán egy idő óta különös alakok járkálnak szerte szét a városban és a vidéken. Baptista hitértőknek mondják magukat s többnyire éjjeli összejöveteleken hirdetik tanaikat. A hallgatóság számának feltűnő szaporodása feltűnt *Bartók* Jenő dr.-nak, a nyiregyházi evangélikus lelkésznek, aki figyelemmel kísérte ezeket a vándor apostolokat s azt tapasztalta, hogy nagyon is sajtóságon magyarázzák a szentírást úgy, hogy inkább az anarchiára és a kommunizmusra tanítják a népet, mint a bibliában befektetett mély filozófiának a helyes megértésére.

Nem mulasztották el azonban egy összejövetel alkalomával sem a gyűjtést s azt sem árulták el, hogy az összegyűjtött pénzt mire fordítják. *Bartók* Jenő dr. tehát előterjesztést adott be az alispánhoz, a melyben a vallás czégére alatt garázdálkodó apostolok üzelmei ellen hatósági intézkedést kér.

— **Éjféli látogató.** A kisdíófa-utcai 10. számú ház padlásán tegnap éjféltájban is világosság volt. Uram József házmester meg az öcsöcsé fölmentek, nem gyuladt-e ki valami. De nem tüzet találtak, hanem egy tagbaszakadt suharozót, aki javában dolgozott, hogy megemlékezzenek róla. Ha távozását észre nem vennék. Össze hordott ugyanis egy jó csomó ruhát s akkor sem jjejt meg, amikor a házmester rátámadt. Kést rántott elő s néhány pillanat múlva a házmester is, meg az öcsöcsé vérokban fetrengtek. A csavargónak pedig nyoma veszett. A két sebesültet kórházba vitték, a rabló még szabadon jár.

— **A lélektolvajok.** Első számunkban közölt értesülésünkbe, mely a tót gyerekeknek elcsehesítésével foglalkozott, egy kis tollhiba csuszott be, melyet készséggel helyreigazítottunk. Nem a hazafias *Slovenski Noviny*, hanem a *Bielek* szerkesztésében, Turóc-Szentmártonban megjelenő *Ludové Noviny* híve és terjesztője a tót-cseh egységnek.

Naplirend.

Naptár: Szerda, november 24. — Róm. kath. Ker. János. — Prot. Krizogon. — Görög-orosz (november 12.) Alan. — Zsidó: March. 29.

A horvát miniszter fogad reggel 8 órától 10 óráig.

A Kisfaludy-társaság ülése az akadémiában délután 5 órakor.

A cseh vonósnégyes társulat hangversenye esti fél 8 órakor.

Iparművészeti muzeum az üllői-úton, megtekinthető díjtalanul 9—1 óráig.

Országos képtár az Akadémiában nyitva 9 órától 1-ig.

Mezőgazdasági muzeum a városligetben zárva.

Nemzeti muzeum képtár, nyitva 9 órától 1-ig. Többi tárai megtekinthetők 50 krért.

Utóellenőrző szemle a közös hadseregnél a 61—75. ezredekhez, a honvédségnél a 17-ik gyalogezredhez tartozó legénységgel.

Természettudományi gyűjtemények muzeuma (Museum-körút 4.) nyitva 8—12 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva 3—8 óráig.

Muzeumi könyvtár nyitva 9—1 óráig.

A budai rablógyilkosság.

Szegény öreg asszony, egymagában élt kis szobájában, s kuporgatta keserves garasait. Ezért a kis pénzért, pár forintért megölték, kirabolták. Már most harmadnapja ez erőszakos halálnak s csak ma derült ki a nagy bűn, s kevés hujja, hogy gondatlanságból el nem temették, mint a ki természetes halállal halt meg, s büntetlenül nem marad egy kegyetlen gyilkosság.

Peitl Karolina 60 éves özvegy könyvnyomdai munkás asszonyt tegnapelőtt reggel a budai iv-utcai lakásán sehogyse tudták az ágyból fölzavarni. Rendesen fönt járt-kelt már 5 órakor, most még már nyolcra járt az idő és még mindig feküdt. Mikor világosodott, ott járt a tejesasszony, valami Schaffer Borhála nevű budakeszi földművesné. A konyhaajtó mint rendesen, most se volt bezárva, s a szoba üvegajtaján keresztül látta, hogy az öreg asszony még nem kelt föl. A konyhában szanaszét hevert az ebédre szánt főzelek, a koppasztott kappan s más eféle. Azt hitte, hogy nem akar fölkelni, míg a főzéshez nem lát. Zajtalanul távozott, nehogy fölébressze. Azután a házmesterné ment be az öreg asszony egyik szomszédjával, özvegy Heinicsnével és az ennél lakó *Vichtl* Amália munkásleányával. Koppogtak az ajtón, benyitották s megdöböntvel látták hogy Peitl Karolin halott.

— Nini, kötél van a nyakán — kiáltott fö a leány.

Ügyet sem vetettek a megjegyzésre. Szaladtak orrosért, dr. Szókök hívták először aki az Attila utcában lakik. Ezután dr. *Steffel* Adolf kerületi tiszti orvos jött, aki a halotikém teendőit is végzi. Szívizsélhűdés — ezt írta a leletbe, s anélkül, hogy a halottat körülnézte s a fejéről a kendőt levette volna, eltávozott.

Sötét volt a szobában, litvány fagygy gyertya mellett tartották meg a vizsgálatot, s talán e miatt is nem vette észre az orvos azt, amit okvetlenül meg kellett volna látnia.

Hirtelen halálesetről lévén szó, a rendőrség vizsgálatot indított.

Délután bevitték a halottat a törvényszéki orvostani intézetbe. A fehér márvány asztalon levetkeztették a halottat s ekkor látták csak meg, hogy a nyakán hurok van. A zsinag alatt feltűnő szerdes foltok kétségtelen bizonyítékai annak, hogy az öreg asszony nem természetes halállal halt meg.

A rendőrség erre a törvényszéki boncolást rendelte el. Ez tegnap délután kezdődött meg s holnap folytatják.

Minden jel arra mutat, hogy az öreg asszony büntetett áldozata. Az öreg asszony szombaton este kapta ki a heti fizetését, 6 forint krajczárt. Ezenkívül néhány száz forintja is lehetett, mert egy-két száz forintot többeknek adott kölcsön rövid lejáratra. Nemrég halt meg a lánya, ez is hagyott valamit. A heti fizetésből minden héten félre tett egy koronát, hogy lányának sarkövet csináltasson. Ez mind eltűnt s ezenkívül két aranygyűrű és egy női ezüst óra is.

A vizsgálatot egyébként a rendőrség részéről Zsarnay tanácsos vezeti. Egész nap tartottak a kihallgatások. Jegyzőkönyvet vettek föl a halott összes ismerősének, a ház valamennyi lakójának a vallomásáról.

A gyanu a szomszéd asszonynál lakó *Vichtl* Amália szeretőjére irányul, aki mint póttartalkos honvéd most Pilis-Csabán szolgál. Szombaton estefelé jött be a fővárosba, s úgy látszik, szeretője előbb értesült a rablásról és gyilkosságról, mint a házbeliek. Ezre vall a leány tettett megletetése is, amelylyel a zsinagot a halott nyakán fölfedezte. Ma este Zsarnay tanácsos házkutatást is tartott Heinicsnénél, *Vichtl* Amália lakásán, de az elveszett holmiból nem talált meg semmit.

Hibásnak találták, *Steffel* Adolf tiszti orvost is, aki felületességével megnehezítette a rendőrség eljárását, s majdnem azt akarta, hogy egy rémes büntetett tettesei kiszabaduljanak a büntető igazság keze alól. Ezért a rendőrség a tiszti orvos ellen panaszt emel a belügyminiszternél.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* **Operaház.** A *Bajazzók* e heti előadása a jövő hétre marad, minthogy a *Bajazzók* szereplői közül négyen részt vesznek a *Bohéme* előadásában is. Leoncavallo azt a kívánságát fejezte ki, hogy a művészeket ez utóbbi mű premiéréjéig nem kíváná farsztani. Amugy is Budapesten marad a jövő héten és jelen lesz a *Bajazzók* előadásán. A *Bajazzók* helyett csütörtökön *Djamileh*-t adják elő a Piros czipó ballettel.

* **A nemzeti színház kibővítése.** A nemzeti színház ujjaépítése ügyében a belügyminiszter legközelebb pályázatot hirdet. A munkálatokait a jövő évben kezdik meg.

* **Elmaradt hangverseny.** Serato Arrigo olasz hegedűművész e hónap 26-ikára hirdetett hangversenye közbejött akadályok miatt elmarad.

* **Művészek a polgármestereknél.** *Márkus* József főpolgármesternél és *Halmos* János polgármesternél ma a képzőművészeti egyesület küldöttsége tisztelgett. A deputáció szónoka, *Jendrassik* Jenő a polgármesterek szeretetébe ajánlotta a képzőművészek ügyét. A polgármesterek megígérték, hogy a főváros, mint idáig, ezután is támogatni fogja a képzőművészetet.

Réjane a Vigszínházban.

Rachel kora óta törvény a francia színészek világában, hogy addig senki sem lehet elsőrendű színész, míg be nem járta a világot és koszorukat nem gyűjtött a nemzeti dicsőség oltárára.

Akik ezt nem tették, azok lehetnek kitűnő művészek, kiket a közönség imád és tapsol, a szakértők bátoriatlanul becsülnék, a színházak igazgatói drágán fizetnek: de a legelső helyek egyikére a törvényben igényt nem tarthatnak. Birhatnak a világitó tornyok nagy és hatalmas fényével: de csillagok csak azok, kik mindenüvé világítanak a föld kekségén.

És minthogy a legfőbb konszkráció megnyerése még kellemes üzleti előnyökkel is járhat, a francia szinpad nagyjai szivesen indulnak el a szárazföldi vagy tengertuli turné-ra, mihelyt akad egy impresario, aki az üzleti esély kockázatát viseli és az utazás ügyes-bajos dolgait elgajátja.

Réjane asszony sokkal megtisztelőbb okból indult el Európába. Mint híresztelik, az orosz csár kintöntető meghívására határozta el magát arra, hogy Páris az évad elején elhagyja. És minthogy Pétervár Párisból csak a diplomáciának van közel; kevésbé sujtásos halandóknak pedig nagyon is távol esik, hát megállapodik a jeles művész a közbeeső fővárosokban kinyugodni az ut fáradalmait; mert tapasztaltni mindig annyi, mint felfrisülni.

Tapsolták is nálunk, aminthogy megérdemelte és adtak neki tömördek nagy koszorút, melyet karta, Calmette ur alig tudott fölemelni a zenekarból a szinpadra.

Maga a színház ünnepe pompában díszlett. Oly előkelő és fényes közönséget mint az, mely a Vigszínházat ma este megtöltötte, régóta nem láttunk együtt Budapesten. A földszint csakugy ragyogott a pompás tolettéktől; a páholyokban pedig a főváros társaságának legfőbb személyiségei foglaltak helyet. Az első emele tegyik legszebb páholyában láttuk Bánffy bárónét, a miniszterelnök nejét Wahrmann Renée asszony társaságában. A legtöbb látcső a páholyra volt irányítva.

Kellemesen lepte meg a közönséget még az a körülmény is, hogy a színház intézői megnyitó zenedarabul a Marseillaise-t választották, mely, minthogy a *Madame Sans-Gêne*-nek alkalmas nyitányul szolgált, az idegen művészeknek is üdvözlő tüntetéssel kedveskedett.

Aztán megnyílt az előadás a szépen és korhűen rendezett szinpadon. Az est hősnője, a *szókimondó* Réjane mindjárt az első fölvonásban megnyerte a közönség tetszését. Finom és dískrét játéka találó jellemzőse, feltűnő eleganciája, mely az erőteljes színekkel festett műsóné alakján is keresztül csillámlott, azonnal csodálatra ragadta a nézőket. Megjelenése természetes bájának hatása alól senki sem volt képes magát kivonni.

Már beléptekor is meglepett mindenkit a művésznek mély színezetű, kellemes csengésű hangja, mely a többi hölgyek vékony szopránjai közepett úgy zendült meg, mint a világosabb színű cello. Pedig a szép művész meg volt hűlve; a muló félben levő nátha sokat levont hangjának hízogó érezéből, fútyolt vonván beszédének erőteljesebb részleteire.

Réjane asszony azon kitűnően képezett művésznők sorából való, kiknek játékába beleolvadt a tapasztalat mindazon megbecsülhetetlen kincse, melyvel az évszázados hagyomány gazdagítja még a művelődés előpontján fénylő nemzetek művészetét. A jó és megbízható iskola nála nagyban fokozza a kiváló adományokat, melyekkel a természet ékítte fel feltűnően szép tehetségét. Amit az égtől kellemmel és értelemmel megáldott művész máskéntől eltanulhat, azt mind tudja; és ezenfelül a gondos tanulmányt nála még valamely egyéni és különleges varázs is tetézi, mely alakítását a legcsekélyebb részletében is megnyerőbbé és meggyőzőbbé teszi.

A hatalmas szárnyalásu, a lebilincselő erejű művésznőkhöz ő nem tartozik; de báj és izlés tekintetében bárki mellett megállja helyét. Megrendíteni talán nem tudná az embert, de megindítani, rokoni szüvre hangolni mindig. Meglátszott játékán az is, hogy a tanulmány alatt mögötte állt a szinpadhatás nagy mestere, a fölülmulhatatlan Sardou, ki mindent tud és mindenre megtanítani képes. Nem volt egy mozdulata, melyben a föltétlen természetesség leple alatt meg ne látszott volna a legszabatosabb művészi számítás, mely mindent határozottan körülvalalaz és minden körvonalat gazdagon betölt.

Réjane asszony azon iskolából való, mely tudományos kitéjének első cikkelyébe Diderot híres paradoxonját vette föl: A szinművészek, bármely lángoló és haborgó érzelmeiket tolmácsolják, lelkében érintetlenül hidegnek kell maradnia: sohasem szabad áldozatul esni azon érzésnek, melyet a nézőben kelteni igyekszik.

A művészi litvallás emez alaptételének értelmében, nincs és nem is lehet oly perczé, melyben lelkének egyik fele nem állna a másik mellett vívóvázul és igazgatóul. És e körülmény adja meg a művésznőknek azt a biztosságot, melyet ma este annyira csodáltunk.

Mondanunk sem kell, hogy minden fölönés után zajosan hívták és lelkesen tapsolták.

Igen szép és történetileg híven jellemzetes volt Chantard ur „Napoleon“-ja; Calmettes mint „Lefébvre“, Grand mint „Neiperg“ és Gildes a ravas „Fouché“ szerepében szintén avatott és megbízható színészeknek bizonyultak.

Az egész társaság hibátlanul játszott egybe és hathatósan működött közre az összehatás megeremelésében.

Nem on szép, nagyon érdekes volt tehát minden. Megelegedve távoztunk a színházból; hálával szívünkben a Vigszínház műértő és finom érzékű főintézője iránt, ki e szép és élvezetes estét szerezte a budapesti színházzseregtől közönségnek.

De azért, ha most nem volna éjféli után egy óra, elmennénk hódolattal kezét csókolni Blaha Lujának, ki — anélkül, hogy kétszázéves tradíció és a nagy Sardou állna háta mögött, — megtalál Istentől százszorosan megáldott lelkében oly „szókimondó asszonyt“, aminőt még Párisban is csodálattal néznének meg a világ legnagyobb műbírái.

Keszler József.

A kuktakisasszony.

— Première a népszínházban. —

A kuktakisasszony Liza grófnő, egy nagyon szemrevaló bakfi, aki Krisztoforo mester főzőiskolájába jár, hogy megtanulja a torták és Kuglerok készítményét. Egyszer a lépcsőházban találkozik egy fiatal urral, aki megcsókolja. A szeretetreméltó embert Arzen grófnak hívják, s ő Lizában nem is sejtí a comtesset. Kuktaleánynak nézi, tehát első dolga beállani Krisztoforo mesterhez kuktának. Ott apró kalamitások érik. A francia bohózat-irodalomból ismerjük azokat az alakokat, akikre valami mesterséget ráoktroynak: ott *malgré lui*-nek nevezik az ilyest. Gondoljunk Champignolra és társaira. Arzen gróffal kuktai minőségében rumos tortát csináltatnak: ő rumból, kaviárból, borsból és paradicsomból a közönség zajos hallója mellett össze is csapja. Nagyobb baj rája nézve az, hogy Krisztoforo mester feleségében fölismeri egy régi ideálját. A szakács szörnyen feltékeny és haragja elől Arzen grófnak a kéménybe kell bujni. Onnan kikerülve kéményseprőnek tartják és a kormos Don Juan békén kerekedik oldhat.

A második fölönás uri klubba visz, ahol Arzen gróf már kifogastalan frakkban és szegfüvel a gomblyukában jelenik meg. Most fölönul Gazi Mariska mint cigarettázó grófcoca, Csatai Zsófi mint mexikói dragonyos és tetejébe két denimondé. Ez a társaság azután rumtól és cognactól hecsip és kankánt jár. Liza grófnő pedig fölháborodva Arzen csapodárságán kihívja — párviadala. Után a darab nem képes többé lovagias elégtételadásra.

A harmadik fölönásban Csatai Zsófi — aki különben angol miss és Liza grófnő kísérője — egy angol dalocska refrainjére fekete harisnyában tánczra perdül. Arzen és Liza egymás szívére borulnak.

Ez *Márkus* József ma bemutatott bohózatának a meseje és tonusa. Márkus mint szinbíráló régi ismerője a szinpadnak, technikailag rendkívül nagyot is haladt első darabja, a „Rika“ óta, sőt találoknyabb és vidámabb is lett, de midőn a *Kuktakisasszony*-t megírta, nagy színházi praxisából, sajnos, a legrosszabb mintát választotta és utánozta. Szívesen halmoznam el a ma estje bemutatott után minden dicsérettel, de, ha Csatai Zsófit katonai egyenruhában vezetni vélem, nagyon rosszkedvű leszek.

Az első fölönás ötletesen és mulatságosan indul, de már a másodikban a darab kuszált és jelentéktelen lesz.

A szerző művét egy bájos fiatal kuktakisasszony, *Náday* Ilonka találta föl. Űde, kedves fiatal hölgy az értetlen fiatalság minden zománczával. A kitűnő művészpár leányának debutje iránt Budapesten ma legalább is érdeklődtek úgy, mint Réjane asszony iránt. Ezen az estén láttunk tőle néhány csinos, harmonikus pose-t; hangja dallamos, fölbemászó, éneke meg kezdőnél egyenesen feltűnő gördülékenységű. Igaz; hogy gyönyörű kuplékat és keringőket énekelt. Szabados Béla hangulatos, finom

dalai a legjobbakkal költi valók, miket a magyar vaudeville-zene terén irtak. Náday Ilonkának valamennyit meg kellett ismételnie. Tisztelői vagy két tucztat virágkosárral is meglepték: valóságos virág-obstrukció volt.

Végtelenül szeretetreméltóan játszott *Németh*, nagyon jókedvűen *Szirmai*, és *Bárdi* Gabinak háromszor is el kellett énekelnie egy keringőt.

Nem szoktam a pinczér fejéhez vágni a tányért, ha nem is izlik nekem az étel és nem rontom másoknak az étvágyát. Azért följegyzem, hogy a közönség (*nezz* klakk) egész estén át nagyon sokat kaczagott, tapsolt, a fölönások végén pedig sokszor hívta a szerzőt. m. g.

FŐVÁROS.

(A főváros költségvetése.) A főváros pénzügyi és gazdasági bizottsága ma délután folytatta a költségeloirányzat részletes tárgyalását, Halmos János polgármester elnöklése mellett.

A közegészségügyi kiadások cziménél Fenyvessy Adolf kifogásolta, hogy a sertésvásár felügyeletével most is olyan nagyszámu állatorvos van megbízva, mint akkor, amikor a sertésállomány összehasonlíthatlanul nagyobb volt. A fölszólalás következtében elhatározta a bizottság, hogy a földmívelésügyi miniszterhez följelentést intéz, az állatorvosok számának leszállítása végett.

A *közbiztonsági és marhavásár* cziménél 2112 forintot törölték a napszámosok bérére fölvetett 60,000 forintnyi összegből.

A *vallásügyi kiadásoknál* Heltai Ismétli azt, amit már a múltkor a pénzügyi bizottság ülésén mondott: hogy hívassek föl a tanács annak a tanulmányozására, mikép lehetne ezt a kiadást teljesen mellőzni, mert a vallásfelekezetek segélyezése csaknem elviselhetetlen terhet ró a fővárosra. Halmos János polgármester, Steyer Gyula, Rácz Károly és mások felszólalása után *ezuttal* a tételt megszávták.

A *tanügyi kiadásoknál* Kollár Lajos dr. Heltai Ferenczel szemben védelmezi az iskolazéki intézményt s konkrét indítványul azt teszi, hogy a főváros a *reáliskolák osztályait fokozatosan szüntesse meg*. A felszólaló bizonyos abban, hogy ha ez megtörténik, a reáliskolák ügyét a kormány veszi a kezébe. Az elnök, Fülöp Károly és Palotay Rezső felszólalása után elrendelte a szavazást. Heltai amaz indítványára, hogy szakszerű felügyeletet kell behozni. *Ezt a bizottság 8 szóval 7 ellen elvetette*. Hogy az összeírás pontosan történjék, ahöz az indítványhoz a bizottság hozzájárult. Kollárnak a reáliskolák fokozatos megszüntetésére vonatkozó indítványát (a megszüntetés 1900-tól kezdődne) *elfogadták*.

A különféle *kisebb rendes kiadások* közé 8000 forintot vettek föl a fővárosnál alkalmazott munkásoknak baleset ellen való biztosítására.

A *közbiztonsági és marhavásártéri új bernházások* cziménél Weisz Berthold 20,000 forintos törlését kívánta. Matuska Alajos tanácsos; Fenyvessy Adolf és a főszámvevő fölszólalása után az indítványt elvetették, valamint Fenyvessynek azt a javaslatát is, hogy az egész 59,600 forintnyi tételt a kölcsönpenzekre utalják.

Az *egyházak építése és nagyobb javítása* tételénél, a főszámvevő azt kéri, hogy a rovatok közé vegyünk föl 10,000 forintot, mint első részletét annak a 30,000 forintnak, a melyet a kőbányai református templom építésére közgyűlésileg megszavaztak. A bizottság ehhez hozzájárult.

A *régészeti ásátásokra s a régiségek fountartására* 4060 forint van fölveve.

Steiger Gyula, Festetics Géza gróf tanácsjegyző, Rácz Károly, Zsigray Pál és Medvey Zsigmond felszólalása után a bizottság a 4060 forintot megszavazta de azzal, hogy ez a következő évben töröltessék.

Az *idegen forgalom emelésére* tavaly 1560 forint volt fölveve, az idén azonban e czélra semmit sem irányoztak elő. Rácz Károly és Weisz Berthold felszólalása után a bizottság a költség fel-emelését mellőzte.

A *színházak segélyezésénél* Rácz Károly kifogásolja, hogy a népszínháznál, mely 12,000 forint évi bért fizet, mai napig sem tudtak valamelyes alapot gyűjteni, azt is kifogásolja, hogy a színházi sta utumot oda váltóztassák, hogy az összhangban álljon a főváros részéről mutatkozó követelményekkel. Steiger Gyula és Zsigray Pál felszólalása után a többség hozzájárult Rácz Károly indítványához.

(A *Károlykaszárnya ügye*.) A Károlykaszárnya átalakítása ügyében egy bizottság ma délelőtt tartott szemlét Heuffel Adolf középítési igazgató vezetése mellett. A bizottság tagjai voltak Kausser János, Freund Vilmos, Pártos Gyula, Quittner Zsigmond, Hegedüs Armin és Szczerbovszky Szaniszló. A bizottság megnézte a helyiségeket s a szükséges átalakítások költségét 150—180,000 forintban álla-

ította meg, Mindazáltal a hivatalos helyiségek világitása hiányos lesz, (Ami azonban nem valami nagy baj, mert a főváros hivatalaiban ugyanis sok a sötétség.) A megállapodásokat jegyzőkönyvbe foglalták és a nagybizottság elé terjesztik.

Hatszáz ezer forintos deficit.

Budapest fő- és székfővárosának 1898. évre szóló költségelirányzata, szomorú képét nyújtja annak a fejtelten gazdálkodásnak, mely két évtized óta uralkodik a fővárosnál.

E gazdálkodás eredménye a főváros teljes eladósodása, az újabb és újabb függő és törlesztési kölcsönök felvételének kényszere és mindezek után a költségvetésben évről-évre *százazatokkal növekedő deficit.*

A községi alap, valamint a székesfőváros kezelése alatt álló intézetek és egyéb alapok kiadásairól és bevételéről, az 1872. évi XXXIV. törvény-cikk rendelkezésének megfelelően elkészített és 1898. évre szóló költségelirányzatban *392.893 forint hiány mutatkozik.* Így tünteti fel ezt legalább a székesfőváros tanácsosának a közgyűléshez beterjesztendő jelentése.

Azonban a tanácsnak ez az előterjesztése a valóságnak meg nem felel, mert a számszerűen kimutatott deficit, a tényleges, már eddig kimutatható deficitnél legalább kétszáz ezer forinttal *kevesebbnek* van feltüntetve. A fővárosnak az 1898. évre szóló költségvetésében nem *392.893 forint hiány mutatkozik, hanem 600.000 forint hiány mutatkozik.*

A költségvetési tételekből ugyanis különböző, már 1898-ra megállapított kiadási tételek hiányzanak. Ilyenek, hogy csak néhányat említsünk: nyugdíjazott iskolaigazgatók nyugdíja 4800 forint, közbiztonsági és marhavásári új személyzet, állatorvosok, hivatalnokok és napszámosok 10.800 forint, pesti izraelita hitközségnek segély 8000 forint, kőbányai új év. református templom építésére a segély első részlete 10.000 forint, a budai plébánia templom építésére 10.000 forint. Mindezek megszavazott tételek, melyeket jövő évre folytatni kell és mégis hiányoznak a költségelirányzathoz. E kisebb tételeken kívül a nagyobb utak helyreállítására szükséges költségek és a bazilika felépítésére szükséges segélyt és a jövő évre folytatandó összegek hiányzanak a költségelirányzathoz, úgy hogy a ténylegesen mutatkozó deficit 600.000 forint.

Ha már most számításba vesszük, a már felvett 100 millió koronás kölcsön tőketörlesztési összegének és kamatainak évről-évre bekövetkező nagyságát, amely növekedés néhány éven át évről-évre mintegy 400.000 forintot tesz ki, akkor kétségtelen, hogy a főváros költségvetésének aktív tételére az egyedüli mód, — ha a jövőben még olyan takarékosak is, — a jövedelmi források emelése, avagy szaporítása. Ez pedig bármiképpen, bármily formában történik, *semmi egyéb, mint a székes főváros polgárságának újabb, még pedig magas megterhelése.*

Ha kutatjuk a mai nyomasztó pénzügyi helyzet okait, évek során át tanúsított meggondolatlan és fölösleges költségeknek természetes eredményeként tűnik fel a költségvetésben mutatkozó megdöbbentő nagy deficit.

Pedig fővárosunk fejlődésében az igazi nagy korszakoknak küszöbén csak most állunk és most válik kötelezővé a törvényhatóságnak, melyre háró intézkedéseket teremteni, melyeknek célja csak az lehet, hogy a közegészségügy és közéleti szemponyjából a fővárosban uralkodó szegényteljes állapotok megjavíttassanak.

A közegészségügy és a közéleti szemponyjából az eddigi intézkedések mind csak a törvényhatóság szűk látóköréről tanuskodnak. Pedig a két kérdés helyes megoldása legfőbb érdeke a polgárságnak. Közegészségügyi intézményeink közt csak a kórházak azok, melyeknél vád nem érhető a fővárost, de egyébként valamire való intézkedést közegészségügyünk emelésére nem tett.

Közéleti szemponyjából javítására 5—6 millió forintot betett palotákba, melyeket aztán vásárcsarnokoknak neveztek el. Alig egy év alatt kint, hogy az élelmiszer javulását és olcsóságát nem hogy elő

nem mozdították a vásárcsarnokok, hanem inkább drágaságot teremtettek és hatósági közvetítőknek ily alakban lehetetlen intézménye folytán, csorbát ütöttek a szabad konkurenczián.

A vásárcsarnok intézménye a modern közéleti szemponyjából politikának egyik legszebb rütmánya; ám vásárcsarnokokat 5/6 millióból felépíteni könnyű dolog, de úgy szervezni, hogy a helyi és országos termelési és kereskedelmi viszonyoknak megfelelően, ehhez — legalább az eddigi tapasztalásokból következtetve — nem igen értenek azok, akik a fővárosnál ez időszertel hitvatva volnának, hogy a vásárcsarnok intézményének okos fejlesztésével a polgárság hasznát előmozdítsák.

A költségvetésben jelenleg mutatkozó 600.000 forint hiányon, amely évről-évre növekedőben van, úgy akar segíteni a tanács, hogy az általános jövedelmi pótlódó után 1898. évi január 1-től kezdve 25 százalékos községi adópótlék kivételét indítványozza és ez évente a számítások szerint 750.000 forintot jövedelmezne. Azonban, ha ezt elfogadná a törvényhatóság, akkor azonnal novelláris uton intézkedni kell a törvényhozásnak, hogy azok a háztulajdonosok, akik állami adómentességet élveznek és így állami pótlódót sem fizetnek, szintén kötelesek e 25 százalékos községi pótlódót fizetni, mert ha ez a novelláris intézkedés meg nem történik, akkor a legvagyonosabb osztály, a kevésbé vagyonos és vagyonatlan polgárok rovására, a községi adópótlékokból kibukik.

A törvényhatóságnál azonban számosan ellenzik a községi pótlódót, hanem tekintettel arra, hogy iskolai célokra milliókat áldozott a főváros és e tekintetben csakugyan csak dicséret illeti meg a törvényhatóságot, inkább az iskolaadó behozatalának hívei. Ezt az iskolaadót 5 százalékkal tervezik, melyet az állami adó alapján számítanának ki.

Bármiképpen történjen az adóemelés, direkt vagy indirekt uton, a multak nagy hollásai, talán bünei azok, melyek ezt az áldozatot követelik most a polgárságtól. Hogy miként fog eljárni az újonnan reformált és még reformálást váró fővárosi tisztikar, az a jövő titka, de mindenesetre itt az ideje, hogy realis alapra fektetett tervek szerint segítsenek a bajokon és könnyelmű módon veszedelembé ne döntsek a fővárost.

VIDÉK.

(Nyilvános könyvtár Kassán.) A kassai jogakadémianak *harminczézer kötetből* álló könyvtára van. Minthogy egy könyvtár csak akkor felel meg céljának, ha mentől több ember férhet hozzá, már régóta azon vannak a kassaiak, hogy ezt a könyvtárt nyissák meg a nagy közönségnek is. Az ehhez szükséges költségekre a város meg is szavazott 600 forintot. Minthogy azonban a kormány nem akar erre a célra áldozni, sőt még a szükséges berendezést sem szándékozik elkészíttetni, a közhasznú terv kivitele jobb időkre maradt.

(A kormány az inségeseknek.) Tudósítónk táviratozza: A kormány a krassó-szörény megyei inségesek részére 190.000 forintot utalmányozott.

(Német községben magyar óvoda.) Békás-Megyer község lakói nagy részben német ajkúak, de szívükben igaz hazafiak. Az öregek csak nagy nehezen törik a magyar nyelvet, de a fiatalabb nemzedék elfeledve anyanyelvét, tökéletesen beszél magyarul és nagy érdeme van ebben az „Orsz. magyar iskola egyesület”-nek, mely különös gondot fordít Pest vármegye idegen ajkú községeinek művelésére. Többek között Békás-Megyer községben is 420 forint évi segéllyel magyar óvodát létesített s ezt az óvodát tegnap avatták fel. Ez alkalomból az iskolaegyesület felügyelő bizottsága Gerlóczy Károly vezetés alatt Békás-Megyerre ment. Az állomásonál Csapó Lóránt dr. a járás főszolgabírájával ölen a község előjárósága tiszteltelt. Az állomásról negyven kocsin indultak a vendégek az ünnepi díszit öltött óvodához, hol az érkezőket moszdúrrogással és éljenzéssel üdvözölték. A község lakóiból alakult zenekar a himnuszot játszotta. A község derek plébánosa üdvözölte lelkes beszéddel az iskolaegyesület kiküldöttjeit, akik erre az óvoda helyiségbe vonultak. Odabenn az óvodára felügyelő-bizottság férő és nőtárgjai, élükön Miklós Józsefnek és Thold Béla elnökökkel várakoztak. Petróty Thekla óvónő ezután bemutatta a kicsinyek tudományát. Gerlóczy Károly lelkes, buzdító beszédet intézett. A szep-ünnep a Szózat elenékletével ért véget.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— A Duna-gőzhajózási társaság. Tavaly történt, hogy Agoraszto Szilárd, budapesti ügyvéd családjával kirándulást tett a Margitszigetre, a honnan a Dunagőzhajózási társaság *Hableány* nevű hajójával este 8 órakor tért vissza. A hajó az Eskü-táren kötött ki. A tolongás nagy volt és így történt, hogy a korlátlan keskeny hídról, a már agt korban levő ügyvéd leszorult és a hajó és a kikötő ponton közé zuhant. Hotttétét még ma sem találták meg. A büntető törvényszék megindította a vizsgálatot. De mert büntetendő cselekmény fenforgását nem látta, az eljárást *megszüntette.* A királyi tábla azonban ezt a határozatot *feloldotta* és új vizsgálatot rendelt el abban az irányban, nem terhelje a Dunagőzhajózási társaságot vétkes gondatlanság. E határozat következtében a budapesti büntető törvényszék egyik vizsgáló bírja *Zelenka* Lajos dr. tegnap helyi szemlélt tartott a Dunán. Befűtötték a „Hableányt”, és többször kikötöttek vele a szerencsétlenség helyén. A szemlén szakértők is részt vettek és most az ő véleményüktől függ, folytatni fogja-e a bíróság a társaság ellen a további eljárást, vagy sem.

— A herceg Eszterházy hitbizomány. Az Eszterházy hitbizomány tulajdonát képező edelstetteni (bajorországi) fejedelmi grófság alldiális javadalmainak, jogainak és tartozékainak tulajdona egy 1885-ben kelt családi egyezmény szerint mindenkor a magyarországi hercegi hitbizomány tulajdonosát illeti meg. A soproni törvényszék most fűhívja a hercegi család tagjait, hogy akiknek a határozat ellen kifogásuk van, jelenjenek meg ez évi december 13-án Sopronban, a törvényszék hivatalos helyiségében.

— Feltékenységből. Szerelmi drámát tárgyalt ma a büntető bíróság. *Hóse Jancsik* Ágoston géplakatos, akit szeretője, *Bucsek* Irma egy szép napon a faképnél hagyott. Az árván maradt géplakatos hosszut esküdött. Ez év június 21-én elment abba a gyárba, ahol a leány dolgozott, megleste őt a gyár kapujánál, s mikor a többi munkásokkal együtt kijött, hűtlenségeért felelősségre vonta. Bucsek Irma feleletre sem méltatta az elkeseredett embert, mire az kirántotta kését és négyszer megszúrta hűtlen szeretőjét. A törvényszék Jancsik Ágostont emberölés büntetetének kísérlete miatt *három esztendőre* ítélte.

— Báró Atzél Béla a fogságban. Báró Atzél Bélát, aki a pestvidéki törvényszék fogházában ül le párbajvétség miatt rászabott tizenegynapi büntetését, a szabályszerű látogatási időben sokan keresik fel. Bár a népszerű báró légzési bántalmakban szenved, mégsem veszi igénybe azokat a kedvezményeket, a melyek ilyen körülmények közt minden államfogyot megilletnek. Atzél báró nem reflektál kivételes bánásmódra, hanem mindenben aláveti magát az államfogház szabályainak.

— Egy lelkes sajtópöre. Kovács Kálmán lelkes, a Magyar Szabadság című lapban azt írta Gelsei Bíró Zoltánról, hogy nem tartja őt olyan embernek, akivel a hírlapiradalom terén szóba állhatna, mert kétségbeesett existenciá, több helyről kidobták sőt. Bíró Zoltán sajtópört indított Kovács ellen, akit az esküdtek vétkesnek is mondták a becsületsértésben és a bíróság 100 forint pénzbüntetésre ítélte. Semmiségi panaszát má délelőtt tárgyalta a kir. kuria és azt *elvetette.*

— A kiállítási jogyértékek által megújított büntetésben *Pascariu* dr. vizsgálóbíró az iratokat már e napokban átteszi indítványtétél végett az ügyészhez. Az új vizsgálat folyamán olyan bizonyítékok, a melyek a Berl és Ollendorf vállalkozók által emelt vádat megerősítenék, egyáltalán nem morúttek fel. Csakis gyanúokról, távoli következtetésekről lehet szó s így nagyon valószínű, hogy a vádhatóság a további *bűnvádi eljárás megszüntetését* fogja indítványozni. Egyébiránt az új vizsgálat csupán *Spitzer* Gyula ellen irányul s azt *Morzányi* Károly dr. irányában ki sem terjesztették.

— Halálra ítélt rendőrlaktviselők. *Mexikóban* történt, hogy szeptember 17-én a rendőrség fogházában *Arroyo* merénylőt a rendőrség közegei agyonvagdalták. A rendnek gyilkos őrei föltt, mint egy mexikói távirat jelenti, tegnap új törvényt a mexikói törvényszék, amely *tíz rendőrlaktviselő halálra*, egyet tizenegy hónapra ítélt, két vádlottat pedig felmentett.

NYILTTÉR.

Remington-írógépek.

A GLOGOWSKI és TÁRSA cég, Gizella-tér 4. azonrendkívüli előzékeny ajánlatot intézi a venni szándékozókhoz Budapesten és a vidéken, hogy saját költségére szállít díjmentes próbahasználatra egy 7. sz. 1897-es modellű REMINGTON-írógépet védkötelezettség nélkül és a kezelésére ugy helyben, mint vidéken díjmentesen begyakorol bárkit. Miniszteriumoktól, megyei és városi, valamint állami hatóságoktól, gyárosoktól, pénzintézetektől, ügyvédektől, számtalan cégtől eredő sok százzamenő elismerő irat bárkitől megtekinthető. Az irányadó szakemberek egybehangzó ítélete szerint a Remington-írógép az összes ösmert írógéprendszer között már egy negyed század óta elvitázhatatlanul a legelső helyet foglalja el. Egyébiránt beszéljenek a tények:

használt Remington M. kir. földmívelési minisztérium	3 drb.
M. k. Közoktatásügyi minisztérium	3 drb.
M. k. honvédelmi minisztérium	5 drb.
M. k. igazságügyi minisztérium	4 drb.
M. k. államvasutak igazgatósága és üzletvezetőségei	60 drb.
M. k. posta- és táv-irdaigazgat., Bpest	3 drb.
Ganz és Társa, Bpest	32 drb.
Magyar általános hitelbank, Bpest	2 drb.
Mutual életbiztosító társaság, Bpest	6 drb.
Saxlehner András, Bpest	3 drb.
Rimimurány-Salgó-Tarjáni vasmű r. t.	3 drb.
Heinrich A. és Fiai, Bpest	1 drb.
Országos Hirlap kiadóhivatala, Bpest	2 drb.
Schimpfelfeng W. Berlin, Bpest és fiókokban	180 drb.
Siemens és Halske	42 drb.
Schuckert és Társa	89 drb.
Schopper J. G., Bpest	1 drb.
Udvárhely vármegye	1 drb.
Temes-, Torontál-, Csik-, Mar storda- és más vármegyék, több város stb. stb.	

ÜZENETEK A KÖZÖNSÉGNEK.

P. G. Tárcaját elolvastuk s bár a dolog nem érdektelen, de ez idő szerint annyira el vagyunk látva effélékkel, hogy legjobb akaratumk mellett sem közölhetjük. Spero. Budapest. A cikk igen szép; közöljük, ha megnevezi magát, mert névtelenül a szerkesztőségben csinálnak látszanék.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, nov. 23. Az osztrák-magyar monarchia külkereskedelméről szóló október havi kimutatás szerint a bevétel 65.4 millió forint volt (+ 4.1 millió forint); a kivétel 75.5 millió forint volt (6 millió forint). Eszerint e hónapban a kivétel 10.1 millióval haladta meg a bevételt, (1897. októberében 20.2 millióval). Januártól októberig a bevétel összege 608.6 millió forint volt, (+ 38.4 millió); a kivétel 639.7 millió forint (+ 8 millió). A kereskedelmi mérleg aktívuma eszerint 30.9 millió forint, (1897-ben 51.3 millió).

Bukarest, nov. 23. Cantacuzéno pénzügyminiszternek az a törekvése, hogy a berlini piacon 50 millió franknyi kölcsönt szerezhessen, meghiúsult, mert a berlini bankcsoport oly feltételeket szabott, melyeket a kormány el nem fogadhatott. A kormány ennek folytán pénzügyi helyzetét állampénztári jegyek kibocsátása által fogja fedezni.

Szófia, november 23. A *Kiewi* orosz kereskedelmi bank itteni fiókját ma Stoilow dr. miniszterelnök és a többi miniszterek jelenlétében megnyitották. Velicskov kereskedelemügyi miniszter kiemelte, hogy e bank a bolgár-orosz kereskedelmi viszonyokra nagy jelentőséggel lesz. Lubowski, a fiókintézet igazgatója köszönetet mondott a miniszternek és kifejezte azt a reményét, hogy a bankfiók a bolgár kereskedelemnek szolgáltatásokat fog tehetni.

Berlin, november 23. A *harpeni bányatársaság* forgalmi feleslege 1897. október havában 566.000 márkát tett ki, míg szeptemberben 611.000 márká volt, a múlt év október havában a felesleg 627.000 márkára rugott.

Berlin, november 22. (Tőzsdei tudósítás.) A mai tőzsdén a forgalom nagyon vontatott volt. A tőzsde az ellátással volt elfoglalva. Kezdetben bányáértékek a harpeni társaság októberi kimutatásának hatása alatt gyengék, utóbb azonban főleg Laura Kohó iránt érdeklődtek. E részvényekben élénk forgalom fejlődött. — Jegyzetelt: Osztrák hitelrészvény 222.62, Disconto Commandit 198.98, Darmstadti bank 156.70, Deutscher bank 205.—, Dresdner bank 156.70, Handelsgesellschaft 172.110, Nationalbank 149.37, Osztr.-magyar államvasut 142.70, Déli vasut 34.80, Varsó-bécsi vasut 295.25, St.-Gothardi vasut 147.55, Svájci Északkeleti vasut 107.—, Svájci központi vasut 97.75, Olasz déli vasutak 94.12, Olasz Középtenger-vasut 133.90, Török sorsjegy 115.50, Mexikói 95.40, Laurakohó 173.90, Dortmundi 94.25, Bochumi 195.25, Gelsenkirchen 185.25, Harpeni 186.87, Hibernia 201.75, Trust 176.25, Északnémet Lloyd 102.75, Magánkamatláb 4 1/2% o. Ulmóipénz 4 1/2% o.

Páris, november 22. (Tőzsdei tudósítás.) A mai tőzsde kedvező irányzattal indult. Francia járadék szilárd volt, olasz járadék 15 centimessel, magyar aranyjáradék 20 centimessel, spanyol külföldi kölcsön 15 centimessel emelkedett. Brazíliai kölcsön 50 centimessel emelkedett. A zárlat szilárd. Jegyzések: 3% francia járadék 103.60, 3% tör. jár. 102.44, 3 1/2% francia járadék 106.45, Francia bank 37.75, Credit Foncier 637, Suez részv. 3275, Spanyol külföldi kölcsön 61.1/2, Magyar aranyjár. 104.90, Olaszjár. 95.52, Orosz kölcsön 102.25, Új orosz konzol 94.20, Portugál kölcsön 20 1/2, Ottomán bank 591.50, Osztrák Länderbank 484.—, Osztr. magyar államvasut 726, Déli vasut —, Rio Tinto 622.—.

Mezőgazdaság.

Munkaadó gazdák szervezkedése. Forster Géza, az országos gazdasági egyesület igazgatója azzal a tervvel lép a gazdasági egyesületek szövetsége elé, hogy a munkaadó gazdák szervezkedése céljából a gazdasági egyesületek egy kis, mint a nagy gazdákat értekezletre hívják össze, amely értekezletnek célja volna a szolidaritás kimondása, lehetőleg egybevágó eljárások megállapítása a munkásokkal szemben s e célból vagy megvénként, vagy járúsonként, avagy vidékenként egy bizonyos normál aratási szerződés megállapítása; mert ezáltal elérhető volna az, hogy egy bizonyos nagyobb vidéken egyforma lévén az aratási szerződés, az aratóknak nem volna módjukban abban válogatni, hogy hová menjenek aratni és kitől tudnának nagyobb engedményeket kiszorítani. Ez értekezletnek feladata volna továbbá oly vidékeken, ahol a munkásmozgalmak már nagyobb mérvet öltöttek, választott bíróságok alakítani, hogy e választott bíróságok, melyek-

nek tagjai felerészben munkaadókból, fele részben munkásokból állnának, az aratási időben a munkás és munkaadó között felmerülő nehézségeket elhárítsák. Ezekon kívül, hogy legalább a jövő év aratási munkálatai teljesen biztosítottassanak, szükségesnek tartja, hogy a szövetségbe lépett gazdasági egyesületek a kormányt kéri meg arra, hogy a katonaság az aratás legsürgősebb idejére az aratási munkálatoknak végzése céljából készletben tartassék.

Gazdasági Egyesületek Szövetsége. A gazdasági egyesületek országos szövetsége november 28-án 10 órakor tartja a Köztelken első gyűlését, amely — a belső ügyeken kívül — több mezőgazdasági kérdéssel is foglalkozni. Így a szarvasmarha kivétel előmozdításával, a gazdasági tudósítók ügyével, a sörárpa kiállításokkal, a terményekre adandó zálogkölcsönrel, a sertésveszével, a munkásmozgalmakkal, a gazdasági faiskolla, az aratógépversenyek, a kartelek, a komlótermelés, viteldijkezdvények ügyével.

Gazdasági szeszifzők egylete. Ez év elején a mezőgazdasági szesztermelők országos értekezletet tartottak, hogy megbeszéljék a mezőgazdasági szesztermelés helyzetét és céljait. Elhatározták azt is, hogy érdekeik előmozdítása együletet fognak alakítani. Ennek az egyesületnek a megalakulása december 8-án d. e. 10 órakor lesz a Köztelken, a mikor ezenfelül Lázár Pál műegyetemi tanár előadást tart a szeszfinomító szövetkezetek alakításáról, a szeszszeszletre adandó lombard hitelről és a mezőgazdasági szeszgyáraknak hosszabb lejáratú kölcsönök segítségével való felállításáról és berendezéséről.

A hozzánk beküldött alapszabály tervezet szerint az egyület feladata a magyar mezőgazdasági szesztermelők érdekeinek országos képviselése és anyagi helyzetének javítása. E célból feladatául tekinti:

a mezőgazdasági szesztermelés jövedelmezőségének biztosítása céljából törvényhozási és kormányintézkedéseket szorgalmazni és végrehajtásukat sürgetni; a mezőgazdasági szesztermelők helyzetének javítására szövetkezeteket létesíteni, ezek útján kölcsönöket biztosítani, kedvezményeket kieszközölni, a szesztermény eladás közvetítését és általában a mezőgazdasági szesztermelők anyagi érdekeit előmozdítani a szakértelmet fejleszteni, szaktanfolyamok, tanulmánykirándulások, gyűlések és összejövetelek rendezésével; művezetők kiképzését és közvetítését; minden a szeszgyártás terén felmerülő szakkérdés elbírálását; f) a mezőgazdasági szesztermelők érdekeinek sajtó útján stb. való képviselésének előmozdítására egy egyesületi közlönyt fentartani; illetőleg ilyen támogatni.

Kétséghív helyes dolog ez egyület megalapítása és helyesen van megszabva annak feladata is. Csak azoknak a szertelenségeknek az útjára ne tévedjen az egyesület, amelyeket a január 10-iki értekezlet fogadott el. Mert akkor hiába való panaszokkal és tervezetekkel fog eltelni az élete.

Komló-kölcsönök. A nyitrai gazdasági egyesület arra akarja bírni a kormányt, a komló termelését ott, a hol arra a viszonyok kedvezők, a szőlőtelepítési kölcsönökhöz hasonló, hosszabb lejáratú kölcsönök nyújtásával támogassa.

A gyümölcsstermelés emelése a Székelyföldön. A Székelyföldön a gyümölcsösök a legnagyobb ritkaságok közé tartoznak. Főleg azért, mivel a gyümölcsfák beszerzése okoz nehézséget, miután a közelben faiskolla nincsen. Ezen a hiányon Darányi Ignác földmívelési miniszter most akként kíván segíteni, hogy Seps-Szent-Györgyön állami faiskolát létesít, melyből a Székelyföld fog alkalmas fajú nemes gyümölcseselemetekkel ellátni.

Az O. M. G. Évkönyve. Ma jelent meg az országos magyar gazdasági egyesület évkönyve, amely az elmúlt év gazdasági mozgalmait, a felmerült mezőgazdasági ohajokat és terveket, az egyület protektoratusa alatt tartott előadásokat s végül az egyesület belső ügyeinek leírását tartalmazza. Az évkönyv egyik-másik részéről még szólni fogunk.

Ipar és kereskedelem.

A kartelek ügyében a gazdasági egyesületek országos szövetségének nagygyűlése elé Rabinek Gyula a következő határozati javaslatot terjeszti:

Mondja ki a szövetségi nagygyűlés, hogy az iparvállalatoknak a termelés szabályozását s a korlátlan verseny megszorítását célzó szervezkedésével szemben a fogyasztó közönség s a fogyasztási adóval terhelt ipari terményeknél az állam érdekeinek védelme szempontjából — tekintettel különösen az osztrák törvényhozás hasonló irányú intézkedéseire — sürgős szükségnek tartja, hogy:

A kartelek törvényhozási intézkedéssel közgazdasági ellenőrzés alá helyezzessenek.

E célból szervezzen a kormány egy külön bizottságot és ezzel kapcsolatban egy külön nyil-

vántartó hivatal, amelynek minden karteleszerződés bemutatandó és a hozott határozatok bejelentendők.

A karteleszerződés az érdekelt miniszteriumok, a gazdaságosság és a közgazdasági tudomány képviselőiből alakították meg a pénzügyminiszterium felügyelete alatt, de teljesen független hatáskörrel.

Fontosabb karteleszerződések a karteleszerződés állandó kiküldöttel is képviseltesse magát, a kinek úgy, mint a bizottságnak is veto joga volna a hozott határozatok, illetve a bemutatott szerződések vagy alapszabályokkal szemben.

A karteleszerződés jogosult legyen különben is bármely karteleszerződésben álló vállalatot tetszés szerinti időben megvizsgáltatni, üzletmenetébe betekinteni, adatokat gyűjteni s azokat határozataival anyagul felhasználni.

A karteleszerződések a bejegyzés alkalmával, valamint a karteleszerződés tiltó határozatai a hivatalos lapban indokollással együtt közzé teendők, a nyilvános hivatali könyvek pedig nyilvánosak legyenek, hogy azokból bárki csekély illeték ellenében hiteles másolatokat s kivonatokat szerezhessen.

A karteleszerződésnek jogában álljon új vállalatok megalapítását engedélyezni, azoknak az árak leszállítása után való tönkretételét meggátolni s általában ügyelni arra, hogy a fogyasztás ki ne zsákmányváltassék a termelés javára.

Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a szegedi kamara mai teljes ülése előtt, mely nem kíván a karteleszerződés törvényes intézkedéseket, mert fontosnak tartja, hogy az ipar fejlődésének minden irányban a legmesszebb menő szabadság adassék. De a kamara teljes ülésének többsége mellőzte ezt a javaslatot és fölterjesztést intéz a kereskedelmi miniszterhez, hogy a karteleszerződés törvény hozassék és karteleszerződés létesíttessék.

Az örlési forgalom. A szegedi kereskedelmi és iparkamara tegnap tartott ülésén a többi között tárgyalta a magyar fővárosi malomgyógyászati társulat, melyben pártolását kéri az örlési forgalom ügyében a kereskedelmi miniszterhez intézett amá előterjesztések, hogy a magyar kormány ne járuljon hozzá az örlési forgalom megszüntetéséhez. A kamara az elnök javaslatához képest részletesen megokolt külön fölterjesztést fog a kormányhoz intézni, melyben az örlési forgalom fémntartásának érveit és módjait a malomipar összeségének a mezőgazdasági érdekekkel is teljesen megegyező álláspontjáról fejti ki. Az így megokolandó fölterjesztést a kamara hozzájárulás végett megküldi az összes testvér kamaráknak.

Orosz sertés-kivitel Németországba. Annak idején szó volt arról, hogy a német kormány könnyítéseket hajlandó adni az orosz sertésimportnak Németországba. E részben a két kormány között megállapodás is jött létre, a melynek értelmében Oroszország bizonyos állategészségügyi intézkedések megtételére kötelezte magát. Mint most Pétervárról jelentik, az orosz kormány már január elsején életbe lépteti mindazon intézkedéseket, amelyekkel elgátolni kívánják a német kormány állategészségügyi követelményeit. A január 1-én életbe lépő új szabályzat szerint a németországi kivitelre szánt sertések berakásuk előtt vesztégar alatt fognak tartatni és e végre a német határhoz közel. Eler és Mordawo állomásokon nagyszabású vesztégarai és fertőtlenítő telepeket építettek. A sertés szállítás számára külön kocsiakat építettek, amelyek akként vannak szerkesztve, hogy azok más célra nem használhatók. A szállítványokat a porosz határig ugyanazon állatorvosok kísérik, akik a vesztégarai telepen a sertéseket megfigyelték. Ezen intézkedések remélhetőleg ki fogják elégíteni a német hatóságokat és ennek alapján az orosz sertés-nyesztők most már nagyobb nyomatékkal szándékoznak kultiválni a Németországba való sertés-kivittel.

A kereskedelmi muzeum felügyelő-bizottsága. A kereskedelmi muzeum felügyelő-bizottságát akként szándékozik újja szervezni, hogy abban úgy az ipar, mint a kereskedelem érdekei lehetőleg teljes képviseletet nyerjenek. Ezek szerint a felügyelő-bizottságban képviselve lesznek: az orsz. iparegyesület, az orsz. gazdasági egyesület, az orsz. keresk. és iparcarnok, a magy. kereskedelmi csarnok, a budapesti nagykereskedők egyesülete, a polg. keresk. testület, a pesti Lyodtársaság, az Adria tenger-hajózási társaság, a magy. folyam és tengerhajózási társaság, a bpesti keresk. és iparkamara, a magy. fővárosi malomgyógyászati, a magy. vidéki malomiparegyesület, a vidéki malomiparosok

egyesülete, a magyar cukorgyárak egyesülete, a budapesti gépgyárosok és gyárigazgatók egyesülete. A felügyelő-bizottság a miniszter elnöklété alatt fog működni.

Keleti kereskedelmünk. Dr. Révai József, a a konstantinápolyi magyar egyesület elnöke csütörtökön este, fél nyolcz órakor felolvasást tart a lipótvárosi kaszinóban. A felolvasás tárgya: *Az osztrák-magyar monarchia kereskedelmi viszonyai a Keleten.*

Kőbányai sertésplac nov. 23. I. Magyar elsőrendű: Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 51—53 krajczár. Közép (páronként 252—320 klgig terjedő súlyban) 54—55 kr. Könnyű (páronként 250 klgig terjedő súlyban) 54—55 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klg. felüli súlyban) 51 $\frac{1}{2}$ —53 krajczár. Közép (páronként 230—260 kilogramma súlyban) 52—53 krajczár. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 52—54 krajczár. Sertéslétszám: november 21. napján volt készlet 20,374 db, nov. hó 22-ik napján elszállított 365 darab, 23-ik nov. hó 23-ik napjára maradt készletben 20,009 darab. A bizott sertés üzletirányzata lanyha.

Budapesti sertés-konzumvásár. November 23. A ferencvárosi sertés-konzumvásárra nov. 22-én, Érkezett 203 drb. Sertéslétszám nov. 21-éről 417 drb. Összes felhajtás 1174 darab. Elszállított budapesti fogyasztásra 678 darab, eladatlán 496 darab. Napi árak: 120—180 klg. súlyban 50—50 $\frac{1}{2}$ krig, 220—280 klg. súlyban 50—52 $\frac{1}{2}$ krig, 320—380 klg. súlyban 50 $\frac{1}{2}$ —51 $\frac{1}{2}$ krig. Öreg nehéz 47—50 krig, malacok 35—40 kivág. ár 53—54 krajczárig kilogrammonként. A vásár hangulata élénk volt.

Borjuvásár. nov. 20. Felhajtott 202 darab balföldi, 52 darab rugott, 71 darab élő bányai, 132 darab balföldi, 100 darab bécsi bányai. A vásár lassu lefolyású volt.

Bécsi sertésvásár, nov. 23. A st. marxi központi piacon ma megtartott sertésvásáron bejelentettek 0999 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 5281 drb fiatal sertés, 3329 drb magyar hizott sertés, összesen: 8610 darabot. Irányzat lanyha. Jegyzések: kilogrammonként élő súlyban (a fogyasztási adót nem számítva) elsőrendű sertés 46—47 krajczár, kivételesen 48 krajczáron, középminőségű sertés 44—45 krajczár. könnyű sertés 40—43 krajczár, fiatal sertés 30—38 krajczár.

Közlekedés.

A déli vasut közszükséglete. Mai számunk ny ezimű közleménye vonatkozólag a Déli Vasúttársaság magyarországi üzletigazgatóságától a következő sorokat kaptuk:

Tekintetes szerkesztőség! Becses lapjának mai száma hirt hoz a déli vasut közszükségletéről és ehhez azon megjegyzést fűzi, hogy a magyar szállításhoz teljesen ki van zárva vasutunk fogyasztásából. Van szerencsénk erre nézve felvilágosításul értesíteni, hogy a t. czim által közölt adatok csak a déli vasut osztrák vonalainak szükségleteire vonatkoznak, míg ellenben a magyar vonalaink részére leginkább szabósi és ivanczi szén lett megrendelve. Köllachi szén társaságunk magyar vonalaink egyáltalában nem használunk. Tisztelettel az üzletigazgatóság.

Osztrák és magyar vasutak tarifabizottsága. Az osztrák, magyar és bosznia-hercegovinai vasutak állandó tarifa-bizottsága ma kezdette meg tanácskozásait Klima János cs. kir. kormánytanácsos, a szabadalmazott osztrák-magyar államvasut. társaság igazgatójának elnöklété alatt a keleti pályaudvar gyűléstermében. Mielőtt Klima kormánytanácsos elnök, a tanácskozást megnyitotta volna, Schöber min. tanácsos, igazgató a magyar államvasutak nevében üdvözölte az értekezlet tagjait és örömmel adott kifejezést a feletti, hogy az osztrák és magyar vasutak állandó tarifa-bizottsága mostani tanácskozásainak színhelyét Budapesten választotta. A bizottság tanácskozásai, amelyeknek feladatát fontos tarifakérdések egyöntetű megoldása képezi, előrelátólag néhány napot fognak igénybe venni.

Pénzügy.

Az osztrák-magyar bank új épülete. Az osztrák-magyar bank budapesti főintézele részére a József-tér sarkán akart új palotát építeni, és e végre a mostani intézeti épület mellett házat már régebben megvette. Mivel azonban időközben az Újépület megváltásának kérdése megoldást nyert, a bank indítatva érezte magát, hogy a már elkészített építési tervet eljete, azzal az eszmével foglalkozzék, hogy az Újépület lebontásával szabaddá lett területen egy új, ugy az intézethez, mint a magyar fővároshoz méltó bankpalotát emeljen, amely esetben a bank a már megvásárolt épületek és a jelenlegi banképületet más utón fogná értékesíteni.

„Adóügyi zsebnaptár” 1898. évre. Szerkesztő: Hoffmann Mihály Miksa, az „Adóügyi Szaklap” szerkesztője. E hasznos évkönyv most megjelent második évfolyama, tömör és szabatos feldolgozás-

ban adja az összes egyenesadók, termelési adók, fogyasztási adók, bélyeg és jogilletékek, az állami italmérsi adók s az összes állami jüvedékek és egyedáruságokra vonatkozó törvények és szabályoknak rövid kivonatát, teljes tájékozást nyújtva mindennemű közadózási ügyben követendő eljárásról. S hogy az ezekre vonatkozó temérdek törvény. szabályrendelet és utasítások egész könyvtára menő anyagát könnyebben áttekinthetővé tegye és mindenki azonnal megtalálja benne azt, amire éppen szüksége van: az egész anyagról igen pontos hetesoros tárgymutatóval van ellátva. Az „Adóügyi zsebnaptár” az ügyvédék, közjegyzők, községi és körjegyzők, adóhivatalok, pénzügyi tisztviselők, föld és háztulajdonosok, fogyasztási, ital és italmérsi adószedésre jogosultak és adóköteles felek, szesz- és sörfőzők s egyáltalán a nagy közönség részére közhasznu munka. A csinosan kiállított, vászonkötésű naptár ára 1 firt 50 kr. Megrendelhető az „Adóügyi Szaklap” kiadóhivatalában (Budapest, Andrásy-ut 6. szám) és minden nagyobb könyvkereskedésben.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, nov. 22.

A tengerentúli piacok valamivel szilárdabb árakat jeleztek; a helybeli vasuti felhozatal szerföltött csekély és így minden jel arra mutatott, hogy a mai üzlet kellemes lefolyású lesz. De nem úgy történt. A vásárlók a készrúpiacra lesték a határidőforgalomban mutatkozó apró változásokat. A határidőpiacon spekulánsai pedig az effektív forgalom alakulását kísérték figyelemmel. Így aztán az üzlet mindkét nemében ingadozó volt az irányzat.

Newyorkban az árak kezdetben lanyhaság után $\frac{1}{4}$ centtel emelkedtek, főleg azért, mert nyilvánosságra került, hogy a visible supplig. nem emelkedett oly mérvben, amint vártak, azzal 735.000 bushellel, ami vajmi kevés az ellenőrizhető készletek mai abnormálisan alacsony állagainál. Chibagókol is javult kivitelei keresletet jelentettek. A délután esedékes távirati jelentések az európai piacokról az üzlet zártáig be nem érkeztek.

Buza.

Készára: Csak néhány malom képviselte ma a helybeli fogyasztást és ezek bevásárlói kezdetben, amikor a tavaszi buza csekélységgel csökkent, öt krajczárral alacsonyabb árakat ígérték, később, amikor egy nagy czég tetemesebb vásárlásokat eszközölt a határidőpiacon, ismét a tegnapi árakat fizették, úgy, hogy az üzlet végén konstatalhattuk, hogy elkelt vagy 3000 métermázsza magyarhoni buza változatlan árak mellett. Egy tétel fehérmegyei 77 kilogrammos buza érte el a nap legmagasabb jegyzését: 18 firt 15 krt. Idegen buza nem került forgalomba.

Előfordult eladások.

Mennyiség munkázatokban	vagy új	származás	Méltóter- helyi súly kg-ra	minőség megjegyzés	átadási hely	ár, netto 100 kg-ért	ár, bruttó 100 kg-ért
600	uj	liszai	76	—	Kisvárdai	12.25	3h.
400	—	—	77	—	Budapest	12.75	3h.
200	—	—	78	—	—	12.75	3h.
200	—	—	75	—	—	12.75	3h.
150	—	—	76	—	—	12.75	3h.
100	—	—	77	—	—	12.75	3h.
200	—	—	76	—	—	12.55	3h.
200	—	—	75	—	—	12.65	3h.
700	—	fehérmegyei	77	—	—	18.15	3h.
250	—	pestvidéki	78	sárga	—	18.15	3h.
400	—	—	78	kevert	—	12.80	3h.
1500	—	törökbecsei	74	—	—	12.25	3h.
1100	—	bácskai	75	—	—	12.95	3h.

Hivatalos jegyzések.

F A J	Műn- súly hektol.	100 kilogr. kiszp. ára		Műn- súly hektol.	100 kilogr. kiszp. ára	
		frt	frt		frt	frt
Tiszavidéki	uj	74	12.35	75	12.55	12.80
—	—	76	12.65	77	12.80	12.90
—	—	78	12.95	79	13.10	13.15
—	—	80	13.20	—	—	—
Pestvidéki	uj	74	12.80	75	12.50	12.55
—	—	76	13.00	77	12.75	12.85
—	—	78	12.90	79	13.05	13.10
—	—	80	13.15	—	—	—
Fehérmegyei	uj	74	12.40	75	12.60	12.65
—	—	76	12.70	77	12.85	12.95
—	—	78	13.00	79	13.10	13.15
—	—	80	13.20	—	—	—

Raktárállomány: A fővárosi közraktárban 160.200 métermázsza buza és 92.600 métermázsza liszt; a nyugati pályaudvari raktárban 65.886 métermázsza buza és 5180 métermázsza liszt; a Sílóban 38.500 métermázsza buza.

Határidőüzlet: Néhány krajczárnyi ármozgalom keretében bonvolódott le a tavaszi buza üzlete, míg az őszi határidő alig került forgalomba.

Előfordult kötések.

A délutáni forgalom lanyha volt.

Határidő	Délelőtti és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
	kezdet	forgalom	zárlat	kezdet	forgalom	zárlat
március	12.07	12.09—00—07—08	12.05	12.05	12.04	12.05
szep.	6.89	—	6.87	6.85	—	6.85

Hivatalos jegyzések.

Határidő	Déli tőzsde zárlata				Leszámlolt árfolyások
	nov. 23.		nov. 20.		
	penz	ár	penz	ár	
maius-ápr.	12.05	12.06	12.09	12.11	—
szept.	—	—	—	—	—

Rozs.

Készárú. A mai csekély forgalomból csak azt a tényt emeljük ki, hogy ismét vásároltak bécsi számlára. Igaz, hogy csak két kocsi rakományt, de a kínálat is alig tett ki többet.

Előfordult eladások.

menyiség mmázában	ó vagy új	származás	minőség megj.	átadási hely	ár, netto 100 Kgr-kint	Kész vagy 3 óra
200	uj	pestvidéki	—	Budapest	8.52½	Kp.
100	—	—	—	—	8.45	—

Hivatalos jegyzések.

ó vagy új	faj	hektoliterenkénti súly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára
		frtól	frtig
uj	elsőrendű	70—72	8.55
uj	másodrendű	—	8.50

Raktárállomány: a fővárosi közraktárakban 50800 métermázsza; a nyugati pályaudvaron 18.426 métermázsza.

Határidőüzlet. Az egész forgalmat 2000 métermázsza tavaszi rozs eladása képezte.

Előfordult kötések.

Határidő	Dél- és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
	kezd.	forgalom	zárlat	kezd.	forgalom	zárlat
márczius	8.83	8.82	8.82	8.81	—	8.84
szeptember	—	—	—	—	—	—

Hivatalos jegyzések.

Határidő	Déli tőzsde zárlata				Leszámlolt árfolyások
	nov. 23-án		november 22-én		
	penz	ár	penz	ár	
márczius	8.81	8.83	8.83	8.85	—
szeptember	—	—	—	—	—

Takarmányfélék.

Készárú. Árpa és zab változatlan, gyér forgalom mellett. Tengeri tartósan élénk keresletnek örvend.

Előfordult eladások.

Menyiség mmázában	ó vagy új	ár	minőség	átadási hely	ár, netto 100 kg. kint.	készp. vagy 3 óra
200	uj	árpa	takarm.	Budapest	6.20	készp.
150	—	zab	—	—	5.35	—
100	—	—	—	—	6.27½	—
500	—	—	elsőrendű	—	6.45	—
200	—	tengeri	—	Déaványa	5.12½	—
200	—	—	—	Kisujvási	4.80	—
400	uj	—	—	—	4.55	—

Hivatalos jegyzések.

Áru	ó vagy új	Faj	Hektoliterenkénti súly kg.-ban	100 kg. készp.	
				frtől	frtig
Árpa	uj	takarmány	60—62	5.80	6.15
	—	égetni való	62—64	6.30	7.00
	—	söröződei	64—66	7.50	9.00
Zab	uj	—	89—91	6.40	6.70
Tengeri	ó	bánsági	—	4.90	5.00
	ó	másnemű	—	4.55	4.80

Raktárállomány: a közraktárakban 169.600 métermázsza tengeri, 99.000 métermázsza árpa és 14.100 métermázsza zab; a nyugati pályaudvaron 1004 métermázsza árpa és 145 métermázsza zab; a Sliohban 23.3000 métermázsza tengeri s 2000 métermázsza zab.

Határidő-üzlet: Árpában az egész évad alatt nem volt forgalom. Tavaszi zabban egy-két kötés fordult elő, tengeri állandóan a leginkább forgalomba kerülő czikk.

Előfordult kötések.

Áru	Határidő	Dél- és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
		kezd.	forgalom	zárl.	kezd.	forgalom	zárl.
Zab	márcz.	6.55	6.54	6.54	6.53	6.51	6.51
Tengeri	május	5.58	5.59—56—56	5.54	5.55	5.64—58	5.53
	novemb.	6.07	5.10	5.11	5.08	5.08	5.02

Hivatalos jegyzések.

Áru	határidő	déli tőzsde zárlata				leszámlolt árfolyások
		nov. 23-án		nov. 22-én		
		penz	ár	penz	ár	
Zab	november	6.54	6.54	6.56	6.58	—
Tengeri	május-jun.	5.52	5.57	5.55	5.80	—

Gabona- és lisztforgalom.

Az orsz. m. kir. statisztikai hivatal az 1897. évi november hó 21-én este 6 óráig november 22-én este 8 óráig Budapestre vasuton és hajón érkezett s innen elszállított gabonaküldeményekről és a budapesti fővármihatalnál előjegyzett gabona- és lisztnyiségéről a következő kimutatást teszi közzé:

Az áru megnevezése	Erkezett		Elszállított		m e t o r m á z s z a
	vasuton	hajón	vasuton	hajón	
helyi forgalomba					
buza	17505	11284	28879	101	101
rozs	2717	—	2717	101	101
árpa	3301	—	3301	101	101
zab	3541	9942	12483	104	7440
tengeri	701	—	701	2104	5102
összesen	27265	21226	48491	2511	12542

a fővármihatalnál előjegyzetett:

Az áru megnevezése	Visszavétel czéljából való behozatalra előj. mennyiség méterm.	Az áru megnevezése	A visszavétele előjegyzett mennyiség métermázsokban
rozs	—	rozsliszt	—
árpa	—	árpaliszt	—
összesen	12590	összesen	—

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, nov. 23.

A külföldi tőzsdék alacsonyabb esti zárlatai már eleve kedvezőtlenül befolyásolták a mai tőzsdét, amely ennél fogva gyengült irányzattal kezdte meg az üzletet. Fokozta a kedvetlenséget az a berlini hír, hogy német hadihajók már elindultak a kínai vizekbe, egy állomásul kiszemelt kikötés megszállása végett. Ugy látszik azonban, hogy ezt a hírt még forrásánál, Berlinben sem fogták fel valami nagyon háborus szellemben, mert délfelé a berlini tőzsdéről már magasabb takszácziók érkeztek, amelyek főleg a hitelrészvények kurzusát javították és a spekulációt e papirban való élénkebb tevékenységre ösztönözték. Az általános irányzat tehát a tőzsde további folyamatában javult, anélkül azonban, hogy nemzetközi értékekben nagyobb mérvű forgalom fejlődött volna. A helyi piac esendős volt. Jelzalogrészvények iránt az érdeklődés alább hagyott. A közeli kilátásban lévő tőkefelemelést a spekuláció nagy részben már eszkömpáltta. Egyes bányák és téglagyárakban is volt némi forgalom. Ujlaki téglagyár különösen szilárd volt ma is és magasabb áron vásároltatott. Közúti és villamos gyengültek.

Az előtőzsdén jelzalogbank 282,25—283,25, leszámloló bank 252,50—252,75, osztrák hitelrészv. 354,60—355.—, osztrák-magyar-államvasut 335,50 335,75 frton köttetett.

Délutáni 11 óra 30 perczkor zárultak: Osztrák hitelrészvény 354,75, magyar hitelrészvény 387,50, aranyjradék 122,50, koronajradék 100,05, leszámlolóbank 252,75, jelzalogbank 282,50, rimamurányi 251.—, osztrák-magyar-államvasut 335,50 déli vasut 71,75, közúti vasut 393.— forinton.

A délutőzsdén előfordult kötések: koronajradék 100,10—100,20, általános közbánnya 119,75—120, ujlaki téglagyár 251, közúti vasut 381.— 381,50, villamos vasut 285.— magyar hitelb. 386,90 387.—, jelzalogbank 282.— 282,25, Rimamurányi 250,25—250,50, osztr. hitelrészvény 354,10—354,60, Osztrák magyar államv. 335.— 335,75.

Délutáni 1 óra 30 perczkor zárulnak:

	nov. 23.	nov. 23.
Magyar aranyjradék	122,25	122,25
Magyar koronajradék	100,10	99,90
Magyar hitelrészvény	387.—	388.—
Magyar ipar és keresk. bank	101,50	101,50
Magyar jelzalogbank	282,25	282,25
Magyar leszámloló bank	252,50	253.—
Rimamurányi	250,50	251.—
Osztrák hitelrészvény	354,50	355,40
Déli vasut	80.—	80.—
Osztr.-magyar államvasut	335,50	336,50
Közúti vaspálya	380,50	383.—
Villamos vasut	285.—	285,75

Dijbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 2.—2,25—frt; 8 napra 4,50—5 frt; december utójára 10—11 frt.

Az utótőzsde tartott irányzattal folyt le.

Délután 4 órakor zárulnak:

	nov. 23.	nov. 23.
Osztrák hitelrészvény	354,80	355,50
Osztrák-magy. államvasut	335,50	335,75
Rimamurányi vasut	250,50	251,25
Közúti vaspálya	381.—	382,25
Városi villamos vasut	285.—	286.—

TERMÉNY- ÉS ARUTŐZSDÉK.

Budapest, nov. 23. Zsiradékárakban csekély forgalom változatlan áron. Szilvában szintén csekély üzlet, de az árak nyugodt hangulat mellett

nem változtak. Kötetett 100 dbos szerbiai effektiv-áru 18,30 frton.

Hivatalos jegyzések.

Faj	Ar 100 kilogrammonként	Pénz	
		frt	frt
Dísznőszir			
ingyen hordó		68.—	53,50
	budapesti vidéki	—	—
	magyar fa légszárított vidéki	—	—
	városi légszárított, 4 darabos	65.—	55,50
	3	55,50	56.—
	füstölt	60,50	61.—
Szilva			
	boszniai, 1895. évi usance-minőség	18.—	18,50
	120 darabos	19,25	19,75
	100	21,50	22.—
	85	16,25	16,75
	szierbiai, usance-minőség	18,25	18,75
	100 darabos	21,25	21,75
	85	—	—
	boszniai, usance-min.	18.—	18,50
	120 darabos	19,25	19,75
	100	21,50	22.—
	85	16,25	16,75
	szierbiai, usance-min.	18,50	19.—
	100 darabos	21,25	21,75
	85	—	—
Szilva			
	Haláridőre	—	—
	Minőség	—	—
	500 grammonként	—	—
	szierbiai, usance-min.	18,50	19.—
	100 darabos	21,25	21,75
	85	—	—
Szilvaiz			
	Kész áru	—	—
	ingyen hordó	18,50	20.—
	szierbiai 1896	17,50	18.—
Szilvaiz			
	Haláridőre	—	—
	ingyen hordó	—	—
	szierbiai	—	—
	szierbiai	—	—
	Luczerna magyar, 1896	48.—	52.—
	vörös aprószemű 1896	24.—	31.—
	vörös közepesemű 1896	32.—	34.—
	vörös nagyszemű 1896	35.—	40.—

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, nov. 22. A mai vásár irányzat a nagyban forgalomban és az egyes czikkeknél a következő volt: **Husnál** forgalom gyenge, árak csökkentek. — **Baromfinál** élénk, árak szilárdak. — **Halban** gyenge árak nyomottak. — **Tej- és tejtermékek**nél élénk. **Tojásnál** élénk, árak szilárdak. — **Zöldsegnél** lanya. — **Gyümölcsnél** lanya. — **Fűszereknél** csendes. — Időjárás ködös, enyhe. A központi vásárcsarnokban nagyban eladott élelmi czikkek hivatalos árjegyzése a következő: **Hus.** Marhahus hátulja I. 52—54 frt, II. 40—50. Birkahus hátulja I. 30—36 frt, II. 28—32 frt. Borjúhús hátulja I. 60—60 frt, II. 56—56 frt. Sertéshús elsőrendű 52—54-0 frt, vidéki 42—46 frt. (Mindén 100 kilonként.) Kolbász füstölt 60—72 frt (kilonként). Sertésszir borsóval 58-5—58-5 frt (100 kilonként). — **Baromfi (élő).** Tyúk 1 pár 0-70—1-10 frt. Csirke 1 pár 0-60—1-00 frt. Lud bizott kilonként 0-44—0-52 frt. — **Különfélék.** Tojás 1 láda (1440 drb) 40—43 frt. Sárgepa 100 kótes 3—6 frt. Petrezselem 100-kótes 3-50—8 frt. Lencse m. 100 kiló 14—18 frt. Bab nagy 100 kiló 9—11 frt. Paprika I. 100 kiló 35—52 frt, II. 18—30 frt. Vaj közöns. kilonként 70—80 frt. Vaj téa kilonként 0-95—1-20 frt. Burgonya róza 100 kiló 2,00—2,50 frt. Burgonya sárga 100 kiló 2,40—3,20 frt. — **Halak.** Harcsa (élő) 0-40—1.— frt 1 kiló. Csuka (élő) 0-30—1.— frt 1 kiló. Ponty dunai 0-40—0-80 frt.

Szesz.

Budapest, nov. 23. Az irányzat változatlanul szilárd. Mai jegyzések: Finomított szesz nagyban 56.—56,25 frt, kicsinyben 56,50—57.— frt. Élesztő-szesz nagyban 56.—56,50 frt, kicsinyben 56,50—57.— frt. Nyerszesz adózva nagyban 55.—55,50 frt, kicsinyben 55,50—55,75 frt. Nyerszesz adózatlan (exknt.) 14,25—14,50 frt. Denaturált szesz nagyban 19,25—19,50 frt, kicsinyben 19,50—19,75 frt. Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül, ab vasut Budapest, készpénzfizetés mellett értendők.

Bécs, nov. 23. Kontingens nyerszesz azonnali szállításra 19,50—19,80 frton jegyeztetett.

Prága, nov. 23. Adózott tripló-szesz nagyban november-decemberre 53½—54.— Adózatlan szesz azonnali szállításra 17,75 frt.

Trieszt, nov. 23. Kiviteli szesz tartályokban szállítva 90% hektoliterenkint nagyban 10 frt, román áru 9¼ frt. Irányzat változatlan.

Berlin, nov. 23. Szesz helyben 37,50 márka = 22,05 frt, fogyasztási adó nélkül hektoliterenkint a 10,000 literszállék, átszámítási árfolyam 100 márka = 58,80 frt.

Stettin, nov. 23. Szesz 70 márka fogyasztási adóval 36,20 márka = 21,29 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58,80 frt.

Boroszló, nov. 23. Szesz (50-es) pr. november 54,50 márka = 32,05 frt; szesz (70-es) pr. november 35.— márka = 20,58 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58,80 frt.

Hamburg, nov. 23. Szesz nov.—decz. 20,10 márka = 11,47 frt; decz.—jan. 19,50 márka = 11,82 frt; jan.—febr. 19,90 márka = 11,47 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58,80 forint.

Páris, nov. 22. Szesz folyó óra 45,75 frk = 24,10 frt; decemberre 44,75 frk = 23,58 frt; négy első óra 44,50 frk = 23,46 frt; májustól 4 óra 44,25 frk = 23,33 frt. Az árak 10,000 literszállékunkint ¼% leszámlóval, értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47,55.

Cukor.

Prága, nov. 23. Nyerscukor 88% csukortar- talom alapján franco Auszig azonnali szállításra 12.25 frt. deczemberi szállításra 12.30 frt.

Hamburg, nov. 23. Nyerscukor f. o. b. Ham- burg azonnali szállításra 8.95 márka, deczemberi szállításra 9.— márka, januári szállításra 9.12 1/2 márka, májusi szállításra 9.40 márka. Irányzat: tartva.

London, nov. 23. Jávacsukor 10.75 shilling. Ártartó. Nyers cukor ártartó. Jégcszedett megle- tően keresve, ártartó: finomított darabcsukor nyu- godt, csekély üzlet. Külföldi tört inkább: helyben 10.9 shilling; nov.-decz.-re 10.9 shilling. márcziusra 10.105 shilling. Répacukor ártartó: nov.-re 9.15 shilling, febr.-ra 9.375 shilling és májusra 9.6 shilling.

Páris, nov. 23. Nyerscukor (88 fok) kész áru 27.25—27.50 frk, fehércukor novemberre 29.75 frk, deczemberre 30.— frk, 4 első óra 30.50 frk, 4 óra májustól 31.— frk. Finomított készáru 98.— 98.50 frk.

Petroleum.

Hamburg, nov. 23. Petroleum helyben 4.70 márka = 2.76 frt.

Antwerpen, nov. 23. Petroleum fin. helyben 14.75 frank = 7.01 frt. Nyugodt.

Bréma, nov. 23. Petroleum fin. helyben 4.95 márka = 2.91 frt.

London, nov. 23. Petroleum, amerikai 4 1/16— 4.5 sh, orosz 4 1/16—4 1/4 sh.

Newyork, nov. 23. Petroleum fin. 70 Abel Test. Newyorkban 5.40 cents, fin. petroleum Philadelphiá- ban 5.35 cents; United Pipe Line Certifikates do- cemberre 65; Nyers petroleum deczemberre 5.95.

Olajok.

Páris, nov. 23. Repceolaj folyó óra 59.75 frk (= 28.12 frt); január 59.25 frk (= 27.89 frt); négy első óra 59.50 frk (= 28.01 frt); négy óra májustól 58.— frk (= 27.30 frt). Árak 100 kilón- kint értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 58.80 frt.

Hamburg, nov. 22. Repceolaj helyben 60 márka (= 35.28 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Köln, nov. 23. Repceolaj májusra (hordóval) 61.50 márka (= 36.17 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 38.80 frt.

London, nov. 23. Repceolaj 25 sh, Lenolaj 15.15 sh. Terpentín 23.45 sh.

Kávész, téa és rizs.

London, nov. 23. Santos határidő lanya és alacsonyabb; nov.-re 28.6 sh., márcz.-ra 29 sh., szept.-re 29.6 sh. Tea: ártartó nyugodt. Rizs: szilárd, mérsékelt kereslet.

Fémek.

London, nov. 23. Rozs 48 1/16—48 5/16 font st., készáru, 48 5/16—48 5/16 font st. 3 óra; best selected 51.75—52.25 sterl. font Onfinom külföldi 62 5/16—63 1/16 sterl. font, készáru és 63 1/16—63 5/16 font sterling 3 óra. Ólom angol 13 3/4 font sterling; külföldi 13 1/4 sterling. Horgany külföldi 18—18 1/4 sterl. Higany: 7 st. első és 6.19 st. másodikból. Vas: A glasgovi nyersvaspiac ártartóan indult és zárult kismérvű üzlet mellett. Jegyzetett: 45.65 sh. készáru, 45.85 sh. egy óra, Cleveland 41.35 sh. készáru és 41.6 sh. egy óra; Hematit 48.4 sh. készáru, 48.65 sh. egy óra; Middlesbrough 49.1 sh. készáru, 49.35 sh. egy óra.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, nov. 23. A külföldről eltérő jelenté- sek érkeztek. New-York és Páris magasabb, London alacsonyabb jegyzéseket jelentett és ennél fogva a spekuláció nem bocsátkozott üzletkötésekbe, hanem tartózkodott volt. Ennek hatása alatt az irányzat in- kább gyengült. Kötetett: buza tavaszra 12.02— 12, tengeri máj.-jun. 5.87—5.82 frton.

Hivatalosan jegyzetett:

Table with 2 columns: item and price. Items include buza tavaszra, rozs tavaszra, tengeri novemb., máj.-jun., zab tavaszra.

Boroszló, nov. 23. Buza helyben 18.80 márka (= 11.05 frt) sárga, Buza helyben 18.70 márka (= 10.95 frt), Rozs helyben 15.10 márka (= 8.88 frt). Zab helyben 13.80 márka (= 8.11 frt). Tengeri helyben 11.75 márka (= 6.92 frt). Minden 100 kilón- kint. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Hamburg, nov. 23. Buza holsteini 176—186 márka (= 10.35—11.05 frt), Rozs meklenburgi 138— 150 márka (= 8.11—8.82 frt), Rozs orosz 109—110 márka (= 6.41—6.47 frt) Minden 100 kilónkint. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Páris, nov. 23. (Megnyitás.) Buza folyó óra 30.10 frank (=14.31 frt), Buza deczemberre 29.80 frank (= 14.16 frt), Buza 4 első óra 29.60 frank (= 14.11 frt), Buza 4 óra májustól 29.30 frank (= 13.97 frt), Rozs folyó óra 18.10 frank (= 8.61

frt), Rozs deczemberre 18.30 frank (= 8.71 frt) Rozs 4 első óra 18.30 frank (= 8.71 frt), Rozs 4 óra májustól 18.60 frank (= 8.85 frt). Minden 100 kilónkint. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.55 forint.

Páris, nov. 23. (Zárlat.) Buza folyó óra 30.10 frank (= 14.31 frt.), Buza deczemberre 29.75 frank (= 14.14 frt), Buza 4 első óra 29.— frank (= 14.06 frt), Buza 4 óra májustól 29.20 frank (= 13.94 frt).

London, nov. 23. Angol buza 1/3 sh.-gel ala- csonyabb, a többi gabonanemű nyugodt. Uszo gabo- nából buza lanya.

Pétervár, nov. 23. Rozs helyben 6.70 kopok.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, november 23. A mai előtőzsde ismét üzletlenül indult, mivel a spekuláció sokkal sem- nvert impulzust. A forgalom egyes kötésekre szorit- kozott és az árfolyamok meglehetősen tartották ma- gukat, csak alpesi bányarészesvények gyengültek rea- lizásokra. Valuták szilárdultak. A délitőzsdén az üz- lettelenség behatása alatt az irányzat már láthatólag gyengébb volt és mivel Berlin is alacsonyabb jegy- zéseket küldött, mindvégig higgadt maradt a han- gulat.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 354.62— 355.25. Anglobank 163.50—163. Unionbank 293. Magyarjelzálogbank 282.50. Osztrák magyar állam- vasut 335.50—335.87 Déli vasut 80.25—79.72. Dux- bodenbachi 74, auszig-teplizci 1641, Alpesi bánya 131.50—131.20, Rimamurányi 252.—. Brassói bánya 165.—165.50 Osztrák villamossági 300.—300.25. Magyar aranyjárdék 100.2 1/2—100.05. török sorsj. 62—61.60 frton köttetett.

Délelőtti 11 órákor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 354.75. Magyar hitelrészvény 359.—. Anglobank 163.50. Unionbank 293.25. Länderbank 220.75. Osztrák magyar államvasut 335.75. Déli vasut 79.75. Alpesi bánya 131.90. Rimamurányi 252. Májusi járadék 102.45. Török sorsjegy 61.70.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 354.50. Magyar hitelrészvény 387.50. Länderbank 221.50. Unionbank 293. Angol bank 163.—. Bankverein 253.50. Osztrák magyar államvasut 335.75. Déli vasut 79.75. Elbavölgyi vasut 260.—. Eszaknyugoti vasut 247.50. Alpesi bánya 131.30. Rimamurányi 252.—. Prágai vasipar 695.—. Májusi járadék 102.45. Magyar koronajárdék 100.05. Török sorsjegy 61.80. Nemet márka 58.87. Török dohányrészesvények 154.50 frton köttetett.

Délután 2 óra 30 perczkor zárulnak: Ma- gyar aranyjárdék 122.35. Magyar koronajárdék 100.05. Tiszai kölcsönsorsjegy 139.50. Magyar föld- tehermentesítési kötvény 97.70. Magyar hitelrészvény 388.—. Magyar nyereménykölcsön sorsjegy 152.50. Kassa-oderbergi vasut 190.75. Magyar kereskedelmi bank 1444.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.85. Magyar keleti vasut államkötvények 120.55. Magyar leszámítol- és pénzváltóbank 253.—. Rima- murányi vasrészesvénytársaság 250.25. 4.2%-os papir- járadék 102.40. 4.2%-os ezüstjárdék 104.02.

Osztrák aranyjárdék 122.70. Osztrák koronajár- dék 102.30. 1880. évi sorsjegyek 143.60. 1864. évi sorsjegyek 191.50. Osztrák hitelsorsjegyek 200.50. Osztrák hitelrészvény 354.85. Angol-osztrákbank 162.75. Unionbank 293.—. Bécsi bankverein 253.50. Osztrák Länderbank 221.25. Osztrák-Magyar bank 947.—. Osztrák-Magyar államvasut 335.75. Déli vasut 79.75. Elbavölgyi vasut 260.—. Dunagőzhajózási részesvények 448.—. Alpesi bányarészvény 132.10. Dohányrészesvény 154.50. 20 frankos 9.54. Cs. kir. vert. arany 5.67. Londoni váltóár 119.85. Nemet bankváltó 58.87. Az irányzat gyengébb.

Bécs, nov. 23. (Utőtőzsde.) Az utőtőzsde üzletlenül volt, csupán Länderbank részvényekben volt élénkebb forgalom emelkedő árakon. Jegyzet- tett: Osztr. hitelrészvény 388.50. Anglobank 163.—. Bankverein 254.—. Unionbank 293.—. Osztrák Länderbank 221.75. Osztrák-magyar áll.mvasutak 336.—. Déli vasut 70.75. Elbavölgyi vasut 206.—. Eszak-nyugoti vasut 247.50. Török dohányjövődék 155.—. Rimamurányi vasmű 251.—. Alpesi bányar- részvény 131.90. Májusi járadék 102.45. Magyar korona-járdék 100.05. Töröksorsjegy 61.90. Nemet birodalmi márka 58.90.

Berlin, nov. 23. (Zárlat) 4.2% ezüstjárdék 102.10, 4% osztrák aranyjárdék 104.20, 4% magy. aranyj. 103.60, osztrák hitelrészvény 222.50, déli vasut 34.80, osztr.-magyar államvasut 142.70, Károly- Lajos-vasut 106.70, kassa-oderbergi vasut 95.50, orosz bankjegy 217.20, bécsi váltóár 169.95, 4% új orosz kölcsön 66.45, Magyar beruházási kölcsön 102.70, olasz járadék 94.20. Az irányzat szilárd.

Berlin, nov. 23. (Utőtőzsde.) Osztrák hitel- részvény 222.70, déli vasut 34.80, osztr.-magyar államvasut 142.70. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, nov. 23. (Zárlat) 4.2% papirjárdék 86.75, 4.2% ezüstjárdék 86.75, 4% osztrák aran- yjárdék 104.—, 4% magyar aranyjárdék 103.50, magyar korona járadék 100.45, osztrák hitelrészvény 300.—, osztrák-magyar bank 806.25, osztrák-magyar államvasut 283.50, déli vasut 71.25, eszaknyugoti

vasut 209.—, elbavölgyi vasut 224.50, bécsi váltóár 169.75. londoni váltóár 20.345, párisi váltóár 80.76, bécsi Bankverein 216.87, villamos részvény 139.80, alpesi bányarészvény 110.50, 3% magy. arany- kölcsön 92.60. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, nov. 23. (Utőtőzsde.) Osztr. hitel- részvény 300.50, osztrák-magyar államvasut 283.75, Déli vasut 71.18.

Frankfurt, nov. 23. (Esti tőzsde.) Osztr. hitel- részvény 300.50. Az irányzat csendes.

Hamburg, nov. 23. (Zárlat.) 4.2% ezüstjárdék 86.50, osztr. hitelrészv. 300.50, osztr.-magyar állam- vasut 709.—, déli vasut 168.—, olasz járadék 93.90, 4% osztr. aranyj. 104.—, 4%-os magy. aranyj. 104.—. Az irányzat szilárd.

Páris, nov. 23. (Zárlat.) 3% francia jár. 103.65, 3 1/2% francia jár. 106.55, olasz járadék 95.52, osztr. földhitelrészvény 1264.—, osztr. m. államv. 728.—, Franc. tőrl. jár. 102.40, 4% osztr. aranyjárdék 104.20, ottomanbank 591.50, dohány részv. 330.50, párisi bankrészv. 867.—, osztr. Länderbank 484.—, alpesi bányarészvény 289.—. Az irányzat szilárd.

London, nov. 23. (Zárlat.) Angol consolok 113 1/2, déli vasut 7.25, spanyol járadék 60.75, olasz járadék 94 1/2, 4% magyar aranyjárdék 103.25, 4 1/2 osztr. járadék —. 4% rupia 62 2/3, canada pacificvasut 83.50, leszámítolási kamat 2 1/2, ezüst 26 15/16, bécsi váltóár —. Az irányzat nyu- godt.

New-York, nov. 23. ezüst 57 3/4.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1897. november 23-án reggel 7 órakor.

Table with columns: Állomások, Légnyomás, A hőmérséklet Celsiusban, Felhőzet, Állomások, Légnyomás, A hőmérséklet Celsiusban, Felhőzet. Lists various weather stations and their readings.

Felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, 5 = eső, * = hó, ** = köd, † = zivatar.

Az osztrákkeleti depresszió alig mozdult el helyéről, sőt mélyebb lett és déli irányban súlyosította a légymózt. Annak következtében a közép-európai maximum intenzitása is csökkent. Csapadék Közép-Európában egyáltalán nem volt és csak helyenkint Oroszországban és a skandináv félszigeten. A Keleti Leger lényegében a hőmérséklet ismét felülte magase és a tájjon viharos nyugati szelek vannak.

Hazánkban az idő száraz és reggel nyugaton erősen ködös. A hőmérséklet a Kárpátokban emelkedett, az Alföldön kissé süllyedt. Nyugati szelekkel onyba, felhősebb idő várható, kevés eső legfeljebb északkeleten valószínű.

VIZÁLLÁS.

— November 23-án. —

Table with columns: Folyó, Vízmerés, Vizális reggel, Áradás v. apadás, Folyó, Vízmerés, Vizális reggel, Áradás v. apadás. Lists river levels and measurements.

Jelek magyarázata: * = Jéges víz; + = 0 felett; - = 0 alatt; < = áradt; > = apadt; ? = közbéte.

Felölös szerkesztő: L. P. Csécsy Ádám.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1897. november 23-án.

Main table containing market data for various securities, organized into sections: I. Államadósság, II. Más közkölcsönök, III. Záloglevelek és kölcsönkötvények, IV. Elsőbbségi kötvények, V. Bankok részvényei, VI. Takarékp. részvényei, VII. Biztosító-társ. részv., VIII. Gőzmalom részv., IX. Bányák és téglagy. r., X. Vasművek és gépgy. r., XI. Könyvnyomdák r., XII. Különb. váll. részv., XIII. Közleked. váll. részv., XIV. Sorsjegyek, XV. Pénzmekek, XVI. Váltók árfolyama (látra), XVII. Határidőre kötött értékp., XVIII. Leszálló árfolyamok november 23-án.

A 1-11. mellékelt értékpapiroknál, melyek üzleti évi nem esik össze a napiári évvel, az osztalék az utolsó zártérvényre vonatkozólag érteendő.

A NEW-YORK ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

4%-ot jövedelmező

EGYETEMES KÖTVÉNYE

a legtökéletesebb biztosítási szerződés.

Előnyei: Semmi megszorítás a foglalkozás, lakhely és életmód tekintetében.
 Nyeremény-halmazat, 15 vagy 20 évi időszakkal, a biztosított tetszése szerint.
 A kötvényre nyerhető költsön.
 Kamat-mentes 30 napi díjfizetési határidő.
 Három évi díjbefizetés után a kötvény további érvényben maradása.
 A kötvényből folyó jogok átruházásának lehetősége.
 A nyeremény-halmazati időszak végén hatféle rendezési mód.
 Az esedékessé vált tőkék haladéktalan kifizetése.
 A kötvény megtámadhatlansága egy évi fennállás után.

Kötvény-példa.

Ha valaki 35 éves korában tőkebefektetési biztosítást köt 10.000 forintra, 20 évi díjfizetéssel, fizet érte évenként 524 forintot.

Ha a biztosított fél a biztosítás tartamának első 14 évén belül meghal, a jogutódoknak a biztosított 10.000 forint azonnal kifizetetik. Ha pedig meghal:

a 15. évben a jogutódok kapnak: 10.910 frtot	a 18. évben a jogutódok kapnak: 13.970 frtot
a 16. " " " " 11.890 "	a 19. " " " " 15.070 "
a 17. " " " " 12.910 "	a 20. " " " " 16.220 "

vagyis az összes befizetéseket 4%-os kamatok kamatjával.

Ha a biztosított fél a 20 évi időszak végén életben van, akkor tetszése szerint felveheti a kötvényére felhalmazott nyereményeket készpénzben és azon túl élete végéig 419 frtnyi garantizált évi-járadékot húz a nélkül, hogy további díjat kellene fizetnie; halálakor pedig örökösei 10.000 frtot kapnak. — Az 1896-iki eredmények szerint a fent említett nyeremények 5410 forintra rugtak. — De választhat a biztosított fél más rendezési módok közt is.

A díjfizetés megszüntetése esetében a biztosítás hatálya a teljes biztosítási összeg erejéig érvényben marad. Így például:

Ha a biztosított fél már befizetett	A biztosítás hatályban marad még és halálesetben az egész biztosított összeg kifizetetik minden levonás nélkül.	És megélés esetében a biztosított fél kap még készpénzben.	Vagy pedig a kötvény át-változtatható a következő összegekről szóló díjmentes kötvényre
3 évi díjat	7 évre és 11 hónapra	.....	1500 frt
4 " "	12 " " 5 "	.....	2000 "
5 " "	15 " " " "	400 forintot	2500 "
10 " "	10 " " " "	4160 "	5000 "
15 " "	5 " " " "	7150 "	7500 "

Közbeeső évekig tartó díjfizetések esetében a kötvény a díjfizetésekkel arányban álló időszakra marad érvényben.

A kötvény egy évi fennállása után megtámadhatlan. A megtámadhatlansági záradék a következőkéven hangzik:

„Ha a halál bekövetkezik, mintán a kötvény egy teljes évig hatályban volt és a díjak kellően be lettek fizetve, a társaság a kifizetést semmi okból nem kifogásolhatja.“

A New-York Élethbiztosító Társaság alakult 1845-ben. Az összes nyeremények a biztosítottak tulajdonát képezik.

Kivonat az 1896. évi üzleti jelentésből:		1896-ban a biztosítottaknak kifizetett	95 millió frank
Aktívák összege	970 millió frank	1896-ban kötött új üzletek összege	630 " "
Évi bevétel	202 " "	Tiszta fölösleg 1896 végén	138 " "

Felvilágosításokat ad

a New-York Élethbiztosító-Társaság Magyarországi Vezérigazgatósága

Budapestben,

VII., Erzsébet-körut 9-11. szám (a New-York palotában).

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Központi kiadóhivatal:

Minden szó 2 krajczár, vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Fiók-kiadóhivatal:

VIII. ker., József-körut 65. szám.

Előre fizetendő készpénzben, levélbélyegeken vagy postautalványon.

V. ker., Marokkói-utca 4. szám.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste-restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyeggel is fizetendő. — Csiszeri az apróhirdetést postautalványon beküldeni, a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közönséges levélben is lehet a szöveget a levéljegyeket beküldeni. Mindenki könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

LEVELEZÉS.

Megbízhatónak levele van a kiadóhivatalban. 274-1
Doktorkám... Na de... Ma este még utoljára várom a Vigaszinuszban ott, ahol rendszeresen... 1000 csokit küld Czera. 282-1
„Nem bánja meg.” Levél van a kiadóhivatalban. 38-1
Kegyetlen. Csütörtök délután 4 órakor az Ötthonban vár Arthur. 286-1
Hölgyeim, fővárosi vállalat előkelő tisztviselője vagyok. Vig kérem, de a hölgyvel óhajtanék levelezésbe lépni, ki szellemes szavakkal megbeszéli az élet fanyarságait. Lovólok „Híved” jelge alatt a lap kiadóhivatalába kéretnek. 288-1
Gleichenberg. Jól eső érzéssel olvastam vasárnap tudósítását. Tehát mégis. On a régi édes. Magáról nincs mit írni, minden a régi, napjaim a szokott monotonossággal telnek a szabványos munka közepén és ha nem volna akire édes vágygondolat, aki át nézve a szenvedést könnyűre, a munkát édeséssé, a jövőt reménytelenséggé teszi, aki elfeledtetten velem közös életet összes mártírjait, igazán nem volna az életnek rám semmi vonzereje semmi célja. Mikor látom? vagy az lehetetlenség? Ma egy virágkarak előtt elmonva, ibolyákat láttam, amiről magának egy régi megjelöltet jutott észembe. Hiszen tudja. Tudósítását vágygall várja Mariettaja. 290-1
Szépek is vagyunk, jók is vagyunk és barnák is vagyunk; sőt mi több vigkedőly barátok is vagyunk. Ifjaki képeket értek magunkat arra, hogy szíveskedjünk elbámulni? Igen? Nos akkor leveleket nyúlunk „Szépeknek” jelge alatt a kiadóhivatalba. 293-1
Egy főhadnagy és egy hadnagy. Tövednek tiszt urcsáknak ha feltételezik rólunk, hogy mi, offle ismerettségre reflektálunk, szép rang egy hadnagyra, még azelőtt egy főhadnagya, de ilyenkor önmegbecsülésre magunk fajta lányok nem reflektálhatunk. Tessék más módot találni a megismerkedésre, avagy sőtálljanak a tiszt urak holnap, csütörtökön délután 4 és 5 óra között a Kugler cukrászhoz. Nem bánja meg! 294-1
Megismerkednék egy intelligens fiatal úrral, ki 30 frt kölcsönre az asszonyának a kiadóra. 35-1
Szellemes hölgygyel óhajtanék levelezni. Leveleket „Tanárjelölt” címen a kiadóhivatal továbbít. 156-1
Egy két szemű kislány egy faketa szemű ur barátságát óhajlja. Leveleket „Kék szemű” jelge alatt a lap kiadóhivatalába kéretnek. 214-1

HÁZASSÁG.

Nősülni óhajt 32 éves, 7 év óta önálló kereskedő. Hozomány nem szükséges. Ajánlatokat „Minél hamarabb” címen kérek a kiadóhivatalba. 250-2
Házassági ajánlat. 28 éves bankhivatalnok (keresztény) szöke kis leányt óhajtanék a nőül venni, ki házias nevelésben kivül 10-20.000 frt hozományval is rendelkezik. Vallás mellékes. Diszkrét válasz „Boldog jövő” jelge alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 289-2
Évi fix fizetésem 1200.- frt hivatalom után; megfelelő hozománnyal bíró ir. hölgy komoly ismeretséget óhajtom házasság céljából. Ajánlatot M. K. alatt a lap kiadóhiv. kérek. 254-2

ÁLLAST KERES.

Nevelőnő több évi gyakorlattal, jó bizonyítványokkal sürgősen állást keres. Szíves megkereséseket „Szorgalmas” jelge alatt a kiadóhivatal közvetíti. 252-3
Ügyvéd jelölt, ki iródkában mint iródevezető volt alkalmazva, ilyen minőségben állást keres. Leveleket „Irodavezető” címen a kiadóhivatal fogad el. 284-8
Jrodai alkalmaztatást keres intelligens fiatal hölgy, ki négy polgári osztályt és kereskedelmi szaktanfolyamot kitűnő sikerrel végzett, már ilyen minőségben alkalmazva volt és jó bizonyítványokkal rendelkezik. Czim a kiadóhivatalban. 286-3
Árva leány, ki magyarul és németül beszél és már volt üzletben alkalmazva, alkalmazva, elársondított állást keres. Leveleket „Árva” címen a kiadóhivatal továbbít. 276-8
Szerkesztőnek ajánlkozok társadalmi vagy szaklapokhoz egy-egy téren kitűnő szakember. Leveleket „Szerkesztő” címen a kiadóba kéretnek. 31-3
Jó bizonyítványval rendelkező szolid házaspár, házmesteri állást keres. Czim a kiadóban. 249-3
Középkorú férfi 5000 frt biztosítékkal pénztárnoki vagy pénzbeszedő állást keres. Ajánlatokat „Pénzbeszedő” jelge alatt a lap kiadóhivatala fogad el. 220-8
Házgondnoknak ajánlkozok egy előkelő fővárosi vállalat főtisztviselője, szeryen feltételek mellett. Örvadkot nyújthat. Czim a kiadóhivatalban. B. J. 224-8
Fa-szakma! E szakmában jártas és a vevőkönözésnél jól bevezető férfi bécsi, környékbeli előkelő czegek képviselőt keresi. Ajánlatok „Megbízható 180 N. H.” jelge alatt a kiadóhivatalba kéretnek.
Kellemes külsejű csinos öregy asszony, gazdasszonyi vagy háziasszony helyettesítő állást keres. Szíves megkereséseket „Magdolna” jelge alatt a lap kiadóhiv. fogad el. 248-3
Jrodai foglalkozást keres egy előkelő, művelt leány a legszerezyebb feltételek mellett. Ajánlatok „G. Sz.” jegy alatt a kiadóhivatalba intézendők. 63-3
Nevelőnőnek ajánlkozok egy előkelő családnál, alkalmazásban volt, kitűnő bizonyítványokkal rendelkező fiatal hölgy. Ajánlatok „Szeryen” jegy alatt a kiadóhiv. küldendők. 60-8
Massziorzózó nagy gyakorlattal 50 krnt ajánlkozok. Leveleket „Masszage” jelge alatt a kiadóhiv. továbbít. 84-8
Nagy uri házakhoz gyermekek mellé ajánlkozok egy intelligens, idősbb uri nő, görög katolikus pápnak leánya, a ki szívesen végezne házi tomodékat is s a rábizott kicsinyeknek gondos felügyelője, szerető gondozója lenne. Jónakr megkereséseket „Anyahelyettes” címen a kiadóhivatal továbbít. 128-8
Bank főkönyvvezető délutáni foglalkozást keres; becses magyar, német és román nyelven. Czim a kiadóhivatalban. 204-3
Okleveles masseur orvostanhanggató, bécsi klinikai kiképzéssel és gyakorlatiattal, priyát házalhoz ajánlkozok. Választ „Masszage” jelgevel a kiadóhivatal továbbít. 11-3

ÁLLAST KAPHAT.

Szerkesztő kerestetik egy irodalmi laphoz. Ajánlatok az eddigi működés megjelölésével „Jövedelem” cim alatt a lap kiadóhivatalába kéretnek. 218-4
Takarítónót keresek uri házhoz. Czim a kiadóhivatalban. 253-4
Gazdaasszonynak kerestetik egy szép fiatal leány. Ajánlatokat „Földbírtokos” címen a kiadóhivatal továbbít. 25-4
Tisasszony kerestetik harmadik elemi lakolás leányához d. u. 4-től 8-ig. Ajánlatok „Nevelőnő” jelge alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 212-4

Comptoiristandó, kereskedelmi szaktanfolyamot végzett, magyarrul stenografáló és a Just irógepet kitűnően kezelő, állást nyer. Ajánlatokat „Gyorsító” jelge alatt továbbít a kiadóhivatal. 34-4
Nevelőnő kerestetik vidékre 3 gyermek mellé, azok akik a nő munkában és a fővárosban jártasak, előnyben részesülnek. Ajánlatok „Vidékre” jelge alatt bizonyítványmásokkal a kiadóhivatalba küldendők. 16-4
Egy gyakorlott ruhavarrónő házakhoz ajánlkozok. Czim a kiadóhivatalban. 38-4
Intelligens hölgy ajánlkozok élelme mint pénztárnoknő. Ajánlatok „Szorgalmas” címen kérek a kiadóhivatalba. 38-4
Mindenes leány, a ki vidéki jobb házaknál volt alkalmazva és még nem régen van a fővárosban, azonban alkalmaztatik. Vidékre is a fővárosba is értékes előny adatik. Czim a kiadóhivatalban. 262-4
Francia bonne egy kis lány mellé felvétetik. Leveleket „Jó házból” jelge alatt a kiadóhiv. fogad el. 280-4
Angol és francia nyelvtanternő alkalmazást nyer. Ajánlatokat „Született angol” jelge alatt a kiadóhivatalba küldeti. 280-4
Ügyes lapkihordók felvétetnek. Czim a kiadóhivatalban.
Jó fizetéssel állandó foglalkozást nyer egy derék-szabóné. Leveleket a kiadóhivatal közvetíti „Állandó” jelge alatt. 28-4

OKTATÁS.

Jelesen végzett joghallgató előkészít érettségire. Leveleket „biztos siker” jelge alatt a lap kiadóhivatala fogad el. 218-5
Alapos hegedűoktatást mérselektől díjazás mellett adok. Ajánlatok „Hegedűoktatás” címen a lap kiadóhivatalába intézendők. 138-5
Czimbalmozni innit egy hölgy legjobb módszer szerint kottálják. Czim a kiadóhivatalban. 138-5
Okleveles gyermek-keresztény, még néhány szabad órával rendelkezik. Czim a kiadóhivatalban. 2-5
Correpetitóri állást keres egy VIII. reáliskolai tanuló. Szíves megkeresések a lap kiadóhivatalába kéretnek. „Correpetitör” jelge alatt, hol az illető címe is megadható. 80-5
Kezdőknek a francia nyelvű oktatást adok heti 3 órával, havi 6 frtt. Szíves megkereséseket „Szorgalmas” jelge alatt a lap kiadóhivatalába kéretnek. 82-5
Oktatás. Je cherche une jeune française qui m'instruirait la langue française, par conversation agricole. Lettres sous „Medicine” a l'expedition de ce journal. 78-5

BIRTOK ELADÁS.

Bérbeadó birtok. Borsodnyegyében egy 2000 holdon felelő birtok, melyből a szántórét 1000 hold az 1898-ik évtől kezdve 12, esetleg 15 évre bérbe adatik. Évi bérösszeg 7000 frt. A feltételek a megbízottnál tudhatók meg. Czim a kiadóhivatalban. 134-6
Birtok 12500 hold területű nagy vadászterülettel, őserdővel, melyben mindennemű vad található, ritka szép emeletes kastélyval teljesen beburorozva, iparvállalattal, 650.000 frttal eladó. Venni szándékozók „Vadászterület” címen küldjék be ajánlatukat a lap kiadóhivatalába. 140-6

HÁZ ÉS VILLA ELADÁS.

Eladó ház, Kolozsavórtól a belvárosban eladó egy földszintes, teljesen jó karban lévő ház kevés teherrel. Ajánlatokat „Eladó ház” jelge alatt a kiadóhivatal továbbít. 152-7
Gyönyörű bérház. Az Andrassy-ut közepén közelében, nagy forgalmu utcában az összes lakások parquettel és tapetálkával ellátva, esőerdőt építkezés. Bérjövdelem 15.500 frt. Tarhek 117.000 frt 5% törlesztéssel együtt. Ára 210.000 frt. Eladó címét megmondja a kiadóhivatal. 180-7

ELADÁS.

Pult. Korcsmáros, vagy pálinkaméző és egy márvány pult olcsón eladó, Schalling József Ferenc-körut 86. 85-8
Jó forgalmu fűszerüzlet a főváros legnépesebb utcájában betegség miatt eladó. Leveleket „Fűszerüzlet” jelge alatt a lap kiadóhivatalába kéretnek. 27-8
Szép és jó pedálos czimbalom 60 frttal eladó. Czim a kiadóhivatalban. 17-8
Gyógyszertár. Reáljogú gyógyszerár nagy vidéki városban, megye székhelyén 80000 frton felelő kvi forgalommal 90000 frttel eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 138-8
Eladó fűszerüzlet. Fűszerüzlet a Kerepesi út közelében, sarkházban, család körülmények miatt eladó és azonnal átvehető. Bővebbet a kiadóhivatalban. 180-8
Kávéház. Az Andrassy-uton kitűnő forgalomban lévő kávéház 16000 frttel eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 182-8

KIADÓ LAKÁSOK.

1-ső kerület, Károlyi-utca, egy 3 utcai szobás földszinti lakás kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 108-9
1-ső kerület, Rózmál-tölöl, a János-kórház közelében 2 nagy szoba, veranda, fűrdőszoba, konyha (vizvezetékkel), élekkamara, pincoze és padlából álló lakás azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 118-9
2-ik kerület, a Bimbó-utcában egy I. emeleti lakás kiadó, mely áll 4 nagy, 1 kis szoba, elő-, fűrdő-, cselédszoba, veranda, konyha stb., azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 170-9
5-ik kerület, Sas-utca egy 4 utcai, 3 udvari szobából álló lakás, mellékhelyiségekkel kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 178-9
5-ik ker., Nádor-utcában egy másodemeleti lakás, mely áll 8 utcai szobából, amelyek közül az egyik nagy terem, továbbá 5 udvari, elő-, fűrdő-, cselédszoba azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 180-9
5-ik kerület, a Kálmán-utcában a III-ik emeleten 3 udvari, elő-, fűrdő-, cselédszoba, konyha, élekkamara stb., közüzemmel kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 176-9
5-ik kerület, Kálmán-utca, három udvari, előszoba, konyha, kamra, stb.-ből álló lakás a III-ik emeleten azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 114-9
5-ik kerület, Bályány-utca, két udvari szoba, konyha és mellék-helyiségekkel álló lakás kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 116-9
5-ik kerület, a Nagykorona-utcában az I. emeleten egy előszobás, lakás kiadó, mely áll 4 utcai, 4 udvari, elő-, fűrdő-, cselédszoba, élekkamara stb. Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal nyújt. 106-9
6-ik ker., a Teréz-körutben egy gyönyörű erkélyes szoba kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 180-9

6-ik ker., Andrassy-ut közelében 1 utcai, 1 udvari és előszobából álló, konyha nélküli lakás, irodának vagy gargonlakásnak alkalmas, azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 108-9
6-ik ker., Vörösmarty-utcában egy II-ed emeleti, 2 udvari, előszobás, konyha stb.-ből álló lakás azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 110-9
6-ik ker., Izabella-utca két utcai szoba, konyha, kamra és mellékhelyiségekkel álló földszinti lakás azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 112-9
7-ik ker., az István-uton, a liget közelében, egy udvari kis szoba kiadó, csakis intelligens, korán hazajáró lakókra aspi-rálók. Czim a kiadóhivatalban. 48-9
7-ik ker., az István-uton egy I. emeleti lakás azonnal kiadó, mely áll 2 krnt szobából, konyha, kamra stb. Bővebb czime megadható a kiadóhivatalban. 172-9
7-ik ker., a Csömöri uton 2 utcai, elő-, fűrdőszoba, konyha, kamra stbből álló lakás a II-ik emeleten azonnal kiadó. 174-9
7-ik ker., Nefelejts-utca, 2 utcai szoba, konyha, élekkamara stb. kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 169-9
8-ik ker., a Népszínház közelében, Berzsenyi-utca, egy II-ed emeleti udvari lakás azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 106-9
8-ik ker., az István-uton kiadó egy helyiség, hol most is egy nagy forgalmu üzlet van. Továbbá ott kiadó egy szép bút-felszerelés, gyönyörű porlók stb. Az üzlet félteruha üzletnek kiválóan alkalmas. Czim a kiadóhivatalban. 192-9
8-ik ker., a József-körut közelében közelében, Pal-utca, 2 udvari szoba, alkó, konyha és tartozékaiból álló lakás azonnal kiadó. Czim a kiadóhiv. 104-9
8-ik ker., a Baross-utcában 2 udvari szoba, konyha, élekkamara kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 180-9

KIADÓ SZOBÁK.

Elegánsan butorozott szép nagy utcai szoba az Erzsébet-körut, a Now-York palota közelében egészen külön bejárattal azonnal kiadó. Lift és telefon a házban. Czim a kiadóhivatalban. 23-10
A népszínházhoz közel egy külön bejárattal 2 ablakos utcai szoba egy vagy két ur részére azonnal kiadó. Ugyanott esetleg jó magyar házikoszt is kapható. Levelek a kiadóhivatalba kéretnek „Olcsó szoba” címen. 01-10
Butorozott szoba kényelmes és csendes (udvari) különbejárattal december 1-re kiadó. Levelek kértnek „Butorozott szoba” cz. a. 98-10
Szoba butorral vagy anélkül, gyermektelen családnál a belvárosban azonnal kiadó. Levelek kértnek „Két ablakos utcai szobaczin” alatt. 102-10

SZOBA KERESTETIK.

Az Erzsébetvárosban egy magános úrnál december 15-re külön bejárattal szobát keresek. Leveleket „Fiatalember” jelge alatt a kiadóhivatalba kérek. 278-12
Butorozott hónapos szobát keres egy fiatal ember lépcsőtől a József-körut és a József-utca közelében havi 16-18 frttel. Ajánlatokat a kiadóhivatal fogad el „Lakás” cim alatt. 62-12
Egy intelligens barátságos családnál teljes ellátást keres egy hivatalnok az állót-ut közepén közelében. Szíves ajánlatok „Nem üzletből” jelge alatt az ár megnevezésével a kiadóhivatalba kéretnek. 194-12

VÉTEL.

Ruhaszekrény 3-4 ajtós, előszobába sürgősen kerestetik megvételre. Leveleket „Ruhaszekrény” jelge alatt a kiadóhivatal továbbít. 270-13
Szezsze szeszszesillár” jelge alatt a kiadóhiv. fogad el. 272-13
Üvegfal, 5-6 méter h., megvételre kerestetik. Ajánlatok a lap kiadóhivatalába kéretnek „Üvegfal 292-18” szám alatt.
Mester cellót keresek megvételre. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít „Celló” jelge alatt. 24-11
Czimbalom kerestetik megvételre. Ajánlatokat az ár megjelölésével „Pedálos czimbalom” sz. a. a kiadóhivatalba kérek. 80-18
Dunlop kerékpárt keresek megvételre lehető olcsó áron. Ajánlatokat a kiadóba „Kerékpáros” címen. 54-13
Pianinó megvételre kerestetik. Ajánlatok „Pianinó” jelge alatt kértnek a kiadóhivatalba. 4-18

HITEL-PÉNZ.

Törlesztéses kölcsön földbírtokosra és budapesti házakra 5%-ra, ugyszintén II. esetleg III-ik helyre 6 és 6 1/2%-ra. Birtoknál csupán telekkönyv és kataszteri tv küldendő be. Előleg nem fogadjatik el. Bővebbet a kiadóban 142-14
Társ kerestetik. 500-1000 frttal egy minden téren nélkülözhetetlen mű kiadhatásához. Czim a kiadóban. 193-14
Jutalom! 200-tól 1000 korona jutalmat adok annak, ki nekem intell. 8-10.000 korona óvadékkal rendelkező fiatal embernek pénztárnoki vagy más bizalmi állást szerez. Levelek „Óvadék 10.000 korona” jelgevel a laphoz kértnek. 8-14
Vidéki urak (ügyvédek, közhivatalnokok, gazdások stb.) föld-birtoknál karlított járó ügyelők révén előrangú fővárosi cégek által 2-3000 forint melletk-jövedelemre tohétnek szert. Levelek „Series” jelge alatt a kiadóhivatalba. 9-14

KÜLÖNFÉLE.

Majd ha fagy, baj lesz nagy, ha nem használja azonnal, mikor csak egy kevés fagyviszkettségűt érez, a Ritz-féle fagyvédő. Ezen ismert és évek óta bevált szer minden fagyos testrészt leggyorsabb idő múlva gyógyít, friss bajt máz 2 nap múlva. Egy üveg 1 korona. Fű- és szőlőültetési raktár. Realita P. Apostol-gyógyszerész, Budapest József-körut 64. 110-17
Fényképfelvételeket eszközzel, teljesen díjtalanul, csupán a hozzávaló megvételével. Levelek kértnek a lap kiadóhivatalába „Amateur” sz. a. 143-17
Modelleket kereselek. Levelek fonyköppel a lap kiadóhivatalába küldendők „Modell” jelge alatt! 150-17
Teljes ellátást ad egy a főváros közepén lakó polgári család. Ugyanott telekos és jó házi kószk kapható. Czim a kiadóhivatalban. 210-17
Reális üzlethez társat keresek. Ajánlatokat „Sürgős” címen a lap kiadóhivatalába kérek. 248-17
Csak fiatal embereket érdekelhet tudni azt, hogy a Párisi dr. Boiton-féle Injeccio Orizati már néhány napi használat után elmulasztja még a legrosszabb és legallananyagoltabb bajokat is. Főlegesen tehát Santal-olaj vagy copatin-balzsammal kísérletezni, melyek csak a gyomorot rontják, de a bajt nem gyógyítják meg. Magyarországi főraktár: Zoltán-féle gyógyszerár Budapest, Nagykorona-utca 33, a Széchenyi-tér sarkán. 1 üveg ára 1 forint. 54. N. H. 17

A közönséghez.

Az „Országos Hirlap” pártoktól, kormánytól, egyéni és üzleti érdekektől, czéloktól független, szabadelvű politikai napilap.

Erős, de nem durva hang; bátor, de nem személyeskedő kritika; minden irányban való tisztesség a mi ujságírásunk sarkalatos hitágazata.

Az „Országos Hirlap” rendületlen hiva a szabadelvűségnek, mert ez a legbiztosabb módja a *magyarság faji erősödésének*.

Az „Országos Hirlap” jól értesültségéről, magas irodalmi színvonaláról tanuskodják napról-napra maga a lap.

Mikszáth Kálmán főszerkesztő a lap minden számban fog valamely rovatban írni.

Az „Országos Hirlap” sűrűn fogja közölni „A t. házból” című országgyűlési karczolatokat, természetesen régi mesterük, *Mikszáth* Kálmán tollából. Nemkülönböztetve megjelenik koronkint a léha képviselő *Kathághy* Menyhért is, nevéhez írott vidám leveleivel.

„A Rókautat”, *Sudermann* költői szép regényét, mely az újabb romantika igaz gyöngyei közé tartozik, nyomon fogja követni *Mikszáth* Kálmánnak

„Az új Zrinyiász”

című hosszabb satirikus politikai rajza.

Az „Országos Hirlap” a rendelkezésére álló összes, jelentékeny szellemi és anyagi erőt arra fogja felhasználni, hogy becsületes, komoly, értékes munkával, minden ízében kifogástalan, jó magyar lappal hálálja meg azt a példátlan s igazán megható érdeklődést, melyet, nagylelkűen előlegezett bizalom gyanánt, a magyar közönség iránta, tulajdonképeni megjelenése előtt is már hatalmasan tanusított.

Az „Országos Hirlap” előfizetési ára:

egy évre: 14 frt, negyedévre: 3 frt 50 kr.
félévre: 7 frt, egy hónapra: 1 frt 20 kr.

Az „Országos Hirlap” szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VIII., József-körut 65. szám.

MINDENFÉLE.

Az amerikai kivándorlások statisztikája. Pocschos washingtoni tudós statisztikát állított össze az 1820-tól 1896-ig történt bevándorlásokról. Az érdekes statisztikából, amely reánk nézve is tanulságot rejt, ki-vevesszük a következő adatokat. A hetvenhat esztendőre terjedő időszak alatt

Ausztria és Magyarországból 781.369-en vándoroltak be Amerikába s ezek között föltűnően sok volt a lengyel és a tót,

Németországból	4,972,423
Irlandból	3,763,618
Anglia és Skóciából	3,043,402
Skandináviából	1,378,677
Olaszországból	748,628
Oroszországból	660,256
Franciaországból	394,822
Svájzból	199,128
Hollandiából	128,269
Spanyolország és Portugálból	61,698
Belgiumból	60,303
Görögországból	8863

Mint ez a statisztika mutatja, az összes európai államok közül Németországból vándoroltak ki legtöbben. Oroszországból, a honnét 1820 év óta többször üzték ki a zsidókat, alig hetedrész annyian vándoroltak ki, mint Németországból. Irlandból is föltűnően sokan mentek Amerikába, aminek főképen az az oka, hogy a terület kicsiny a szaporodó lakosságnak. Ausztria és Magyarország a kivándorlók száma szempontjából ötödik helyen áll a washingtoni tudós statisztikai kimutatásában.

Carmina Leonis XIII. A napokban már bejárta az európai sajtót az a hír, hogy XIII. Leo pápa legújabb latin költeményeit *Carmina Leonis XIII. novissima* címmel kiadta. Olasz ujságok most arra figyelmeztetnek, hogy több pápa is volt már, a ki versírással foglalkozott. Így V. Miklós pápa után nagyon sok vers maradt; II. Pius (Aeneas Silvius) jónemű költő volt s *Eurialus et Lucretia* című regényt is írt, mely a maga korában nagyon tetszett; VIII. Urbán pápa pedig himnuszokat és ódákat költött, amelyek összegyűjtött versóineke ker-

tében *Poemata* címmel jelentek meg a tizenhetedik század derekán.

A tinta mérge. Az ujságok-olykor megemlékeznek tintamérgezésekről s megírják, hogy itt vagy ott valaki megszurta a kezét író tollal és vérmérgezést kapott. Valami sok hitelre ezek a hírek nem igen találnak a közönségnél. Most azonban egy orvosi szakújság jelenti, hogy dr. Marpmann Lipcsében különféle tintafajokkal tett kísérleteket s arra az eredményre jutott, hogy az óvatosság föltűnőbb ajánlatos. Az iskolákban használt tinták hatvanhét faját vizsgálta meg és úgy találta, hogy majdnem valamennyiben akadnak mikrokokkusok, bakteriumok és szaprofiták. A piros és barna tintafajokban is talált bacillusokat. A fekete tintából a lipcsei doktor olyan bacillusokat tenyésztett, amelyeknek befecskendezésével egy egeret négy nap alatt megölt.

A tanuskodó lovak. A napokban Németország egyik kisebb városában a postakocsit rablógyilkosok támadták meg. A kocsist megölték, a kocsiban levő pénzt pedig magukkal vitték. Szemtanuk bizonyították, hogy a gyilkosság estéjén látták, amint a posta a postaépület előtt elhajtott. A vizsgálat során az a gyanu merült fel, hogy a kocsis tán ittas volt, a gyeplőket kiejtette kezéből és így a vezetés nélkül maradt lovak a posta épület előtt elhaladtak, vagy ami sokkal valószínűbb volt, hogy a rablógyilkos magához kerítette a gazda nélkül maradt lovak gyeplőjét, gyorsan elhajlatott a posta épület előtt, hogy így időt nyerjen. A kérdés eldöntése okáért a bíróság tagjai kimentek minap a postakocsival és ugyanazokkal a lovakkal a vasutra. Eleresztették a gyeplőt és magukra hagyták a lovakat. Ezek daczára, hogy már sötét este volt, bámulatos bizonyossággal fordultak be abba az utcába, ahol a postaépület volt és ezelőtt meg is állottak. Ebből a kísérlethől nyilvánvaló lett, hogy a gyilkosság estvéjén csakis egy erőlyes kéz, a rablógyilkos keze hajthatta el a lovakat a posta előtt.

Aki talán megse hal. *Evatima Tarso* az a leányzó, akiről dr. *Playfair* angol orvos azt mondja, hogy talán megse hal. Ez a nevezetes és

Az imádságos könyv.

Reggel, ahogy végignézegettem az ujságokat, egy irodalmi híren akadt meg a szemem.

Az volt benne, hogy a karácsonyi könyvpiacra új kiadást rendeznek Orczy Thekla bárónő híres imádságos könyvéből.

Ez a könyv 1868-ban jelent meg először — és ki hinné, hogy az ájtatos czélzatu munka szerelmelet ébresztett és egy, in illo tempore nagy feltűnést keltett főúri házasságnak is volt közvetítője.

Most, hogy újra piacra kerül a gyönyörű könyv, talán elmondhatom azt a régi históriát is, amelyet szegény nagyanyám mindig mesélt, valahányszor kezébe került a Thekla bárónő könyve.

* * *

Daliás, szép ember volt az öreg gróf *Károlyi* István még hajlott korában is.

Igazi magyar oligárka típus, aki hóféhér fűrtin a kis vörös sapkával, úgy sétált a főtí kert árnyas vén fái alatt.

Sokszor bizony szomorun is — mert az öreg *Károlyi* István kétszer maradt özvegyen. Első feleségét, a csodálatosan szép *Dillon* Georgina grófnőt egészen fiatalon veszítette el, és csak nagy idő múlva határozta el magát, hogy másodsor is házasodjék és ekkor *Eszterházy* Francziska grófnőt vezette oltárhoz. Ez sem élt sokáig — de a mindinkább szaporodó évek megfihérették időközben *Károlyi* István haját is, hajdani délezeg termete kissé hajlottabb lett, és nem gondolt arra többé, hogy a főtí kastélyba urasszonyt hozzon.

Nemcsak fiai voltak embernyi emberek már, akik maguk is családot alapítottak, de unokái is mind megnőttek és az öreg patriárka örvendhetett maradékainak.

Minden hívságos világi örömeiről letéve, *Károlyi* István csak a jótékonyágnak és a csöndes áhílatnak szentelte életét.

Annyira üdöztetkez volt, hogy mint a kaszinói szálló ige mondta, *tönkre jótékonykodta* magát,

és akárhányszor György öccséhez, a kitűnő gazdához folyamodott kölcsönökért.

Igy volt akkor is, mikor a Szent-István társulat egy nagyon gavallér hírben álló czimzetes püspök alelnöke D . . . k, egy kanonok vagy 50,000 forint-ról nem tudott elszámolni.

György gróf kiségitte és a jó *Károlyi* István helyre téven a társulat pénzét, melynek ő volt az elnöke, csak annyit üzent nagy jámborul D . . . knak, hogy:

— Máskor ne tessék a pajtásaival annyit mulatni a Császárfürdőben.

Arra, hogy a pajtások nagy része víganóhan járt, már czélnözi sem mert az istenes, szent életű öreg gróf.

Miután annyira hitbuzgó volt, vallásos munkák, imakönyvek szerzői természetesen meg-meg-tisztelték a gróft műveiknek díszpéldányával.

Igy Orczy Thekla bárónő, aki különben is ismerte az öreg urat, szintén küldött neki egy példányt nagy feltűnést keltett gyönyörű díszmunkájából.

Károlyi István nagy gyönyörűséggel olvasta a szép munkát, több példányt is rendelt belőle és még első feleségétől való franciaországi rokonainak is küldött a díszműből, hadd lássák mennyire előrehaladt már Magyarországon a nyomdász ipar.

Miután Thekla bárónő társaságbeli hölgy volt, *István* gróf nem irathatott neki szimplán levelet a titkárával, maga pedig nem igen szeretett a belükkel bajlódni — gondolt egyet és litogatótást tett az imádságos könyv szerzőjénél Uj-Szászon.

Az öreg gróf nagyon jól érezte magát, különösen Thekla bárónő nővére, Marie baronesse társaságában, a kivel elemlegették a dícső időket, midőn a gróf a *Károlyi* huszár ezredét alapította s ők, az *Bery* lányok, a *Károlyi* palota erkélyán ülve, több mágnásnővel együtt virágokat szórtak a bevonuló daliás csapatra.

— Stefi gróf, hej, Stefi gróf, azok voltak a szép idők — sóhajtott Marie — és csak azt sajná-

lom, hogy nem voltam férfi, és nem állhattam be *Károlyi* huszárnak.

Károlyi gróf elmosolyodott és mentől tovább nézte Marie baronesset, hallgatta kedves, rokonszenves hangját, mind jobban érezte, mennyire rideg a nagy főtí kastély úgy asszony nélkül és olyan valamit érzett a szívében, mint mikor őszi napsugár tánczol, játszik a hervadó lomb közt, őszi szellő rezdülésén reszket, remeg a sárguló levél.

Mentől gyakrabban jött Uj-Szászra, annál inkább enyelgett az öreg gróf szívével ez az őszi sugár — és egyszer csak mint kérő lépett föl Marie baronesse előtt.

— Öregek vagyunk mi már! Mentegetőzött eleinte Orczy Mária, de aztán mégis legyőzték a nemeslelkű gróf érvei.

— Egy ember csak egy ember. Jöjjön Mária, legyen segítő társam, ketten majd több jót tehetünk szegény árváért és ügyefogyottakért.

És vajóban az esküvő megtörtént. Nagyon sokat beszéltek akkor erről az érdekes nászról és mindenki megegyezett abban, hogy soha két egymáshoz illőbb lélek nem egyesült.

Károlyi István gróf és Orczy Mária olyan boldogul éltek együtt, mint két öreg galamb, mint az orosz poeta *Pudin* és *Babuzinja*, akik csak azon veszekedtek, hogy melyik haljon meg előbb s végre is abban egyeztek meg, hogy egy napon szólítsa őket a halál angyala.

Itt azonban mégis előbb ment el a jó öreg *Stofi* gróf és úgy követte Orczy Mária, aki csak két év előtt halt meg.

Mig élt a királyasszony, aki barátságával tüntette ki, minden évben meglátogatta gróf *Károlyi* Istvánnét, és mikor halálhírért hallotta, őszinte könnyeket hullatott felette. Az imádságos könyv új kiadása juttatta eszembe ezt a régi reminiscenzciát — mint ahogy az imádságos könyv volt tulajdonképen ennek a két egymáshoz való lélek boldogságának a megalapítója — házasságuk szerzője.

csodálatos leányzó a messzi *Trinidad* szülőtte, ott is éli világát s az a főfoglalkozása, hogy állandóan ámulatba ejti az orvosokat. Régóta szállt róla a hír, hogy ilyen meg amolyan érzéketlen, sérthetetlen, de megbízható adatokat csak most kapunk róla, amikor Playfair doktor nem sajnálta megenni a hosszú utat a britt szigetektől Nyugot-Indiáig, csak hogy a csodálatos teremést tanulmányozza és közölhesse tapasztalatait a tudományos világgal. Miss *Tarso* 26 esztendő. Fájdalmat még sohasem ismert életében és mindenféle betegségekől mentes. A mérég nem fog rajta. Mély tűszúrásokat, testének bármely részén, fél sem vesz. Ha belevágnak husába, vagy izzó vassal sütögetik, ügyet sem vet rá, a sebek pedig egy-két óra alatt teljesen begyógyulnak. Még érthetlenebb véredény rendszerének működése. Szamba sem jön, ha átmetszik valamelyik ütőerét. *Evatime Tarso* mosolyogva nézi, mint szokik magasba a vérsugár, és csak végig kell simitania a meghasított helyet, hogy a vér rögtön elálljon. Ha nem akarja, nem is buggyan ki egy csepp sem. Fajkosan játszik a leány a tropus legveszedelmesebb kígyóival. Alig képes őket addig ingerelni, míg beleharapnak. Közönséges ember alig élne túl ilyen harapást, miss *Tarsonak* meg sem dagad a harapás helye. A leggyilkosabb bacillusok sem inficiálják, bármily mennyiségben telepednek is a vérebe. Dr. Playfair a legkomolyabban állítja ezeket, és úgy magyarázza a tüneményt, hogy a leány földegrendeszerétől teljesen el van vágya összes érzőidege. Ezek után méltán kételkedik afölött, hogy meg fog-e halni egyáltalán *Evatime Tarso*.

A tudós bottlása. Dr. *Sigl*, München egyik leghíresebb szónoka, szíve mélyéből gyűlöli a poroszokat — mint tán egytől-egyig minden bajor. De hogy gyűlölete ujabban még magasabb fokra hágott, annak az az oka, hogy *Mayer*, a világhírű lexikon alapítója is porosz, már pedig *Sigl* tudós ur a Mayer-ekön révén vált gúny tárgyává egész München előtt. A dolog így esett. *Burkart*-ról, a bajor kormány által nemrég megrendszabályozott kormánytanácsosról kellett beszédet mondania. Mint hogy dr. *Siglnak* sem káptalan a feje, nem sokat tudott *Burkart*-ról és a Mayer-ből merített adatok alapján zengte a *Burkart* dicsőségét, amint következik:

— Kiváló irodalmi férfi, ritka esztetikus az, akiről szerencsém van beszélni. Bátran állítom, hogy bármely egyetem dicsőretére válnék, ha megnyerné öt esztetikai katedrája számára. Az irodalom gazdagsága sokat köszönhet neki. Nagy idealista, s talán még nagyobb optimista, akinek a sivár realizmushoz semmi köze, aki eszméivel folyton a legmagasabb régiókban szárnyal stb.

Mindenki megdöbben, a dr. *Sigl* felfedezésén, aki híres esztetikust csinált a vámhivatalnokból! Végre kiderült, hogy a tudós *Sigl* rosszul keresett a Mayerben. *Burkart* Károly vámhivatalnok helyett a valóban híres *Burkhardt* Jakab élettrajzi adatait vágta be. Ezek után ne busuljon a ló sem, mert hiszen már a tudósok is botlanak!

Ami most mindenkit érdekel. Az a kérdés ugyanis, hogy mi történik, ha Dreyfus csakugyan ártatlan? Mi módon intézkednek a francia törvények, mikor *la reparation des erreurs judiciaires* forog fenn és az igazságszolgáltatás tévedését kell jóvá tenni? Erre a francia judikatúra már preczensekkel tud felelni. Emlékeztet például a *Madame Druaux* esete. Aroueni törvényszék tízévtől ezelőtt élet-holtiglan tartó fegyházra ítélte, mert férjét és sógorát Malaunayban megmérgezte. Hat esztendővel később azonban kiderült, hogy a szegény asszonyt ártatlanul itélték el, mert mindakét férfiú véletlenül esett a szánmérgezés áldozatává, sőt kicsi hímja, hogy ugyanakkor *Druaux* asszony is el nem pusztult. Hogy ártatlanságáról ország-világ értesüljön, a fegyházból az amiens-i törvényszék elé idézték s ott várta ugyanaz a bíróság, amely büntetésnek mondotta és elítélte. Mikor pedig *Druaux* asszony megjelent bírói előtt, a törvényszék elnöke fölemelkedett s ünnepélyesen hocsánatot kérvén a bíróság tévedéséért, negyvenezer frank kárpótlást és bánatpénzt állapított meg az ártatlanul elítélteknek. — De még sokkal érdekesebb eset foglalkoztatja épen mostanában a semmitlenségét. Még 1862-ben történt ugyanis,

hogy Pierre *Vaux* és Jean *Petit* mérgezés büntette miatt a guianai börtönbe kerültek, ahol azóta meg is haltak. S ime kiderült róluk is, hogy ártatlanul kerültek a börtönbe. Ekkor az egyik áldozat fia, M. Armand *Vaux* az 1895-iki törvény alapján az egész pör újból való tárgyalását kérelmezte s a törvényszék valószínűleg helyt is ad kérelmének, az ártatlanul elítéltek emlékének tisztázása érdekében — a la rehabilitation de leur mémoire.

Egy sötét lovag. *New-York* szalonjaiban most sokat beszélnek egy rejtélyes gentlemanról, aki különböző társaságokban különböző nevek alatt fordult meg. Leginkább a pénzarisztokracziával érintkezik és jelenleg, bár tul van már az ötvenen, egy milliomos hölgy kezére vágyik. Ez a gyanus lovag Ausztria-Magyarországon nem egészen ismeretlen. *Hoffmann* Károlynak hívják, de őhol *Hoffmann* Charles bárónak, hol *Chevalier de Hoffmann*nak nevezi magát. Karlsbadban született és eredetileg üvegeslegény volt. Előkelő passziói korán mutatkoztak és oly ügyesen tudott beszélni előkelő származásáról és tekintélyes vagyonáról, hogy végre is mindenki elhitte neki. A német nyelven kívül megtanult francziául, angolul, spanyolul, lengyelül és magyarul is. Rendjelet, csillagokat és kereszteteket hordott, melyeket sohasem kapott. Játszott a tőzsdén, nagy lábon élt és fogatot meg nagy szolgazemélyzetet tartott. Beutazta Európa majd minden nagyvárosát és megismerkedett e városok elegáns semmittevőivel. Hogy sokat szerezzen, sokat költött. Az emberek megtévesztésében segítette impozáns megjelenése. Értelmes arca, nagy, nyílt tekintetű szeme, katonás tartása fölötté rokonszenvesse tette. Már ezelőtt husz évvel elítéltek egyszer jogosulatlan rendjelviselés miatt. De akkor mindössze tizenöt forintot mérték rá. 1882-ben a bécsi törvényszék csalás és hamis bukás miatt hét esztendei súlyos börtönre ítélte. A büntetést leszállították hat évre, de negyedfélelvi fogság után kegyelmet kapott. Mivel Európának körülbelül összes államából kiutasították, elment Amerikába. Manchesterben úgy lépett föl, mint a Karintiában lévő *Wolfsberg* jóság tulajdonosa és elmondta, hogy az osztrák kormánytól vasutépítési engedélyt kapott. A nevezett birtokot azután, amely valóságban *Henckel* grófé, minden felszerelésével együtt elzalogosította 80,000 forintért. Majd a glasgovi *Elders* és társa, hajóépítési cégére vetette ki hálóját és 25,000 forintot csalt ki tőle. Itt meg azzal a mesével állott elő, hogy az osztrák kormány megbizta, rendeljen egy 10,000 font sterling értékű yachtot, és hogy módjában van közvetíteni egy másik yachtmegrendelést is a román király részéről. A Glasgoban rendelt yacht számára három kajütberendezést is készített és maga rajzolta hozzá a terveket. Most meg be akarja tetőzni pályáját és nősülésre gondol.

Boldog Amerika. Az *Arena* című szaklap szeptemberi füzetében konstatálja, hogy az észak-amerikai Egyesült-Államok havonként 150 millió dollárral több nemzeti vagyonat produkálnak, mint a mennyit elköltötenek. Valahányszor a nap lemegy, a köztársaság polgársága 5 millió dollárral többet keresett, mint a mennyit ugyanazon idő alatt elköltött. A lakosság 1870-ben 780 dollárt, 1880-ban 870 dollárt és 1890-ben már 1000 dollárt keresett évenként. Husz év alatt az Egyesült Államok vagyona megkilencszerződött. Sajnos ez a nemzeti vagyon nagyon egyenlőtlenül van megosztva. Vagyis ott is hasonlíthatatlanul több a szegény ember, mint a jómódu, s a milliomosok a lakosságnak ott is csak egynéhány század perzentjét teszik.

Csontvázgyár. A *Scientific American*-ben olvassuk, hogy Franciaországban valóságos csontvázgyár is van. Ezt a hirt ismételtén meg akarták czáfolni, de a folyóirat határozottan fentartja és következőképen írja le a gyárat. A kórházak bonczoló asztaláról azokat a holttesteket, amelyeket rokonság hiányában senki sem reklamá, a gyárba viszik. Itt gondosan letakarítják a húst a csontról, aztán bonnyolult eljárás alá vetik, ami körülbelül egy esztendőig tart el. Ezután az eljárás után ismét munkába veszik, a csontokat s vasdróttal összeillesztve azok kezére adják akik az egyes csontokból az egész vázát összeállítják. A kész gyártmányt aztán óvatosan

csomagolva rendeltetése helyére juttatják. Az amerikai folyóirat értesülése szerint a gyár állami felügyelet alatt áll, a tulajdonosa pedig óriási vagyont szerzett. Londonban és New-York-ban fióküzleteket is tart, de állatpreparálással is foglalkozik, hogy ezzel a gyanut elterelje magáról.

A Figaróból. Miféle ember az ön orvosa?

— Nagyon szeretetreméltó és jó modoru. Sokat forog a világban.

Betegei meg talán a másvilágban!

A négyesztendő Gyurkát az apja ellazsna-kolja. A fájdalom csillapultával kérdezi:

— Papa, árva vagy te?

— Az. Miért kérdezed?

— Nem örülsz, hogy árva vagy?

Egy orosz herceg regénye.

*Mint*ha *Puskinn*nak valamely regényét olvasnók, úgy hat reánk *Chilkov Demeter Alexandrovics* herceg élete folyása. Egy főrangú viveurból lett azzá, ami ma: a *Tolstoj-hívők profétájává*.

Neve a napokban került szóba a kazáni orosz misszió-kongresszuson, ahol egy öreg pópa, *Bulkevics*, élesen kikelt *Tolstoj* és a *Tolstoj*-„felekezet” ellen.

A pópa fölfedezte ugyanis, hogy ez a szekta fölötté veszedelmes. Hogy nem tiszteli sem az istent, sem a dinasztit, hogy megbontja a jelen társadalmi rendet és fölforgat mindent, ami utjába kerül. Bizonyosságul a szent pópa a kongresszus asztalára tette a felekezet katekizmusát: „A testvérek *degmái*“-t. Köztük olvashatók a következők: Isten, a szent lélek, az értelem; isten, az atya, az élet; isten, a fiu, az értelem és az élet; ez a három egy. A szekta öt parancsolata pedig így szól: Ne ölj! Győzd le a szenvedélyt! Szeresd az embereket egyformán és ne csak honfitársaidat! Ne szállj szembe a csapással! Ne esküdjz!

A *Tolstoj*-község hitelveit megvilágítják a következő kérdések és feleletek:

— Van uratok?

— Van. Urunk az apaisten és helytartója az isten fia.

— Hisztek-e emberi hatalomban?

— Hiszek abban az emberi hatalomban, amely stentől adatott.

— Kinek adatott e hatalom?

— Annak adatott e hatalom, aki mindnyájunk szolgálja.

— Kinek nem adatott istentől e hatalom?

— Annak, aki a törvény ellen tesz.

— Elismeritek-e a törvényeket?

— Elismerjük azokat a törvényeket, amelyek istenfelelemben hozatnak.

— Mit akartok?

— Meg akarjuk teremteni az értelem, a szeretet és a szabadság honát; az apáét, a fiuét és a szentlélekét.

— Alávetitek-e magatokat az emberi hatóságoknak?

— Alávetjük magunkat a császár emberi hatóságainak, ha ezek a császártól erednek, és isten hatóságainak, ha ezek istentől erednek.

— Mely hatalom a császáré és mely istené?

— A császáré minden hatalom, amelyet ő magáénak vall, kivéve azokat a hatalmakat, melyek mint isteniek bennünk élnek.

— Mi az, mi bennetek isteni?

— Életünk és akaratumk osztatlanul istené; törvényeit senkinek a rendelkezésére sem szeghetjük meg.

Ime ezek a tanok, amelyek *Bulkevics* pópát rettegésbe ejtik, bár az általa „leplezett” *Tolstoj*-felekezet, mint látnivaló, nagyon szelid bárányokból áll. Azt se mondja meg, hogy milyen vonatkozásban áll voltaképpen a jasnaja-poljaniai író és filozófus ehhez a szektához. Valószínűleg maga *Bulkevics* sem tudja. Neki csak az fontos, hogy *Tolstojt* kikiáltta antikrisztusnak és anarkistának.

A felekezet profétájáról, *Chilkov Demeter Alexandrovics* hercegről a kongresszuson a következőket mesélte el: Egy napon meglátogatta a profétát. *Pavlovski* faluban, a *charkovi* kormányzóságban megtalálta. Ott előre kiosztatta magának anyai

örökségét, körülbelül 440 hektár földet, amit aztán szétesztett olyan parasztok közt, akik hajlandók voltak az általa alapított községbe belépni. Most paraszta paraszta közt és egyszerű gunyhóban lakik. Durva öltözetben és cipőben jár. Háztartását megosztja vele egy tábornok lánya, aki Pétervárot gyimnáziumot végzett és folyékonyan beszél három idegen nyelven. Egy Boris nevű négyestendős fiú, egy úrasztal és könyvtár egészíti ki a háztartást. A kis Borist persze nem érte „pópaviz” — teszi hozzá Bulkevic.

Chilkov herceg regénye végtelenül érdekes. Szent-Pétervárt a testőrségnél szolgált. Aztán blazirt lett, kimerült a sok élvezetől, attól a csillogó és zajos világtól, „ahol mulatnak.” A pétervári viveur elment Kaukázusba és résztvett az utolsó török háborúban. Ott megölt egy törököt. Azóta folyton üldözte a haldokló ember képe. „Miért is öltem meg?” kérdé magában. „Mert kötelességét teljesítette ép oly jól, mint tén Csudálatos világ, ahol az emberek megölik egymást, mert kötelességüket teljesítik!” S ezzel végkép lemondott a katonai szolgálatról. Véletlenül a kezébe kerültek Tolstoj művei. Minden soruk visszhangra talált szívében és lelkesülten kereste föl a mestert. Nemsokára visszavonult Pavlovskiba és megalapította szektáját. Már öt éve, hogy ott van és kemény munka közben megtalálta lelke nyugalmát. Szánt és vet, csépel, kapál és öröl; elszegődik bérkocsisnak és elhozza a vasutól az utasokat. Közben térítgeti őket.

Igazi orosz kép. Egy könnyelmű arisztokrata világi elveszté minden érzékét a szentpétervári társaság örömei és izgalmi iránt, kezd gondolkodni és kutatni, egy eszme megragadja és elmegy a nép közé. Hogy azonban a mindenható császár kormánya mikor teszi át Chilkov Demeter Alexandrovics herceg székhelyét a charkovi kormányzóságból Szibériába, azt Oroszországban soha sem lehet tudni.

A HIVATALOS LAPBÓL.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Szabó Istvánt a székelyudvarhelyi kir. járásbírószághoz aljegyzővé, Sauerwald Bálintot a szászabányai kir. járásbírószághoz telegkönyvvezetővé, Jahreczky Flórist a gyöngyösi kir. járásbírószághoz segédtelegkönyvvezetővé, Krod Istvánt az ilovai kir. járásbírószághoz végrehajtóvá a vallás- és közoktatásügyi miniszter Neupauer István tanítót a hasznosaisó hutaí állami elemi népiskolához rendes tanítót, Caprariu György tanítót a pajtasoli állami elemi népiskolához rendes tanítót, Zsida Adél tanítónőt a mezőbodonai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Borhy Margit és özvegy Barinanné szül. Elek Ilona kisdóvónőket az egri állami kisdóvónőkhöz óvónőkké nevezte ki.

Katonai előléptetések. A honvédelmi miniszter Priborsky Antal alhadbiztost, Maier Mór és Gräber Lajos másodosztályú honvédszámíttiszteket első osztályú számíttisztekké, Hajnal István, Kovács Kálmán és Almási József harmadosztályú számíttiszteket másodosztályúakká, Mies Alfréd, Csomitta János és Rosnyakovits János számjáruinokokat harmadosztályú számíttisztekké, Varga Géza, Szabó György és Papp László számgyakornokokat számjáruinokká, Jahnitzky János, Weizer László Halász Géza, Vaszkovits Aurél és dr. Jezsovic Pál számgyakornokjelölteket számgyakornokká nevezte ki.

Új anyakönyvvezetők. A belügyminiszter Zala vármegyében a zala-szent-iváni anyakönyvi kerületbe Újváry Józsefet anyakönyvvezetővé, a turniscai anyakönyvi kerületbe Rozgonyi Antalt anyakönyvvezető helyettesé, Abauj-Torna vármegyében anyakönyvvezetőkké az alsó-vadászi kerületbe Kirschner Jakabot, a garbócs-bogdányi Filzessery Pált, anyakönyvvezető helyettesé a szépi kerületbe Lux Rezsőt, Torda-Aranyos vármegyében a mező-nagy-csáni anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezetővé Demeter Ferenczet, a mező-bodonai anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető helyettesé Szegedy Gyulát, Somogy vármegyében a somogyvári anyakönyvi kerületbe Bartha Lászlót anyakönyvvezető helyettesé, Udvarhely vármegyében a rugonfalvi anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető helyettesé Biró Domonkót nevezte ki.

Új törvényszéki orvosok. A múlt hónapban Budapesten tartott törvényszéki orvosi képesítő vizsgán, a következők kaptak képesítést: dr. Kacsorinszky János budapesti tud. egyet. sebészeti műtőnövendék; dr. Aczél Károly budapesti gyak. orvos; dr. Duschnitz Emil lugosi körorvos; dr. Goldstein Armin nagy somkúti körorvos; dr. Gyuricza Sándor szegedi városi tiszt. orvos; dr. Haimann József besenyői járásorvos; új. dr. Havel József zentai járásorvos; dr. Hornyay Béla sz. ujhelyi gyakorló orvos, Zemplén vármegye tiszt. helyi főorvosa, dr. Kecskeméti Zsigmond brassói gyakorló orvos; dr. Papp Gábor Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye közközbizottság igazgató főorvosa; dr. Papp Mihály gavasdai körorvos; dr. Reisz Mór di. vonyi körorvos; dr. Reisz Oktáv budapesti tud. egyet. sebészeti műtőnövendék; dr. Réthy Gusztáv soproni gyakorló orvos; dr. Szendrő Jenő balassa-gyarmati községi orvos.

A RÓKAÚT

SUDERMANN HERMAN

REGÉNYE. (5)

Végre megengedte Boleszlávnak, hogy pénteken meglátogassa őt, mert pénteken van a napja, hogy az intézet lakóit idegenek meglátogathatják.

Mikor aztán apró, lípegő lépéseivel, imboldog csipőjével elsietett a leány, úgy tetszett neki, mintha az ollárkép szűz Máriaja menybéli kegyességgel leereszkedett volna hozzá, s most megyen vissza liliomai és bazsarózsái közé.

Pénteken aztán meghuzta a nevelő-intézet csöngőjét. Liliomok és bazsarózsák között ugyan nem találta, de azért egy fukszia és geránia volt körül, amelyek főnyadt, poros levelei nagyon kedvesen fogták körül. A téli este alkonyipirja csillogott be a jégvirágos ablakon, és rózsás fályolt borított az arczára. Talán a viszontlátás öröme is segítette, hogy elpiruljon. — A néni, egy fogatlan, berozsdásodott aggszűz, angol flastrommal az arczán és puderes hamis kontyval Csak úgy öntötte a bókákat, szép angol csészéből csokoládét adott az előkelő látogatónak, azután úgy eltiűnt, mintha a föld nyelte volna el.

Milyen szép sora kezdődött most az édes, napos pénteknek! — A harcosok hadba vonultak és visszatértek — ő nem látta őket. — Az eylaui menydörgés visszhangzott a város fölött — ő nem hallotta. Néha, mikor feltekintett az égre, úgy érezte, mintha lenn fektüdnek mélyen, mélyen a kék tenger fenekén, s az a világ, amelyben egyszer élt, csak ezen az azur menybolton tul kezdődnek.

Hogy még benne él egészen, csak egy vasárnap délutánján tudta meg, mikor megnyitott csöndes kis padlószobája ajtaja, ahol a könyvei fölött ült álmadozva, s hangos lármaival berontott egy fiatal menyostromló, akit nem ösmert.

— Hurrá fiam! kiáltotta a karjait kiterjesztve, — egy esztendeje kereslek, mintha a szerelóm mellüje vőlhal, s nem tudtam rád akadni. Az a jámbor, szöke gyermek, a Helena, vezetett a nyomodra.

Csakugyan ő volt, a bolondos Félix, s a török kendőnek, melyről a kedves beszélt, ott röpködött két zseniális csücsökben a vállak közül.

A köszöntést Boleszláv sokkal melegebben viszonzotta, mint két hete még maga hitte volna, de amióta Helena a régi otthont újra kedvessé és elevenné varázsolta neki, az egykori pajtás is közelebb jutott a szívéhez.

Minden teketória nélkül leheveredett a dívánra, s jól kinyújtózva a bőrvánkoson, hámulva nézte az otthonos szobát, mely a legkényelmesebb pompa megtestesítésének tetszett neki.

— Ugy élsz te itt, mint az elátkozott herceg a paradicsomban, mondta. — Az más valami, ha az ember bárónak születik, míg a magunk fajtája — —!

S hosszút köpött a fogai közül maga elé, mint ahogy azt a matrózoktól eltanulta.

Ezentul gyakran járt el Boleszláv kis szobáskájába, elette a jó falatokat, amit a néni felküldött, pénzt és könyveket kért kölcsön s megösmertette Boleszlávot a kikötő-negyed titkaival. — Elég az hozzá, úgy viselkedett, mint „világi” tizenöt és tizenkilenc év között, akiknek csöndesebb, mélyebb jellemű emberek befolyást engednek maguk fölött.

Sokszor volt ugy Boleszláv, hogy a szívbéli ügye bizalmasává teszi, de a döntő pillanatban sohse találta meg a kellő szót, s azért elmaradt a dolog, mignem egyszer Félix ezzel a mondással lepte meg:

— Ha azt hiszed, hogy nem látom, mennyire belebolondul frissen mosdott diszszűzünkbe, akkor nagyon tévedsz.

A harag és szegény Boleszláv arczába kergette a vért, s komolyan tiltakozott minden efféle tiszteletlen nyilatkozat ellen. — Félix barátunk elfintorította az arczát, de aztán sohase gunyolódott többet a leány fölött.

— Újabbán az volt a szándéka, hogy angol tengerész-szolgálatot vállal, hogy az elnyomolt hazáért böszt álljon „a zsarnokon” mint mondta. Azóta Boleszláv kétszeres tisztelettel tekintett rá.

S aztán jött egy nap, amikor a jó barát köszönés, kézfogás nélkül ment el mellette, s csak megvető vállvonással mutatta, hogy észre vette és látta. Ijedten, megdöbbenve nézett az elsiető pajtás után, aki úgy sietett, mintha nem is tudna elég hamar a közeleből szabadulni.

Mi történt?

Ugyanaznap este könyekbe borulva, levelet irt neki, amelyben felvilágosítást kért.

Még mielőtt az ő levele kézbe juthatott volna, egy csomó könyvet hozta vissza egy leány, és egy levelet, amelly gy szólt:

Ó méltóságának

Schranden Boleszláv báró urnak

Helyben.

Méltóságodat tisztelettel értesitem, hogy azok után az események után, amelyek Schrandenben történtek, méltóságomon alólinak tekintem egy olyan viszonyt fentartani, amely arczul ütne hazafiassádomat. Tisztelettel visszaküldöm a kölcsönkért könyveket. A pénzt szintén megküldöm, mihelyest lekopaltam.

A szolgálának öt ezüstgaras jár.

A legnagyobb alázattal

Méltóságnak szolgálja

Merckel Felix.

Boleszláv úgy érezte, mintha orvul öklöcsapást mértek volna a fejére. Ugy szegyenkezett, hogy napokig sem mert az emberek szemébe nézni. Végre erőt vett magán s elhatározta, hogy Helénnek elmondja szenvedéseit. Ő könyekben kérdezősködhettek, s megszabadíthatja ebből a rettenetes bizonytalanságból.

Az egyenes tilalom daczára, hogy az utczán megszólítsa — a leány nem tartotta azt illendő dolognak — ráeslett és megmutatta neki a levelet. — Szelid mosollyal vigasztalta a leány, de ő se tudott tanácsot adni. A múlt héten kapott ugyan az apjától levelet, de az nem hozott egyéb hirt, csak egy szerencsétlen ütközetet irt le, a melyben a schraudení erdőben a porosz katonákat rémségesen elverték. Ez különben már az újságokban is benne volt.

Egy mód volt rá, hogy a dolgot kiderítsék. Helénának csak el kellett mennie a Fregal partjára, hol a pangó nagy szállítóüzletek legényei az egész napot elcsavarogták. Nem szívesen tette, de mégis megtette.

Lázás aggodás közt várta a következő hídnál a hirt, melyet a leány hoz.

— Fontoskodás az egész, mondta, mikor lassan, égő piros arcczal visszafelé jött. — Mind ilyenek ők, ezek az inas urak, mintha az ilyenfajtatól udvaroltatnék magamnak.

(Folytatása következik.)

Nélkülözhetetlen egészségi ital, betegség orvos. lására, egészség apóla - sára, törvényesen védve, leglisztább le- párlás után egyedül és kizárólag ké szítve és kapható a

SÖR-COGNAC

Nagyvárad-Szöllősi Gőz-Sörgyárban

legújabb italélményesség

Pecze-Szöllősen (Nagyvárad mellett.)

Ismét-eladók jutalékban részesülnek Képviselethez keresetnek.

Deckert és Homolka

távíró-, távbeszélő-, villámhárító- és villámvilágítási-bereendezők.

Gyár és iroda: **BUDAPESTEN** Raktár V., Dorotyá-u. 8.

VI., Izabella-u. 88. a m. kir. államvasutak és a magyar állam szállítóit,

a hangosan beszélő grafit mikrofon

feltalálói és szabadalom tulajdonosai. — Készít: telefonberezéseket központtal vagy körkapcsolással, ólvállalja régi berezéselemek s egyes készülékeknek alapos átalakítását, továbbá: villámhárítókat, házi sürgönyöket, tűz- és vízjelző-berezéseket stb.

Villámvilágítást

a legszakosorúbb kivitelben, jutányos áron végez.

Aranyérem, kitüntetések és ajánlatok Ingyen és bérmentve.

(121)

SZÍNHÁZAK.

Budapest, kedd, 1897. november 23-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Évi bérlet 200. Havi bérlet 15.

Személyek:

Constantin abbé Ujházi
Jean Baynaud Mihályfi
De Larnac Helényi
Bernard Kertész Gabányi
Scottino Halvey
Mis Bettina Csillag

Kezdete 7 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kuktakisasszony.

Fekes Bohózat 3 felvonásban.
Írta Márkus József. — Zenéjét
szerzette Szabados Béla.

Személyek:

Krisztofóré Németh
Liana Z. Bárdi G.
Liza grófné Nádai Hanna
Miss O'Neil M. Csátsi Zs.
Arzán gróf Szirmai
Vuk Leobáld Kassai
Piki gróf Gúzi M.
Dücsöv grófné Vidorné
Palacsinszki báróné Rátfal M.
Sisi Tollagi

Kezdete 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

522. szám. 523. szám.

Réjane asszony és lársulata 1-ső
vendégszerelésűt:

Ma Cousine.

Comédia en 3 Actes par H.
Meilhac.

Személyek:

Riquette Min. Réjane
Clotilde Bernou
Victorine Crozet
Mme Berlandet Andraal
Champevurrier MNI. Gildés
Raoul Chautard
Gastor Grand
Rosalie Ml. Fugères

Kezdete fél 8 órakor.

Színházi műsorok a 21. oldalon.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Zárva.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A Mama szeme

vígjáték 1 felvonásban. Írta: Ro-
sen Gyula. Fordította: Deóthi
Zsigmond.

Személyek:

Palaky Anna Palaky M. Borovszky
Karinth Karolin Szilassy R.
Johanna Aranyosy J.
Simon János Szilky K.
Eröss Károly Iványi A.
Antal Perenczi K.

A báránycák.

Operetta 2 felvonásban. — Írta:
Lóránt. Fordította: Makai Emil.
Zenéjét szerzette: Vazney.

Személyek:

Badarel Sziklay K.
Christian Szentmiklósy
Piffolin Iványi A.
Joseph Perenczi K.
Emeraldine Láng Etel
Alics Váró G.
Grobichon Csik T.
Germaine Róza L.
Marcello Szegedi I.
Murielle Hében A.
Jeanne Gombaszögi
Juliette Harasztói V.
Louise Zelenka I.
Justino Bilkei J.
Madeleine P. Vidor H.
Blanche Lélek R.
Susanne Völgyi K.
Victorino Pichler M.
Léonid Várady M.

Kezdete 7 órakor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Zárva.

„OLYMPIA“ magyar mulató

igazgató BORSODY VILMOS, Kerepesi-ut 68.

Nyitva reggel 5 óráig.

Minkannap változatos műsor. Zanello, világhíri contratenorista. Du
bois négyes, jeles táncosnők. Rolland, kiváló humorista. A hí-
res Gyurkovics leányok. Papp Mariska a világ legkisebb
pincsdarabja. Piccardi nővérek nemzetközi táncosnők.

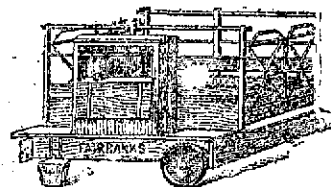
A kéményseprő egy nevelőintézetben.

kedves neveltető bohóság. Kiküldő élekek és italokért kereskedik.
Szilárd Zsigmond, tulajdonos.

BUTOROK
részletfizetésre (33)
legjutányosabb áron kaphatók,
Ehrentreu és Fuchs Testvéreknél
Budapest, VI., Teréz-körut 8.

A szabadalmazott

„Fairbanks“ mérlegek

százados rendszerűek, többszörös függőmérőkkel bírnak és a
hid minden pontján egyenlően mérlegelnek,

Gazdasági-, szekér-, marha-,
zsák- és raktári mérlegeinket.

különösen gazdák-, gazdaságok-, községek és
üzemek részére a legjobban meggyőződéssel ajánljuk.
Gazdasági egyesületi tagok kedvezményben
részesülnek.

„Fairbanks“ mérleg- és gépgyár részv.-társaság

Budapest, Andrassy-ut 14. Gyár: Váci-ut 156.

közvetlen központi irodánkhoz Andrassy-ut 41. sz. intézendők.

Feltűnő ujdonság! **Papír-írók.** Feltűnő ujdonság!

Rövid idő alatt az egész világot meghódította! Amerikában iskolák-
ban hivatalosan elrendelve, külföldön mindenütt a legnagyobb fel-
tűnést kelti! A hegyezéshez többé kes nem szükséges, mert a papír-
larkolat kézzel levonható, mi által az író folyton hegyes marad!
Óriási időmegtakarítás! Tiszta munka! Nem török soha! Tiszta:
fekete 72 kr., kék 96 kr., tóna 1 frt, piros 1 frt 20 kr. Csakis az
összeg előzetes beküldése ellenében! Viszontelárusításnak nagy
engedmény! Vezérképviselő:

POLLÁK NÁNDOR,
Budapest, V. Széchenyi-utca 8.

Rum, finom likőrök
bárki házihasználatra hideg uton minden készület nélkül
kiváló minőségben előállíthat. **Dugók, gumt fömlők.**
Kezelési könyv és árlap ingyen.
WATTERICH A., BUDAPEST,
5. Dohány-utca 5. (57)
Alapították 1869. Alapítottotta 1869.

A m. kir. államvasutaktól eredő
teljesen használható 10 karban
levő

tizedes-mérlegek

súlyokkal együtt minden nagy-
sagban, vagonban

vaggon hidmérlegek,
továbbá

távírdai sedrony

bekérítési cselekvő, valamint hasz-
nál

„Wernli“ fegyverek

feletlen olcsó áron kaphatók

Kóhn A. M.

vas- és fémgyártóüzem, Budapest, Mozsár-utca 9.

Sneidig
egyenruhákat
készít
BLUM SÁNDOR
BUDAPEST,
csak: Váci-utca 12. sz.

MAGYAR IPAR.
PFÁHN KÁROLY ÉS TÁRSAI,
tükör-, kép-, disz-keret,
aranyozott áruk és aranylécz gyára.
Dus választék képekben és tükrökben is.
Raktár: Budapest, VII., Károly-körut 9.

ATTILA kerékpáriskola József-körut 36.
téli át megőrzésre elfogad kerékpárokat. Ez a egyetlen, legnagyobb, fedett, villamosvilágítással
ellátott és fűtött kerékpáriskola. A kerékpározás n téli hónapokon át mechanikai készülékkel elsajátítható
és gyakorolható. A helyiség naponta 7 órától reggel egész este 8 óráig nyitva van.
Képvisező: **Kretschmár E. és Társa kerékpárművek r. t. Reichenberger Károly.**

Részvénytőke 3 millió forint o. ó. **THE MAYPOLE COMPANY LTD. LONDON.** Részvénytőke 3 millió forint o. ó.
„MAYPOLE SOAP“ Vezérképviselő és szétküldési raktár:
Sonnenschein Lipót
BUDAPESTEN,
V., Arany János-utca 15. sz.
Wien, VII., Neubaugasse 15.
(angol festőszappan)
Nékülözhetlen minden háztartásban. Kovás vízzel és ezen világhíri szappannal minden hölgy vagy úr 15 perc alatt, egész ruhát vagy derekát, gallérokat, himzésöket, selyem-
szöveteket, szalagokat, csipkét, selyemköttyűt, hártyát, továbbá balliszt, karton, szűrt és hárnyly gyapjuszövetet tetszes szerinti, valódi **mosható** színűre képes festeni.
Tegetthof, sötétbordeaux és rikitó vörös színben szintén raktáron.
Gyászcseteknél, teljes ruhátúrak 1 óra alatt a legszebb feketőre festhető.
Mindem színben 40 kr., tehető és tegetthof színben darabja 50 kr.
Márty Testvérek, nagykereskedők, Arany János-utca 10.
Török József, gyógyszerár, Király-utca 12.
Wanda Wándor, győrtárukereskedő, Kossuth Lajos-utca
Kohn és Moser, Károly-utca 9.
Nagyban és kicsinyben kapható:
Wald Gyula, Király-utca 24.
Kretschmár E. A., Kerepesi-ut 41.
Luk Mihály, Múzeum-körut 7.
Továbbá minden gyógyszer-, illatszár-, gyertya-, szappan és rövidáru üzletben.
FIGYELMEZTETÉSÜL: Minden darab „Maypole“ használati utasítással van ellátva, tessék ehhez alkalmazkodni.

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	Vár Színház	M. kir. Operaház	Vig Színház	Nép Színház	Magyar Színház	Kisfaludy Színház
Csütörtök	Pont Biquet család	Borus szerelem	Bajazzók Piros cipő	Valéni nász	Kukta-kisasszony	Császár ezredese	—
Péntek	Tisztító tűz	—	—	Valéni nász	Tiszturak a zárdában	Titok	—
Szombat	Tisztító tűz	—	Bohéme	Valéni nász	Az ördög mátkája	Titok	—
Vasárnap d. u.	Szentivánéji álom	—	—	Valéni nász	Falu rossza	Hannele Mama szemé	—
Este	Tisztító tűz	Sevillai borbély	Hugonották	Conlisset ur	Tiszturak a zárdában.	Titok	—

„Princess Mill“

a legjobb és legolcsóbb esont-papír. — 50—50 darab díszes dobozban 1 korona.

TELEFON 931.

TELEFON 931.

Sárosi Adolf

papirkereskedése,
irodafőszerelei szaküzlete
Budapest, V., Nádor-utca 20.

AZ ÜZLET FŐBB ÁGAI:

Papír és papírneműek, irodai cikkek, rajz- és festőszerek szállítása.

Nyomatványok, üzleti könyvek, litografiai és könyvkötészeti munkák készítése. Hivatalok, egyletek, pénzintézetek, kereskedelmi és iparvállalatok

teljes irodai felszerelése.

Aranygyék bérmentre.

100 drb.

lithografált névjegy elegáns dobozban 1.20, 2-soros 1.40, 3-soros 1.60 frt. — Ajánlott küldés 20 kr.

Belégzési Intézet

ujjman átalakítva és nagyobbítva, (73)
Dr. ZIFFER E., gleichenbergi fürdőorvos vezetésével.

József-körút 10. szám.

Sóviz szőlőparaszitákkal külön fülkékben. Fényű-belégzés és pneumatikus kurák. Mell, gége, garat, orrbetegségek. Nyílvá egész nap.

„A magyar keztyű“

legjobb minőségben és legolcsóbb árában, szonföldös rakfűrtárik

gummitürelőlegességel, sérvkötők és betegápolási szerekben, szolid árak mellett. Szétküldés titoktartás mellett.

POLATSCHKEK A. HUGÓ,
főbbazőrösen kifizetett keztyűgyáros és kőszerező,

BUDAPEST,
V., Marokkói-utca 4. a Marokkói házzal szemben.

Külföldön elsajátított szakismeretek és hosszú gyakorlat alapján készítik modern stílusban

kárpitos- és díszítési munkákat.

Függönyök díszítése, terem díszítések stb. kiváló ízléssel eszközöltetnek.

Magamat a n. é. közönség kegyes pártfogásába ajánlván, maradtam kifizető tisztelettel

SZILÁGYI ZSIGMOND,
kárpitos és díszítő.

Budapest, VII., Dohány-utca 68.

(Kertész-utca sarkán.)

120

Sangerhauseni Gépgyár

Magyarországi gyártelepe.

BUDAPEST, V. külső váci-ut 1443. sz.

Gyártja: az összes mezőgazdasági iparágak számára szükséges gépeket. Különösen:

Czukorgyárak
Sörgyárak
Malátagyárak
Szeszgyárak

teljes berendezése és átalakítása.

Ipari- és mezőgazdasági célokra mint hajtóerő kiváló gyártmánya a

Hoffmeister-féle gőzmotor,

mely a legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb gőzgép és fűthető szénnel, fával, cserrel és minden egyéb hulladékkal.

Rotációs-szivattyúk,

„Bibus“ szabadalma szerint. Mint szívó és nyomó-szivattyú a legkülönfélébb célokra.

Központi sűrítők

saját rendszer szerint a legnagyobb gyártelepek részére is.

Compressorok és vacuumszivattyúk

Burckhard és Weiss szabadalma szerint, 90—98 % biztosított haszoneredményvel.

Aranygyékekkel és felvilágosításokkal készségesen szolgálunk.

ELSŐ BIZTOSÍTÓ INTÉZET KATONAI SZOLGÁLAT ESETÉRE

ő os. és kir. fensége József főherceg védnöksége alatt.

Biztosítási tőke: 27 millió korona.

Fü gyermekek legelőnyösebb ellátása katonai szolgálat költségének fedezése — illetve a nagykorúság idejére. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál az

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 1. sz.

Schunda V. József

(12) cs. és kir. udvari

hangszergyáros, zeneműkiadó,

a pedálozimbalom

és az újonnan javított tárogató feltalálója.

Budapest, Magyar-utca 18. sz.

A Magyar kir. Opera, Nemzeti Színház, Népszínház, Vigszínház, Magyar Színház szállítója.

Az ANKER

élet- és járadékbiztosító-társaság.

Igazgatóság:

Bécs, I., Hoher Markt 11.

(Anker-hof.)

Magyarországi vezérképviselet:

Budapest, VI., Deák-tér 6. sz.

(Anker-udvar.)

a társaság saját házában.

(106)

Társasági vagyon 117 millió korona

Biztosítási állomány 472 millió korona

Eddigi kifizetések összeg 192 millió korona

Megtámadhatlan kötvény. Múltányos feltételek. Hadköllezetteink biztosítása háboru esetére pótdíj nélkül.

Nagy nyeresémosztalékok.

Előnyös gyermekbiztosítások.

Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselet, hová ügyelések-iránti ajánlatok is intézendők, valamint a társaság ügynökei.

PICK ÉS WINTERSTEIN

gummi- és asbest-árak,
szijak, tömitések, emelő-
gépek, olajak stb.

BUDAPEST, VI., Teréz-körút 29.

Százhusz kilós öngyilkos.

A kóvér emberek sorában kinos feltűnést fog kelteni az az eset, amely a napokban történt a fővárosban. Egy általánosan ösmert virsligyáros megmérte magát egy automata mérlegben s megdöbbenve látta, hogy testi sulya elérte a 120 kilót. Ez nem rendes dolog — mondá s miután uzsonnára tíz korsó sört megivott, elment az orvoshoz, hogy megvizsgálta magát. Barátom — biztatta az orvos — ön szívharántéregyenesizomzsírartalomtúlfűgésben s ha a sőrítárlól nem mond le, ugy a guta megüti. A virslis megijed és gondolkozott. Ha nem iszik sört, mérgében üti meg a guta, ha iszik, jó kedvében fíli meg. Ebbe a dilemmába aztán beleörült s így történt, hogy a gutaütés elől az öngyilkosságban keresett menedéket. Az nap függesztették fel a boltjában a villamos csillárt s amint látta, hogy ez a pompás darab mily szépen lóg, elhatározta magát, hogy ő is ily szépen fog lógni. És felakasztotta magát a csillár egyik ágára. Mikor aztán levágták a 120 kilós embert bámulva csapta össze kezét a menelő doktor, mondván. Abból, hogy ez a finom csillár le nem tört ezalatt a monstrum ember alatt azt következtetem, hogy az Ilka-utczában a híres *Csillár gyárban* készült, ahova a zuglói közuti vasuttal lehet közlekedni.

Prof. Nothnagel azt mondja: Kifűnősen hat **caus. kőszvény, szába és más hasonló rheumatikus fájdalmaknál a Gaultheria-olaj**ok belsőtér a **Gaultheria-szesz** külsőleg. **Katasa feltűnéstől biztos.** Áramindógyitéknek 1—1 forint. A **Cocain pastillákból** néhány darab megzűnteti a garat- és gégehurutot, köhögést és rekedtséget. Ára 1 doboznak 75 kr. Kapható **Hazsiinszky Sándor-téri** gyógyszerárúháiban Epesten.

Bőr- és szépségápolás szakorvosa
med. univ. Dr. Révész Benő
Budapest, Kerepesi-ut 63., I. em.
 24 órá gyakoriat, a berlini és bécsi kórházakban szerzett tapasztalatai alapján gyorsan és alaposan gyógyítja az összes **bőr-, ideg és nemi bajokat. Szépségi hibákat:**
 szepő, anya- és májfűt, pattanás, szemölcs, rőzör, fagyos végtagok, haljkepa, hajhullás, sebék: szakszerű tanácssal szolgál az arcz és kezápolásra.
 Keltűnő eredményeket gyógyítja a **tűkos betegségek** név alatt ismert összes férfi- és női bajokat és azok következményeit.
 Rendel: délelűtt 8—12, délután 3—7 óráig.
 Levelékre azonnal válaszol. Kívánalma gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Tessék megrendelni
Karácsonyi ajándékai
 megválasztása előtt

Révai Katalógust

melyet **ingyen** küld mindenkinék

Révai Cestvérek
 Irodalmi Intézet Részvénytársaság
 könyvkereskedése
 Budapest, Váci-u. 1. sz.

Nyilt levél!

!! A NAGYÉRDEMŰ HÖLGYKÖZÖNSÉGHEZ !!

Tisztelettel van szerencsém értesíteni, hogy a lapokban annyira hirdett divatos

(108)

női ruhaszőveteket és selyemkelméket, továbbá Karácsonyi és ujévi ajándékokat

legszebben, legjobban és legolcsóbban nálam szerezheti be, mert **két óriási esődtűmeg** megvétele által **ugy választék, mint arra nézve kiváló előnyöket nyújthatok.**

Mielűtt tehát becses vásárlásait eszközölni mőllőztatik, áruházam szíves meglekintésére van szerencsém tisztelettel meghívni.

Kiváló tisztelettel

KLEIN ANTAL

elsőranguri- és női nagy divatárúháza a „Magyar Király”-hoz,
 Budapest, Király-utca 53. Akácfa-utca sarkán.

19. évfolyam.

19. évfolyam.

Fizessűnk elő az

„ORSZÁG VILÁG”

SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAPRA.

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. VÁRADI ANTAL.

(144)

mely két évtizedes fennállása óta mindenűtt el van terjedve.
 Az **Ország-Világ** az aktuális események változagos lexikona, mert mindenkor **képben és írásban** mutatja le a hét legújabb közérdeklű eseményeit.
 Az **Ország-Világ** a tudományak és a szépirodalomnak minden ágát felkarolja. Az elbeszélések, rajzok, költemények, tárczák és regények a legjelesebb írők tollából valók.
 Az **Ország-Világ** majd minden második száma a **párisi és londoni divatlapokkal egyidejűleg** a legújabb **divatot** is bemutatja szóban és képből, a hölgyeknek akarván közelről érdeklődő közleményekkel kedveskedni. Közöl az **Ország-Világ** ezenkívűl nagyon gyakran czikkeket és képeket a **háztartás, a gazdaság, a kertészet és a konyha** köréből, előkelő orvos munkatársai pedig a **házi orvost** közleményeket írják kellemes és szórakoztató olvasmány gyűjteményként.
 Az **Ország-Világnak** a laphoz csatolt külön regénymelléklete övente legalább **négy vaskos kötettel és borítékkal ajándékozza meg az előfizetőket**, mely köteteknek bolli ára nem előfizetőknék egyenkint 2 forint.

Az **Ország-Világ képei** a legjelesebb művészek ecsetei alól kerülnek ki s művészi reprodukcióban lesznek közölve. Zenemű mellékletei a legkiválóbb zeneszerzők műveit hozzák, opera- és operett-ujdonosságokat s egyéb zeneműveket vegyes.
Minden előfizető megkapja karácsonyi ajándékul az Ország-Világ Irodalmi Almanachját, egy páratlanul fényes tartalmú és kiállítású díszművet, melynek különben 2 forint lesz a bolti ára.
 Egy másik óriási kedvezményűnk az, hogy aki az egész évre szóló 8 forintnyi előfizetési összeget 30 krajczár csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre bekűldi, annak három regényt küldűnk; aki 4 frt előfizetési összeget 30 krajczár csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre bekűldi, annak két regényt küldűnk és a ki csak 2 frt negyedévi előfizetési díjat 30 krajczár csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre bekűldi, annak a kiadóhivatalt egy regényt küld díjtalanul.

Az „ORSZÁG VILÁG” előfizetési ára:

Egész évre . . 8 frt. | Fél évre . . . 4 frt. | Negyed évre . . 2 frt. | Egyes szám ára 20 kr.
Akik most előfizetnek az „ORSZÁG-VILÁG”-ra, azok ujévig ingyen kapják a lapot, s az előfizetés csak Január hó 1-től számítódik.

Az **ORSZÁG-VILÁG szerkesztősége és kiadóhivatala: BUDAPEST, V. kerűlet, Hold-utca 7. sz.,** ahova az előfizetések küldendők. Mutatványszámmal bárkinek készségeel szolgál az „Ország-Világ” kiadóhivatala.

A szíami király tréfája.

Kevesen tudnak róla, hogy a szíami király miképpen tréfálta meg a nyáron Mezaffe-Eddint, a perza saht. Eppen itt a magyar fővárosban történt. A szíami királynak eszébe jutott, hogy a néhai sah, mikor legutóbb járt Európában, Budapestről külön stafétát küldött hozzá Bangkokba egy ketreczel, amelyben összenőtt ikrek voltak s egy levéllel, amelyből a következőket olvashatta:

— Európában is szeretettel gondolok Felsőgedre. S mivelhogy Szíam fölöttébb elkorcsosult s évtizedek óta se összenőtt, se másfajta ikrekkel sem szokta megajándékozni a világot, ezennel küldök egy ilyen összenőtt példányt — mustrába.

Csulalongkorn azóta se tudta kiverni a fejéből ezt a horses tréfát. A magyar főváros utczáin noskákva sokszor gondolt a sah ajándékára és törte fejét, hogyan tudná hasonlóval viszonzni. Eppen a Gizella-téren hajtatott, amint egy czégtábláról angol szavakkal figyelmezteti a felírás, hogy ott igazi perza szőnyegek kaphatók. Abban a pillanatban készen volt a tervével. A szállására hajtatott és tollba diktálta a következő levelet:

— Európában is szeretettel gondolok Felsőgedre. S mivelhogy Perzsia fölöttébb elkorcsosult s évtizedek óta csak hamisított perza szőnyegekkel tudja megajándékozni a világot, ezennel küldök Felsőgednek a *Haas Fülöp és fiai* magyar királyi udvari szállító Gizella tér 1. sz. üzletéből egy igazi perza szőnyeget — mustrába.

Igy fizette vissza Csulalongkorn a sah tréfáját.

Páratlan sikerű „Új gyógymódom” tapasztalt biztos eredménnyel folytan honorárium teljes gyógyulás után fizethető.

Ideg- és nemi-betegségek

üfelfertőztetés következményei: syphillis utóhatjai mint bármily nagyfokú és idült

„TITKOS BETEGSÉGEK”

ellen új gyógymódom minden befecskendezés és gyógyszerök adagolása nélkül néhány nap alatt *gyökeres, állandó és teljes gyógyulást biztosít.* Elgyengült férfiak (impotentiánál) gyógymódom az összes gyógyulókat hasonlóképpen sikerrel folytan *meccse felülmutatja.* — Nagyszabású külön gyögytermek.

DR. MITZGER TIVADAR,

az ideg- s nemi betegségek szakorvosa. *hydroelectrotherapeuti* rendelő intézete.

Budapest, VI. ker., Teréz-körút 44., I. emelet. 8-1, d. u. 3-7.

Üdvös tanács.

Köhögéssnél, rekedtségnél, a torok és légzési szervek működési zavarainál **Egger** biztos hatású

Mellpasztillái

veendők. (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadoboz 25 kr.) A gyomor rendetlen működésénél radikális hatásának bizonyultak **Egger szóda pasztillái.** (1 doboz 30 kr.) Mindkét szer kapható minden gyógyszerertárban. — Fő- és szétküldési raktár Magyarországon; (27)

„Nádor”-gyógyszertár Budapest, Váci-körút 17.

Specialista s érvkötőket

Os. és kir. aszlr. magy. és halga. kir. szabad.

Ritunt. Brüssel 1893. arany érem és díszokmányokat.

KELETI-JÉLE CS. ÉS KIR. SZABADALM. SÉRVKÖTŐ,

orvosi tekintélyek véleménye szerint a *legtökéletesebb* és legnemben; nem csuszlik, nem gyakvart kollektelen nyomást és eltávulja czélszerű szerkezetével fogva a legoddi sérvkötők hiányát.

Ára: egy-ötmű 6 frt., két-ötmű 12 frt.

Gyáramban készültök ezenkívül mű-lábak, műkezek, műlégzőszerek, egy-nestartók, jarc- és nyúlógépek, gummi görsehar-nyak, valódi francia szummikülönleg-szerek csendi csomagolásban stb. Megrendeléseket pontosan eszközöl.

KELETI J.
kötőszerszám és orvos se léscsi műszerepés BUDAPESTEN.

Főüzlet: IV., Koronahírcsög-u. 17. Gyár: XV., Kóstély-né cza 15. sz. Nagy képes árjegyzék ingyen, zárt borítva.

Börszékikar és * * * * *

* * * * * Butorbőr sajtolás

KENDI A.

BUDAPEST,

IV., Károly-utca 2.

(Evang. iskola-épület)

Állandó nagy készletek valódi börszékék és karosszékekben eddignél sokkal olcsóbb árban. Vidékre is pontos kiszolgálás.

Csillogó karácsonyfa-dísz,

alkalmi ajándéktárgyak, mikulások, korcsolyák, aki és egyéb téli sportozókkal; mulattató társasjátékok és tombolatárgyak, lakásfelszerelési eszközök és **új gyermekjátékok** stb. felől;

képes árjegyzéket

kivánatra ingyen és bérmentve küld,

KERTÉSZ TÓDOR

Kristóf-tér.

Mindenki,

akijő minőségű és jól készített téli kabátot vagy öltönyt legolcsóbb **szabott áron** és pedig egy téli kabátot 13 frttól, egy öltönyt 12 frttól feljebb venni akar, kérjük látogassa meg az uri- és fiuruha szakmában legnagyobb üzletet az „Angol szabóhoz”

Kohn Heilmann és Fiai,

Károly-körút 12. (11)

51854-97. sz.

Faeladási hirdetmény.

A máramaros-szigeti m. kir. erdőigazgatóság irodájában 1897. évi november hó 20 án délelőtt 10 órakor ajánlati tárgyalás fog tartatni, az alább megnevezett erdőgondnokságokban az 1898. évtől kezdőleg öt egymásután következő év alatt kihasználás alá jövő és a m. kir. kincstár által saját költségén termelt és a kislonkai, nagy bocskói, illetve bustyaházai és técsői kincstári rakodókra szintén a m. kir. kincstár költségén és általa letutajozott. lucz és jegenyefenyő szál rönköfának és apró anyagoknak eladása iránt.

Eladás alá kerül:

I. a m.-szigeti erdőigazgatóság kerületében:

1. a bogdáni és fehértiszai erdőgondnokságokban évenként megközelítőleg mintegy 80.000 m³ a szigethamarai gőzfűrész használatával;
2. a mezőhátai és feketetiszai erdőgondnokságokban évenként megközelítőleg mintegy 48.000 m³ a „Margit” nevű gőzfűrész használatával;
3. a rahói, fehérpataki és kevelei erdőgondnokságokban évenként megközelítőleg mintegy 27.000 m³ a kincstár által újból felépítendő leégett „Gardany” nevű gőzfűrész használatával;
4. a vaséri erdőgondnokságban évenként megközelítőleg mintegy 42.000 m³ szál és rönköfa fűrész használata nélkül; és végül

II. a bustyaházai m. kir. erdőhivatal kerületében:

5. a busztovai és német-mokrai erdőgondnokságokban és a szinevér-polyána erdőgondnokságokban a Talabor vizére hajló erdeiben évenként megközelítőleg mintegy 55.000 m³ száli és rönköfa a bustyaházai gőzfűrész használatával.

Az ajánlatok a fennebb részletezett öt favételi üzlet, illetve csoport mindenikére külön-külön teendők, mert egy vállalkozónak csak egy csoport faanyaga fog eladatni.

A szóban levő faanyagok kitermelésére és a nevezett kincstári rakodókra való letutajozására szolgáló vízepítményeket a szerződés tartama alatt a m. kir. kincstár tartja fenn.

Kikötetik, hogy vállalkozó az évenként átadott szál és rönköfának 80%-át köteles lesz a bérbevevett kincstári gőzfűrészre fűrészárura feldolgozni, továbbá hogy az itt kitüntetett csoportokba tartozó faanyagok vevőivel az általuk megvett és illetve fűrészárura feldolgozott faanyagok értékesítése s az alkalmazandó munkások bére tekintetében kartell nem köthet, és végül hogy az általa alkalmazott munkások érdekeinek biztosítása czéljából köteles leendő a földmivelésügyi m. kir. miniszter ur által a külföldi munkások alkalmazhatása, az alvállalkozók által foglalkoztatott munkásokkal szemben tartozó felelőssége és a munkabéreknek mindenkor teljes összegében való kifizetése iránt a legutóbb kiadott általános rendelkezéseket pontosan betartani.

Az ajánlat csak írásbeli lehet, utó- avagy olyan ajánlatok, melyekben a megállapított szerződési feltételektől eltérő kikötések foglaltatnak, figyelembe nem vétetnek.

Az írásbeli ajánlatokban kiteendő, hogy ajánlattevő a tárgyalás alapját képező általános árverési, valamint az ezekhez fűzött szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak feltétlenül aláveti. A miniszter engedélyt tartja magának a jogot, hogy tekintet nélkül az ajánlott árra, saját belátása szerint határozhasson, s esetleg az összes ajánlatokat is visszavethesse.

Az árverési általános és szerződési feltételek a földmivelésügyi m. kir. minisztérium erdészeti főosztályában, a m.-szigeti m. kir. erdőigazgatóságánál és a bustyaházai m. kir. erdőhivatalnál a hivatalos órákban bármikor megtekinthetők. Ugyanakkor az ajánlatok helyes szerkesztése, a kikiállási árak és a bánatpénz letételére nézve felvilágosítás adatik.

Budapestben, 1897. évi október hó 16-án.

Földmivelésügyi m. kir. minisztérium.

Polzer C. és Zárza

cs. és kir. udvari szállítók.

Budapest, Gizella-tér 5.

a Haas-palota átellenében. (187)

Ajánlja

tűzbiztos és betörésmentes pénzszekrényeit,

pánczélibetételt, pánczélszekrényeit, pánczöltressőrfalt a legújabb szisztéma szerint, valamint ékszerállványokat berendezéssel, kazettákat, másolópreket a legújanyosabb arakon.

Árjegyzékek ingyen.

Lányok öröme.

— Miért van olyan virágos jó kedved, Mariskám?
 — Nagy meglepetés ért, Juliskám!
 — No mi az, halljuk.
 — Kosarat kaptam.
 — Kitől, te szerencsétlen?
 — A vőlegényemtől.
 — És te ennek olyan nagyon örülsz?
 — Hogyne örülnék, mikor az a legcsinosabb, leghercezebb kosár, amit valaha láttam.
 A Krausz Károly és József (Andrássy-ut 43.) jóhírű gyárából való.
 — Jaj, az már más. Csak azért szeretném, hogy már nekem is volna vőlegényem, hogy én is kosarat kapnék, ami a Krausz Károly és József üzletéből való.

65. kiadás az ÖNSEGÉLY

gyakorlati tanácsadó mindazok számára, kik ifjúkori ballépések következtében az ideg és nemi szervek betegségeiben szenvednek. Olvassa el mindenké, ki szomorú következményekben u. m. szorongásban az idegek feldultságában. ésemésztségi zavarokban szenved; gazdag tartalma tanításának övontó ezrek köszönhetik teljes gyógyulásukat. Ára 1 frt. Kapható Ruszika Ármű Lánykereskedésben Budapest. Muzium-körút 3. sz. (128)

A legjobb és legolcsóbb ásványvíz a szántói savanyuvíz,

mely számos kitüntetésben részesült, legutóbb a kiállítási érmet kapta, megrendelhető a forrás kezelőségénél, posta Hont-Szántó.

1 rekesz 25 palaczk 1-30 literes 4 frt — kr.			
1	„	25	„ 0-70 „ 3 „ 50 „
1	„	50	„ 0-70 „ 6 „ 50 „

Ujra töltésnél, ha a palaczkok bérmentve vissza küldetnek, egy töltés öt krajczár; az ido-oda fuvarozás költségeivel együtt **Szakálos állomáson feladva.**

FELHIVÁS!

Van szerencsénk tisztelettel az összes bankokat, takarékpénztárakat, részvénytársaságokat, egyleteket, szövetkezeteket, iparvállalatokat, kereskedőket irodatulajdonosokat és magánosokat felkérni, hogy

betörés elleni biztosításának

feladásával társaságunkat megtisztelni sziveskedjék. A legelőzékenyebb feltételek, legolcsóbb díjtételek és legnagyobb pontossággal kötjük meg a biztosítást, betörési károk ellen, éppen úgy, mint

tűz- és baleset-károk

ellen, s reméljük, hogy a t. biztosító közönség alkalmat fog nekünk nyújtani arra nézve, hogy minderről tényleg bizonyítékokat szolgáltatassunk.

HAZAI

általános biztosító részvénytársaság
Budapest, Dorottya-utca 7.

ROYAL SZÁLLODA BUDAPESTEN
 a köruton és az Andrássy-ut központjában.
Legelegánsabb szálloda a monarchiában.
 Legdivatosabb berendezés.
TELEFON minden szobában.
 Nagy dísztermek.
 Szép szobák, kiszolgálat, világítás és fűtéssel **1 frt 80 krtól** feljebb.
Két villanyos személyfelvonó.
SCHMITT KÁROLY
 ezeltől Baur au lac, Zürich és Continental, Bécs.